

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

RECICLAREA COMPLEXĂ A RESURSELOR

DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII ȘI MODERNIZĂRII AGRICULTURII ROMÂNEȘTI

"Un obiectiv esențial al cincinalului viitor este înfăptuirea unei profunde revoluții agrare cuprinzând atât baza tehnico-materială, cât și organizarea producției. În acest scop se vor asigura folosirea rațională a întregului fond funciar, încheierea procesului de raionare a culturilor și stabilire a asolamentelor, mecanizarea complexă a lucrărilor și chimizarea producției, modernizarea integrală a patrimoniului pomiviticol, creșterea în continuare a efectivelor și ameliorarea raselor de animale, rezolvarea radicală a problemei furajelor."

NICOLAE CEAUȘESCU

PRODUCȚIA GLOBALĂ AGRICOLĂ
- în procente -

● În anul 1980 - în condițiile unui an agricol normal - se prevede a se realiza o producție globală de 148,3 - 163,8 miliarde lei, în creștere față de anul 1979 cu 4,7 - 6,0%.

● În perioada 1981-1985, producția agricolă va spori cu 24,5 - 27,5% față de cincinalul 1976-1980.

VOLUMUL DE INVESTIȚII ALOCAT AGRICULTURII
DIN FONDURILE STATULUI ȘI ALE COOPERATIVELOR

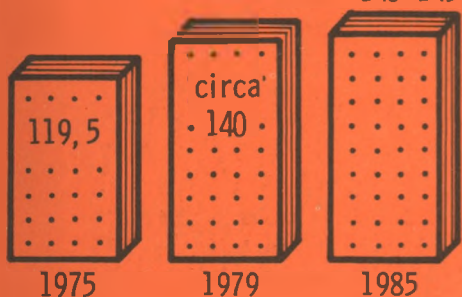
AGRICOLE DE PRODUCȚIE ÎN CINCINALUL

1981-1985 VA ÎNSUMA CIRCA 155

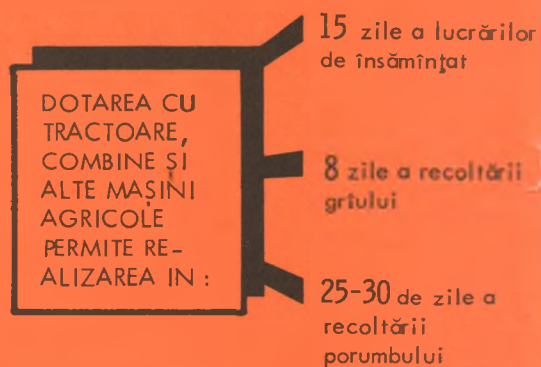
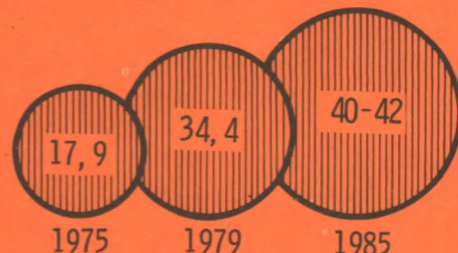
MILIARDE LEI.

DEZVOLTAREA BAZEI TEHNICO-MATERIALE A AGRICULTURII

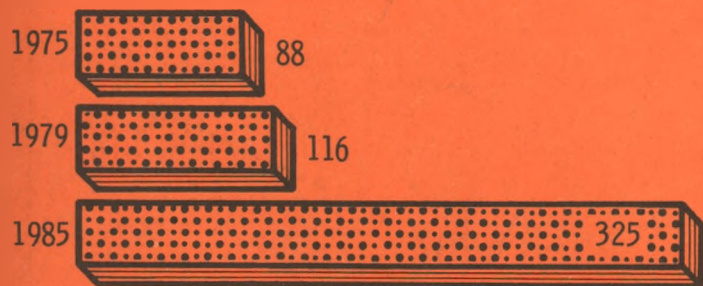
TRACTOARE AGRICOLE FIZICE
- mii tractoare - 140-145

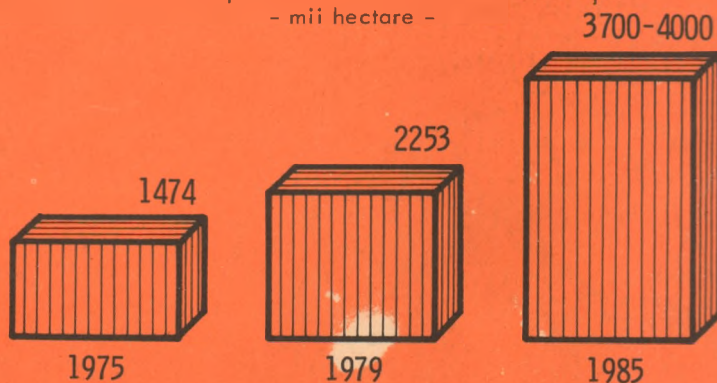
COMBINE AUTOPROPULSATE PENTRU
RECOLTAT CEREALE
- mii combine -

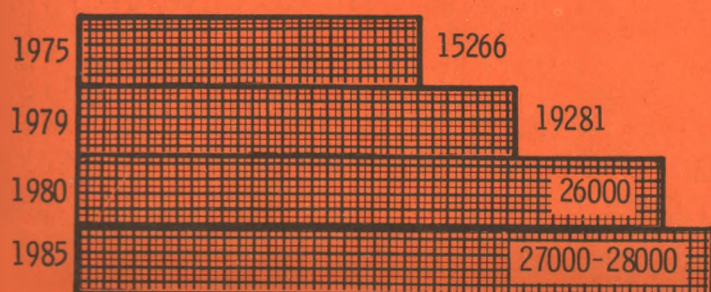
CANTITATEA DE INGRĂȘĂMINTE CHIMICE FOLOSITE
ÎN AGRICULTURA
-kg. substanță activă pe un hectar de teren arabil, vii și livezi -

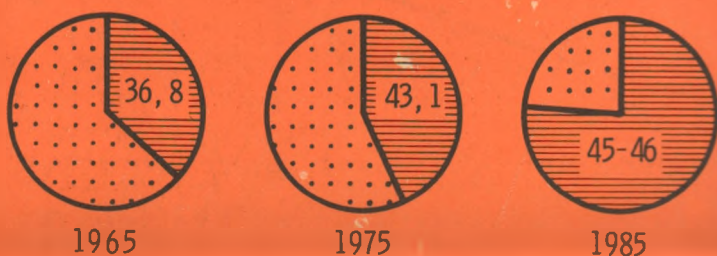
SUPRAFAȚA AMENAJATA PENTRU IRIGAȚII
- mii hectare -

CREȘTEREA PRODUCȚIEI DE CEREALE BOABE
- mii tone -

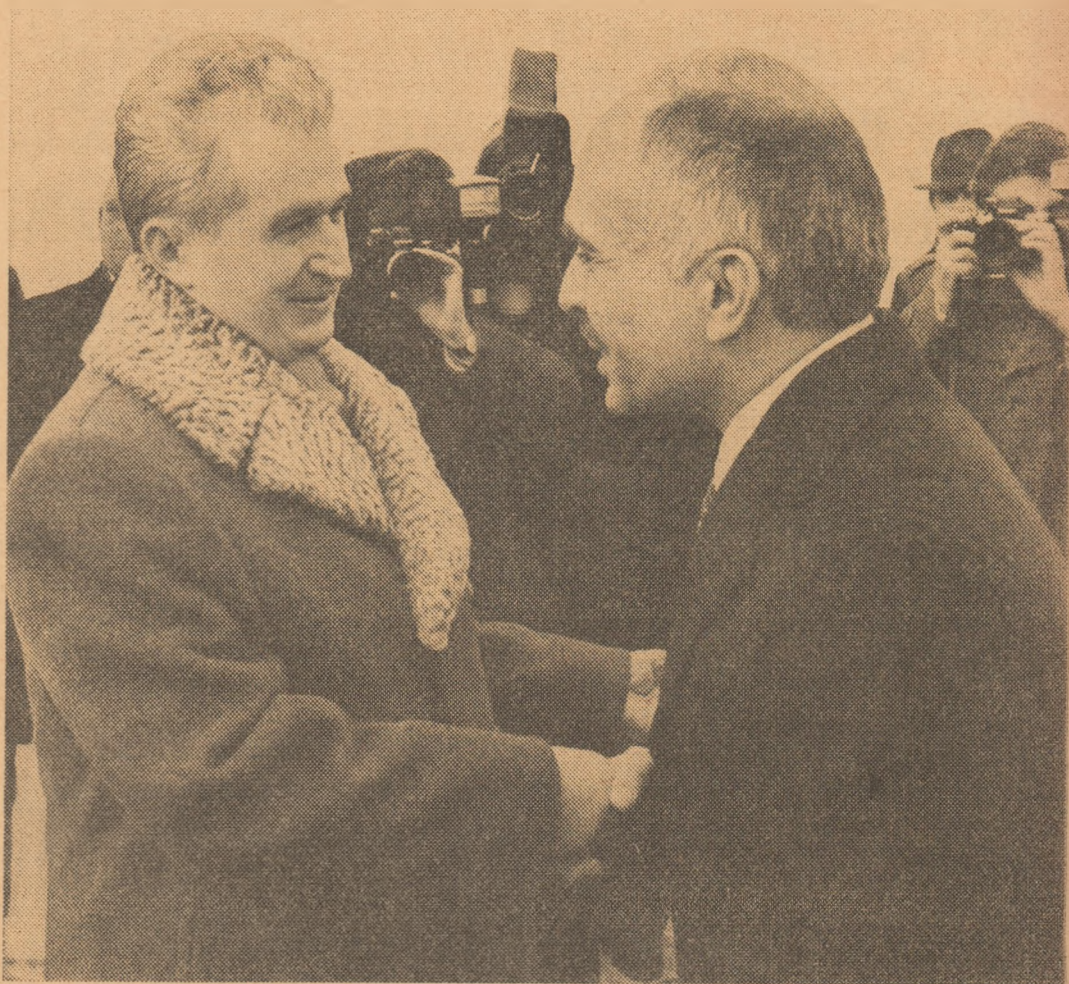

PONDEREA ZOOTEHNIEI ÎN TOTALUL PRODUCȚIEI AGRICOLE
- în procente -

La invitația președintelui Nicolae Ceaușescu
VIZITA MAIESTĂȚII SALE REGELE HUSSEIN IBN TALAL
AL REGATULUI HAȘEMIT AL IORDANIEI

Expresie
a relațiilor
de prietenie
dintre
România
și Iordania,
a solidarității
țării noastre
cu aspirațiile
de pace
și dezvoltare
liberă ale
popoarelor
arabe

În întâmpinarea alegerilor de deputați de la 9 martie

RESPONSABILITATEA FAȚĂ DE PROGRESUL ȚĂRII — TRĂSĂTURĂ DEFINITORIE A OMULUI SOCIETĂȚII NOASTRE

TRANSFORMĂRILE revoluționare profunde ce caracterizează desfășurarea operei ample și complexe de edificare a socialismului pe teritoriul patriei noastre, ilustrate grăitor de progresul fără precedent al forțelor de producție, de înflorirea tuturor județelor și localităților și ridicarea continuă a calității vieții au determinat mutații semnificative în poziția oamenilor muncii față de valorile materiale și spirituale ale societății. Dobândind, odată cu instaurarea noilor relații sociale, calitatea de proprietar colectiv al mijloacelor de producție, al întregii avuții naționale, aceștia sint chemați să desfășoare sub conducerea partidului o vastă activitate menită să asigure o calitate înaltă dezvoltării economico-sociale, să materializeze în rezultate practice imensele posibilități de progres pe care le oferă orânduirea socialistă. Proprietari, producători și beneficiari a tot ce se creează în societate oamenii muncii devin, ei înșiși, conducătorii proceselor de producție, făuritorii propriului lor destin. În acest orizont înnoitor procesul istoric al construirii socialismului detașează tot mai clar din ansamblul trăsăturilor omului nou, constructor al comunismului, un element definitoriu: responsabilitatea.

Într-o exprimare sintetică, elementele ce caracterizează responsabilitatea oamenilor muncii în socialism privesc atitudinea înaintată față de muncă și față de valorile materiale și spirituale ale societății, o disciplină liber consimțită, înaltă conștiință profesională și un nivel de pregătire politico-ideologic avansat, promovarea noului și afirmarea cu consecvență a principiilor comuniste, de etică și echitate, respectarea legilor țării, preocuparea pentru lărgirea continuă a orizontului de cunoaștere etc. Necesitatea afirmării unei atitudini responsabile se impune în aceeași măsură pentru toți oamenii muncii, în toate structurile organizatorice și ramurile de activitate. În această perspectivă, de mare însemnătate este conceperea responsabilității ca element înglobat în sistemica muncii sociale. Societatea socialistă nu promovează responsabilitatea ca un fenomen izolat și trecător, ci ca o caracteristică fundamentală, permanentă, a activității tuturor oamenilor muncii, pe fondul interconstrucției tot mai accentuate dintre ra-

murile și subramurile economiei naționale. Rezultatele obținute în economie la nivelul țării reprezintă produsul gândirii și acțiunii colective, al responsabilității comune a tuturor participanților la procesul de producție față de rezultatele finale ale activității lor.

Deși cerință obiectivă, logică, izvorită din însăși esența orînduirii socialismului, responsabilitatea nu se afirmă de la sine, transformarea sa din posibilitate în realitate constituind **efectul unor acțiuni dirijate de factorii politicii — Partidul Comunist Român și statul nostru socialist, celelalte organizații politice și obștești.** Totodată trebuie arătat că elementele noi nu sint acceptate și asimilate în același timp de toți membrii colectivului; simțul responsabilității, rezultat al unui proces educativ complex, se manifestă diferențiat în funcție de nivelul de conștiință și de pregătire al fiecărui om. Viața dovedește adesea că, alături de masa covârșitoare a celor ce muncesc, animați de un spirit de înaltă responsabilitate față de rezultatele activității lor pot fi întilniți și oameni care nu lucrează pe măsura capacităților de care dispun, dorind însă să primească de la societate tot mai mult, care nu manifestă interes în apărarea și dezvoltarea avutului obștesc. În acest cadru trebuie subliniată poziția fermă promovată de partidul nostru pentru combaterea și eliminarea totală din peisajul vieții sociale a manifestărilor negative, cu deosebire prin amplificarea muncii desfășurate în vederea ridicării nivelului conștiinței oamenilor muncii.

Caracter activ, angajat

IZVORÎND nemijlocit din poziția fundamental nouă pe care masele largi populare au dobândit-o, în condițiile socialismului, față de mijloacele de producție, față de rezultatele activității lor și de modul de repartizare a acestor rezultate, responsabilitatea dobîndește semnificații noi și un conținut tot mai bogat, pe măsura dezvoltării societății noastre evidențind, clipă de clipă, reperele unei dinamici proprii. Domeniul prioritar de afirmare a simțului de răspundere îl constituie, în mod firesc, **indeplinirea exemplară, pe plan calitativ și cantitativ, a sarcinilor de producție, la fiecare loc de muncă.**

Această cerință decurge din însuși specificul economiei socialiste — caracterul său planificat. Înfăptuirea obiectivelor înscrise în planul național unic, în celelalte programe de dezvoltare este condiționată de realizarea în fiecare sector al activității economico-sociale și pe fiecare nivel de organizare a sarcinilor prevăzute.

Îmbogățirea și nuanțarea continuă a noțiunii de responsabilitate — efect nemijlocit al adâncirii complexității operei de edificare a societății socialiste —, accentuarea cu deosebire a responsabilității în planul conducerii activității economico-sociale, sînt evidențiate pregnant de orizonturile noi și sarcinile ample ce se pun în noua etapă de dezvoltare a țării în cincinalul 1981—1985, cuprinse în documentele adoptate la recentul Congres al partidului. Elementul de bază ce caracterizează dezvoltarea economiei naționale în perspectivă este **calitatea**, mobilizarea largă a factorilor intensivi fiind în măsură să asigure un înalt nivel competitiv produselor românești, iar structurilor productive capacitate de adaptare corespunzătoare. În acest cadru **responsabilitatea dobîndește în și mai mare măsură un caracter activ și angajat.**

Îndeplinirea exemplară a sarcinilor vădește profunde semnificații dacă ținem seama de faptul că realizarea unei calități superioare în activitatea economico-socială, creșterea puternică a productivității muncii și gospodărirea cu maximă eficiență a resurselor materiale și bănești au loc în condițiile afirmării revoluției tehnico-științifice în toate domeniile. În acest sens în cuvîntarea rostită la cel de al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că „**Trecerea la o calitate nouă, superioară în întreaga activitate economico-socială impune ca în toate ramurile producției materiale să acționăm susținut pentru ridicarea mai rapidă a productivității muncii, pentru promovarea tot mai intensă a noilor cuceriri ale revoluției tehnico-științifice moderne**”.

Înfăptuirea acestor obiective necesită o serie de măsuri și acțiuni practice care să conducă la creșterea aportului științei la modernizarea economiei naționale, la găsirea și folosirea de noi resurse de materii prime și materiale, la utilizarea superioară a forței de muncă. Asigurarea unui nivel calitativ corespunzător în îndeplinirea sarcinilor de producție are la bază sporirea **aportului oamenilor muncii la gospodărirea judicioasă a avutului obștesc, la întărirea disciplinei și ordinii, la eliminarea oricăror forme de risipă**, toate acestea concretizîndu-se în creșterea eficienței muncii în fiecare ramură a economiei. Rolul hotărîtor în mobilizarea și unirea eforturilor milioanei de oameni ai muncii, a întregului popor, în opera de transpunere în practică a obiectivelor și sarcinilor dezvoltării îl îndeplinește Partidul Comunist Român, forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste.

O expresie vie a mobilizării voinței și forței maselor de a participa conștient, creator la realizarea și depășirea prevederilor planului pe anul 1980, în spiritul orientărilor programatice cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, și în celelalte documente ale Congresului al XII-lea, o constituie **chemările la întrecerea socialistă**, lansate de unități reprezentative din fiecare ramură a industriei. Programele de măsuri

adoptate cu acest prilej cuprind sarcini concrete, stimulative, privind promovarea progresului tehnic, valorificarea mai bună a resurselor materiale și energetice, folosirea completă și eficientă a mașinilor, utilajelor, instalațiilor și suprafețelor de producție, perfecționarea organizării producției și a muncii, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor etc., toate acestea constituind direcții principale în ridicarea pe o treaptă superioară a economiei românești.

Competență și maturitate politică — atribute ale responsabilității

FIZIONOMIA PREZENTĂ a societății și economiei românești, dar mai cu seamă conturul său de viitor relevă o îmbinare tot mai profundă a responsabilității individuale cu responsabilitatea colectivă. Prin aplicarea generalizată a noului mecanism economico-financiar această trăsătură a devenit proprie tuturor colectivelor de oameni ai muncii care poartă, în comun, răspunderea pentru buna gestionare și îmbogățirea continuă a părții din avuția națională ce le-a fost încredințată de societate. Simțul de responsabilitate se vădește astfel idestructibil legat de calitatea de proprietar, producător și beneficiar.

Asigurarea unei concordanțe dinamice a responsabilității sociale cu schimbările survenite la nivelul forțelor de producție, în planul conducerii societății nu se realizează însă de la sine ci constituie rodul acțiunii a numeroși factori de natură educațională. **Școala, ca principal agent educativ** are înalta misiune de a insufla fiecărui tînăr dorința de a contribui cu toate forțele la progresul țării, de a cimenta modele de conduită avansată în care responsabilitatea deține un loc central. O importanță hotărîtoare în acest proces de mare complexitate de modelare a omului nou, constructor al socialismului și comunismului, o are munca politico-ideologică, calitatea acestei activități ce se desfășoară la nivelul fiecărei organizații de partid, a celorlalte organizații profesionale și obștești.

Elementul calitativ nou ce conferă educării spiritului de răspundere pregnantă și vigoare îl constituie însă **ansamblul instituțiilor democratice create în România socialistă** — la a cărei continuă perfecționare secretarul general al partidului își aduce un aport neprecuțit, crearea unui cadru favorabil afirmării practice a responsabilității și a îmbogățirii sale permanente. Cadru organizatoric larg al democrației socialiste din țara noastră dezvoltat prin instituirea a numeroase forme de manifestare cum sînt congresele, conferințele, dezbaterea publică a unor probleme de interes național, întărirea rolului adunărilor generale și a consiliilor oamenilor muncii din unitățile economice și sociale, înființarea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste oferă posibilitatea reală a valorificării potențialului de gîndire colectivă, în vederea adoptării celei mai bune decizii în actul conducerii economico-sociale.

În cadrul sistemului complex și nuanțat de exercitare a democrației socialiste, un rol deosebit revine **Frontu-**

prof. dr. Constantin ENACHE

(Continuare în pag. 22)

Modificarea configurației agriculturii românești prin realizarea unei profunde revoluții

CONGRESUL AL XII-LEA al Partidului Comunist Român, pornind de la sarcina continuării procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, a subliniat necesitatea ca în cincinalul viitor, 1981—1985, economia românească să intre într-o fază nouă, superioară a dezvoltării sale, în care să se afirme cu putere revoluția tehnico-științifică contemporană și să se accelereze trecerea la o nouă calitate a întregii activități economice, pe baza acumulărilor cantitative anterioare. La acest efort uriaș, o contribuție esențială va aduce agricultura, care va trebui să satisfacă la nivelul optim cerințele de consum agroalimentar ale populației, necesitățile industriei prelucrătoare și alte nevoi ale economiei naționale.

Agricultura — domeniu prioritar de dezvoltare

AGRICULTURA — ramură de bază a economiei naționale — este chemată să producă bunurile necesare asigurării unui consum alimentar fiziologic normal al populației, atât cantitativ, în raport cu numărul și cerințele populației, cât și calitativ, vizând aportul proteinelor, în special de origine animală. Potrivit prognozelor, populația noastră va crește de la 22,1 milioane persoane cât este în prezent, la 23,4—23,7 milioane în 1985, iar consumul pe locuitor va ajunge la 68—72 kg carne și produse din carne, 230—240 litri lapte și produse din lapte (exclusiv unt), 20,5—21,5 kg grăsimi (total), 33—35 kg zahăr și produse din zahăr, 190—200 kg legume și produse din legume, 75—85 kg fructe și produse din fructe. În deceniul 1975—1985 va spori consumul de carne cu 49—57%, de lapte cu 73—81%, de legume cu 69—78% și de fructe cu 76—100%.

Înfăptuirea funcției sale alimentare, de producere a energiei indispensabile oricărui proces de activitate fizică și intelectuală, ca și asigurarea unor cantități tot mai mari de materii prime necesare industriei prelucrătoare și a unui disponibil pentru export, determină orientarea fundamentală către dezvoltarea intensivă și modernă a agriculturii.

În condițiile actualei crize energetice și de materii prime epuizabile, agricultura are avantajul cert de a produce bunuri de primă și largă necesitate, ce se reinnoiesc permanent, fiind practic inepuizabile.

Ampla și profunda analiză a dezvoltării economiei în cincinalul 1981—1985, făcută la Congresul al XII-lea al partidului a evidențiat foarte net importanța agriculturii, ea fiind situată în rindul ramurilor prioritare, producătoare de materii prime, care trebuie să fie sprijinită, pentru a-și făuri puternică bază materială. Accelerarea procesului de dezvoltare intensivă și de modernizare a agriculturii, una din cele mai importante priorități ale viitorului plan cincinal, impune să se acorde o mai mare atenție studierii și optimizării factorilor de producție, deoarece recolta este rezultatul acțiunii complexe a unei multitudini de factori care se află într-o strânsă legătură și condiționare reciprocă.

Caracteristica definitorie a întregii strategii a dezvoltării agriculturii în cincinalul viitor o constituie **înfăptuirea unei profunde revoluții agrare**, cuprinzând atât baza tehnico-materială, cât și organizarea producției, continuarea pe o treaptă superioară a politicii actuale de realizare a unei agriculturii moderne, intensive, de înaltă productivitate, care să folosească intens și pe scară largă cele mai noi cuceriri ale științei. Realizarea unei profunde revoluții agrare — orientare care întru-chipează gândirea revoluționară, profund științifică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — este pe deplin posibilă în etapa următoare, având în vedere acumulările cantitative din ultimii ani, capacitatea și condițiile create acestei ramuri de bază de a realiza adevărat salt calitativ, atât ca tehnicitate, nivel de organizare, randamente, cât și ca eficiență.

Agricultura, ca sursă permanentă a creșterii economice, în viitorul cincinal își va concentra eforturile pentru valorificarea multilaterală a principalului mijloc de producție — pământul — folosind progresul tehnic contemporan indus de mecanizarea complexă, creșterea capacității productive a pământului prin lucrări de îmbunătățiri funciare, pătrunderea multilaterală a chimiei, modernizarea integrală a patrimoniului pomivitic și trecerea la forme intensive cu flux tehnologic in-

dustrial în creșterea animalelor, aplicarea în producție a cuceririlor științelor biologice, în special a nutriției și geneticii. Corespunzător modificărilor în baza materială, înfăptuirea revoluției agrare necesită și o organizare și conducere științifică prospectivă, care să constituie o pirghie puternică de accelerare a introducerii progresului științific și tehnic.

Pornind de la principiul că formele și metodele de conducere nu sînt imuabile, ci depind de nivelul, dinamica și calitatea forțelor de producție, în ultimul timp s-au luat măsuri de asigurare a unei planificări și conduceri unitare a agriculturii, pentru a o pune de acord cu nivelul atins în dezvoltarea bazei sale tehnico-materiale. Organizarea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, creație originală și soluție rațională de folosire unitară și deplină a mijloacelor mecanice și a forței de muncă din toate sectoarele, are menirea să elimine fărâmițarea de forțe ce se constata în cadrul vechii organizări și să canalizeze totalitatea eforturilor spre sporirea producției agricole și a eficienței economice.

Totodată, se așteaptă cu îndreptățire ca noul tip de organizare să deschidă cîmp larg de afirmare inițiativei creatoare a specialiștilor și a tuturor oamenilor muncii din agricultură. Revoluția agrară cere un nou salt calitativ și în ce privește eficiența producției, aplicarea și perfecționarea noului mecanism economic, astfel încît fiecare unitate agricolă să-și desfășoare activitatea în condiții de rentabilitate, să-și acopere integral cheltuielile din veniturile proprii și să obțină beneficii tot mai mari.

Amplu program de investiții

CREAREA și dezvoltarea unei puternice baze tehnico-materiale care să permită înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, are la bază un amplu program de investiții. În viitorul cincinal, se vor efectua investiții din fondurile statului și ale cooperativelor agricole de producție de 155 miliarde lei, ceea ce reprezintă cea. 12% din investițiile ce vor fi efectuate în întreaga economie națională. Pentru a avea o imagine sugestivă a ceea ce înseamnă acest efort, subliniem că în primul cincinal al României (1951—1955) s-au investit în întreaga economie doar 50 miliarde lei. Efortul material și financiar al statului pentru modernizarea agriculturii este considerabil, dacă avem în vedere și investițiile ce se vor face pentru creșterea producției de tractoare și mașini agricole, îngrășăminte chimice, materiale de construcții etc.

Investițiile alocate sînt orientate în direcțiile prioritare ale modernizării agriculturii: asigurarea parcului de tractoare cu întregul set de mașini agricole, într-o gamă diversificată și cu un grad ridicat de universalitate; construirea de complexe zootehnice cu flux tehnologic industrial; înfăptuirea vastului program de îmbunătățiri funciare; dezvoltarea și modernizarea patrimoniului vitivitic și construirea de noi solarii și sere; alte acțiuni care, în ansamblul lor, vor contribui la crearea bazei materiale de care agricultura are nevoie pentru realizarea sarcinilor prevăzute în cincinalul viitor. În perioada 1981—1985 se prevede punerea în funcțiune a 375 noi capacități agrozootehnice de producție, construindu-se noi ferme de vaci de lapte cu o capacitate totală de 400 mii locuri pentru vaci, juninci și vițeale, îngrășătorii de bovine cu o capacitate de 100 mii locuri, complexe de porci cu o capacitate de peste 230 mii tone carne în viu, pe an, saivane și îngrășătorii de miei cu o capacitate de 900 mii miei; se vor introduce și înlocui 5800 linii baterii în complexele de păsări pentru ouă și se vor construi noi complexe pentru carne de pasăre și ouă; se vor ameliora pașiștile pe o suprafață de peste 850 mii ha.

Fructificarea însemnatului volum de fonduri de care va dispune agricultura impune o exigență deosebită în folosirea cât mai eficientă a acestora. Trecerea la o nouă calitate va trebui să se concretizeze în obținerea unei producții maxime la fiecare leu investit, prin adoptarea celor mai moderne și eficiente tehnologii, dimensionarea optimă a capacităților de producție, reducerea investiției specifice, darea în funcțiune la termen și atingerea la scurt timp a parametrilor proiectați etc.

Mecanizarea complexă — factor de bază al modernizării agriculturii

MECANIZAREA completă a lucrărilor agricole, inclusiv a celor din zootehnie, constituie o orientare principală în dezvoltarea și revoluționarea bazei tehnice a agriculturii. Importanța deosebită a mecanizării în procesul de modernizare a agriculturii rezultă din faptul că prin extinderea și generalizarea sa se asigură introducerea tehnologiilor noi în producția vegetală și animală, efectuarea lucrărilor agricole de bună calitate și în limitele perioadelor agrotehnice optime, se creează condiții pentru creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție.

În viitorul cincinal agricultura va fi dotată cu peste 55 mii tractoare și 12,5 mii combine autopropulsate, ceea ce va face ca în 1985 agricultura să dispună de 140—150 mii tractoare de diferite tipuri și cu puteri unitare sporite și de 40—42 mii combine autopropulsate. Puterea parcului de tractoare și combine autopropulsate ce revine la 100 ha teren arabil, vii și livezi va fi de peste 150 CP, iar puterea medie a parcului va ajunge la 80 CP pe tractor, ceea ce va permite mecanizarea lucrărilor agricole în limitele perioadelor agrotehnice optime, aplicând tehnologii tot mai perfecționate. Structura parcului de tractoare va fi mult diversificată prin extinderea fabricării tractoarelor grele de 80 CP cu 2 și 4 roți motrice și pe șenile pentru terenul în pantă, precum și a celor grele de 180 CP și 240 CP, care vor reprezenta 34,5% din întregul parc. O pondere însemnată — circa 21% — o vor deține tractoarele specializate de 45 CP (destinate exclusiv pentru lucrările specifice din legumicultură, pomicultură, viticultură și zootehnie), care vor ajunge la 30 mii, cu 21% mai multe decât în prezent.

Corespunzător modificărilor care se prevăd în structura parcului de tractoare și în scopul realizării unui coeficient mai mare de utilizare a puterii acestora, există preocupări pentru creșterea gradului de universalitate a mașinilor agricole, prin echiparea lor cu organe active diferite, precum și pentru introducerea în fabricație a unor mașini care să lucreze cu viteze sporite, de tipul purtat sau semipurtat, cu posibilități de conducere a ansamblului tractor-mașină de un singur om, de realizare a reglajelor prin comenzi hidraulice de la postul de conducere a tractorului.

Sarcina prioritară constă în modernizarea mașinilor aflate în fabricația de serie, în sensul sporirii productivității și reducerii consumului de combustibil, concomitent cu asimilarea de noi mașini și generalizarea acestora, care execută simultan semănatul, fertilizarea, erbicidarea și insecticidarea. Lățimea de lucru, ca și numărul lucrărilor care se execută concomitent se pot rezolva prin agregarea mașinilor modulate, în funcție de teren și cultură. Programul de asimilare prevede și realizarea de mașini pentru recoltarea tomatelor, a verziilor, ardeiului etc., a strușurilor pentru vinificație, a fructelor destinate industrializării, care vor spori substanțial gradul de mecanizare în horticultură. Caracteristică pentru viitorul parc de mașini este și extinderea utilizării combinelor autopropulsate de mare productivitate, echipate cu dispozitive care să realizeze stringerea recoltei cu pierderi minime la un mare număr de culturi, reducându-se și volumul de muncă în perioadele de vîrf de lucrări. Dotarea crescîndă cu tractoare, combine, și alte mașini agricole va permite executarea lucrărilor de însemnănt în 15 zile, recoltatul grîului în 8 zile și al porumbului în cel mult 25—30 zile, executarea în bune condiții a lucrărilor în legumicultură, pomicultură și a stringerii furajelor.

În complexe zootehnice de tip industrial, atenția se îndreaptă în principal spre mecanizarea și automatizarea unor verigi din tehnologiile de creștere și îngrășare a animalelor, îndeosebi a turajării și a porționării hranei. În același timp va crește gradul de mecanizare și la fermele zootehnice de tip gospodăresc: de exemplu, la taurine se va generaliza mecanizarea la operațiunea de muls, ca și la evacuarea dejecțiilor, distribuirea hranei și adăpatul, lucrări care consumă cel mai mare volum de muncă manuală. În aceste ferme se urmărește atingerea unui nivel al productivității muncii de 50 capete vaci „complexe” pe muncitor în sistemul de exploatare legat și 100 vaci „complexe” în sistemul de stabulație liberă.

Îmbunătățirile funciare — hotărîtoare în folosirea eficientă a pămîntului

UN PROCES de mare anvergură în realizarea revoluției agrare, a unei agriculturi moderne, intensive și de mare productivitate îl constituie extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, care asigură conservarea și ameliorarea fondului fun-

ciar al țării, creșterea suprafeței agricole, îndeosebi a celei arabile, ridicarea continuă a capacității de producție a pămîntului, creîndu-se condiții atât pentru creșterea producției agricole, cît și pentru asigurarea stabilității acesteia, an de an, la un nivel ridicat, independent de factorii climatici.

Amenajările pentru irigații se situează pe primul plan în cadrul lucrărilor de îmbunătățiri funciare, influența lor fiind hotărîtoare în asigurarea unor producții ridicate și stabile în zonele cu precipitații reduse. În cincinalul 1981—1985 se va amenaja pentru irigații o suprafață de 700—1000 mii ha, astfel încît la sfîrșitul anului 1985 suprafața totală amenajată pentru irigații să ajungă la aproape 4 milioane hectare (4/5 din suprafața irigabilă a țării).

Marea majoritate a amenajărilor se fac în sisteme mari, ceea ce dă posibilitatea să se adopte soluții tehnice moderne de construcție și exploatare. Sistemele de irigații se vor situa în bazinele hidrografice ale rîurilor Olt, Buzău, Prut, Argeș, Ialomița, Dimbovița, Timiș, Siret și Crișul Repede folosindu-se ca sursă de apă atît acumulările existente, cît și cele care se vor realiza pe rîurile interioare, urmărindu-se rezolvarea complexă a nevoilor de apă pentru toate folosințele, iar acolo unde este posibil și producerea de energie electrică.

În vederea reducerii consumului de energie electrică la exploatarea amenajărilor de irigații, se prevede ca aducțiunea apei să se facă gravitațional sau cu pompaj la înălțimi cît mai mici (față de 66 m în prezent, înălțimea de pompaj la sistemele noi va fi de numai 38 m). De asemenea, se va generaliza tipul de amenajare cu rețea rară de canale și rețea de distribuție prin conducte îngropate, soluție care reduce la minimum suprafața terenurilor ocupate de lucrări, precum și pierderile de apă în exploatarea amenajărilor. Peste tot unde este posibil se va trece la generalizarea amenajărilor de irigare pe brazdă, prevăzîndu-se posibilitatea irigații și prin aspersiune (în cazul unor culturi semănate în rînduri dese, care nu pot fi udate prin brazde).

Combaterea excesului de umiditate constituie o altă acțiune importantă de ridicare a potențialului productiv al solului, care prin lucrări de îndiguire și desecare, completate în unele zone cu lucrări de drenaj, prin aplicarea unor măsuri agroameliorative în cadrul lucrărilor agricole, pentru cele cu exces slab sau moderat de apă, dau posibilitatea reintroducerii în circuitul agricol a mari suprafețe de teren. În acest cincinal se vor efectua lucrări de desecări pe o suprafață de 800—850 mii ha, marea majoritate în sisteme mari și parțial în amenajări locale, astfel încît la finele anului 1985 să se ajungă la o suprafață ameliorată prin lucrări de desecare de 3750 mii ha, adică aproape 60% din totalul celor 6,4 milioane ha care necesită astfel de lucrări. Un accent deosebit se va pune pe valorificarea terenurilor din Delta Dunării, unde, pe lângă desecarea unor importante suprafețe și executarea unor lucrări de maturare a solurilor desecate, se vor efectua amenajări piscicole, plantări de perdele de protecție și diverse dotări pentru organizarea producției agricole și exploatarea amenajărilor. Totodată, se vor efectua lucrări de completări și reînnoiri la sistemele de desecare existente, pe o suprafață de 250 mii ha — situate în județele din vestul țării — echipate cu sisteme de desecare vechi, precum și în incintele unor amenajări de irigații care necesită astfel de lucrări. Cu mijloacele proprii ale cooperativelor agricole se vor efectua lucrări de evacuarea apei pe o suprafață de 300 mii ha, la care se vor aplica soluții constructive îmbunătățite, urmărindu-se de exemplu combinarea evacuării prin pompare cu desecarea gravitațională, folosirea deșeurilor industriale ca material filtrant și adoptarea unor scheme de trasare a rețelei de canale corelată cu condițiile orografice din fiecare zonă, și cu cerințele de organizare a teritoriului.

Combaterea eroziunii solului este o acțiune de mare importanță, destinată atît recuperării pentru agricultură a unor terenuri degradate, cît și ridicării capacității de producție a unor terenuri în curs de degradare. Se prevede, în viitorul cincinal, efectuarea de lucrări de combatere a eroziunii solului, pe o suprafață de 950—1000 mii ha, amplasate în special în Podișul Transilvaniei, Moldova, bazinul superior al Argeșului, sectorul mijlociu și inferior al Oltului, ca și în alte bazine hidrografice în care se execută acumulări de apă cu folosință complexă, urmărindu-se protecția acestora împotriva colmatării accelerate. Pînă la finele anului 1985, suprafața ameliorată prin lucrări de combatere a eroziunii solului va fi de aproape 3 milioane ha (57% din totalul de 5,3 milioane ha care necesită astfel de lucrări). Amenajări de ravene și torrenți s-au prevăzut pe o lungime de 1000 km, ponderea prin-

Ovidiu POPESCU
M.A.I.A.

(Continuare în pag. 9)

Plan ● Angajamente

CERINȚE ALE REALIZĂRII EXEMPLARE A PLANULUI ȘI ALE RECUPERĂRII RESTANȚELOR LA PRODUCȚIA FIZICĂ

● Cum poate fi obținut un spor anual de peste 30 mil. mp. țesături? ● Principalele căi de acțiune: realizarea noilor capacități, atingerea parametrilor proiectați, ritmicitate în aprovizionarea tehnico-materială.

CONDIȚIE PRINCIPALĂ a asigurării economiei cu cantitățile de produse prevăzute prin planul național unic de stat este realizarea ritmică, integrală a producției fizice de către fiecare întreprindere și centrală industrială. Recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului pe 1979 — apreciind ritmurile înalte de creștere și succesele remarcabile obținute în toate domeniile vieții economice și sociale în îndeplinirea obiectivelor cincinalului actual — au relevat concomitent și existența în unele sectoare a unor deficiențe serioase în modul de îndeplinire a planului în anul trecut.

Printre produsele care nu au fost integral realizate se numără țesăturile de bumbac, al căror nivel se situează nu numai sub sarcina stabilită pentru anul anterior, ci chiar sub nivelul realizărilor din 1978. Este lesne de înțeles că, nelivrarea către beneficiari de către unitățile Centralei industriei bumbacului a întregii cantități de țesături de bumbac prevăzută, a creat dificultăți în aprovizionarea industriei de confecții, a cooperativelor de profil, a comerțului și populației.

Ritmicitatea producției necesită eliminarea golurilor în aprovizionare

ÎN ACTIVITATEA PRODUCTIVĂ a centralei s-au înregistrat serioase rămăneri în urmă în realizarea principalului sortiment finit fabricat de întreprinderile de profil (țesături de bumbac): 91,1% față de planul pe 1979 și 98,4% față de realizările din 1978 (ta-

ce din Iași — a fibrelor poliesterice. Aceasta a generat, pe parcursul anului trecut, o restanță de peste 900 de tone de fibre necesare în amestecul de bumbac. De aici, întreruperi temporare ale procesului de producție la filaturi din București, Baia Mare, Oltenița, Carei, Lugoj și, concomitent, neasigurarea fibrelor în amestec pentru țesătoriile din Pitești, Slatina, Năsăud și altele.

Intervențiile și acțiunile de redistribuire a acestor fibre, existente în cantități sub normativ și în alte țesătorii din cadrul centralei, au făcut ca

Se cere totodată, ca, pe lângă continuarea acțiunii de redistribuire operativă a disponibilităților temporare la unele întreprinderi, unitățile să intensifice acțiunea de depistare, de recuperare și refolosire a oricăror resurse de asemenea materiale, de respectare strictă a normelor și de reducere a consumurilor materiale.

O altă cauză a stagnării unor capacități a constituit-o oprirea temporară — din cauza întreruperilor accidentale sau a scăderii presiunii pe rețea — a livrării de gaze naturale și energie electrică. Aceste evenimente au afectat în trimestrul I 1979 țesătoriile „Dacia”,

Tabelul nr. 2

Quantificarea principalelor influențe (+ sau -) asupra nivelului producției de țesături de bumbac

(UM = mii m p.)

Cauze	Perioada	
	1979	ian. 1980
Derularea neritimică a aprovizionării tehnico-materiale	- 3 100	
Întârzieri în intrarea în funcțiune a noilor capacități	- 8 870	- 490
Creșterea gradului de utilizare a masinilor (1979/1978)	+ 3 270	
Neatingerea parametrilor proiectați la utilaje noi	- 20 000	
Lipsă de forță de muncă	- 13 370	
Diminuarea utilizării timpului disponibil al forței de muncă (invoiri și absențe nemotivate)	- 660	
Productivitatea fizică a muncii	+ 10 300	

Tabelul nr. 1
Producția fizică la sortimentul țesături de bumbac

Întreprinderea	Realizări		%	
	1979 față de realizat 1978	1979 față de plan	Plan 1980 față de realizat 1979	Realizat față de plan ianuarie 1980
„Bucegi” — Pucioasa	101,2	96,2	102,4	100,0
„Textila” — Galați	102,8	96,9	104,0	100,0
„Țesătura” — Iași	99,9	93,0	102,8	100,5
„Ardeleana” — Satu Mare	37,5	30,5	1 281,3	40,4
„Textila” — Birlad	-	6,1	4 051,7	29,1
Total Centrala industriei bumbacului	98,4	91,1	111,5	99,4

belul nr. 1). În luna ianuarie a acestui an, deși se observă o îmbunătățire în raport cu rezultatele obținute în anul precedent, planul nu a fost totuși îndeplinit integral (99,4%). Una din cauzele acestei stări de lucruri o reprezintă insuficiența aprovizionare cantitativă și calitativă cu unele materii prime.

Deregările apărute în domeniul aprovizionării materiale a întreprinderilor au fost determinate de nelivrarea ritmică de către unii furnizori, în-deosebi Întreprinderea de fibre sinteti-

aprovizionarea neritimică să diminueze realizările cu circa 2 mil. mp țesături (tabelul nr. 2). Dar această deficiență periclitează realizarea producției și pe primele luni din 1980. **Sint necesare măsuri urgente, acțiuni hotărâte din partea centralei, a întreprinderii furnizoare, a Ministerului Industriei Chimice, pentru livrarea cantităților de fibre poliesterice contractate, în vederea acoperirii necesarului minim și apoi a întregirii stocului normat de materii prime la filaturi și la țesătorii.**

Industria bumbacului și „Suveica” din București, „Textila”-Timișoara, U. T. Arad ș.a., înregistrându-se un minus de 1,1 mil. mp țesături, în timp ce pe total centrală s-au economisit, în cursul aceluiași an, 1 200 tcc și 12,1 MWh energie electrică. Este îmbucurător că, până în prezent, acest neajuns nu s-a mai repetat și, deci, n-a mai produs greutate în-

treprinderilor, ceea ce nu înseamnă că, acestea nu vor trebui să se încadreze în normele admise și să se înscrie cu economii însemnate la aceste consumuri.

Un traseu : capacități-parametri—producție pe care efectele se cer maximizate

UNUL DIN FACTORII importanți care îngreunează realizarea indicatorului producției fizice este **neintrarea la timp în funcțiune a noilor capacități prinse în plan**, determinată de rămănerile în urmă în îndeplinirea programului de investiții prevăzut. Este motivul care a condus la nerealizarea, în 1979, a aproape 9 mil. mp produse textile, în principal la întreprinderile „Ardeleana” din Satu Mare (realizat 30,5% din prevederi) și „Textila”-Birlad (6,1%). Deși în prima lună din 1980 (tabelul nr. 1) gradul de realizare a planului la aceste întreprinderi a crescut, totuși rămân încă serioase capacități și cantități de producție în restanță (tabelul al doilea).

La **întreprinderea textilă din Birlad**, de pildă, rămănerile în urmă în execuția construcțiilor de către Trus-tul de construcții montaj Iași, ca și întârzierea livrării a 30 mașini de canetat, au făcut ca secția de țesătorie să fie pusă în funcțiune numai parțial, în etape, și cu întârziere de câteva luni. Secția de finisaj de aici se află încă în construcție, dar se lucrează în paralel pentru accelerarea eforturilor de către constructor și beneficiar, la montarea utilajelor existente. În consecință se impun acțiuni radicale, o mai mare eficientizare a măsurilor luate în ședin-

țele de lucru ale comandamentelor mixte care se întrunesc periodic, în vederea respectării riguroase a tuturor obligațiilor contractate de beneficiar, constructor, furnizori de utilaje sau utilități secundare, fără de care producția nu poate fi obținută în cantitățile și la termenele planificate.

O altă problemă importantă este **nefolosirea tuturor mașinilor și instalațiilor la parametri proiectați**. Deficiențe multiple au condus din acest motiv, în anul trecut, la consemnarea unui minus de circa 20 milioane mp de țesături de bumbac în întreprinderile textile.

Urmărirea, de către specialiștii din centrală, pe parcursul a 5 ani a acestei situații a determinat două **constatări**.

Prima a evidențiat că este de natură exterioară întreprinderilor și se manifestă în **imposibilitatea exploatării unor mașini** — fără riscul dezmembrării acestora — **pină la atingerea parametrilor prevăzuți de proiectanți**. Pentru că parametrii respectivi nu sînt în concordanță cu cei omologați de furnizorul de utilaje pe prototipuri și cu atît mai puțin cu cei maxim posibil de atîns în exploatare. Se apreciază că, din această cauză, unele întreprinderi recent dotate cu asemenea mașini (din Calafat și Slatina, de exemplu, dar și altele) înregistrează pe parcursul unui an circa 10 mil. mp țesături mai puțin decît sarcina stabilită prin estimarea făcută după parametrii proiectați ai mașinilor respective. Ar trebui, în aceste cazuri, ca proiectantul, executantul, beneficiarul cît și C.S.P.-ul să ia în considerație acest aspect, deloc neglijabil, în **determinarea mai corectă a capacităților respective și a producției posibile de realizat**.

A doua constatare privește exclusiv **modul și gradul de utilizare a mașini-**

lor, deficitar în numeroase întreprinderi (Calafat, Slatina, Salonta, Năsăud, Tg. Mureș ș.a.), din care motiv se pierd anual alte 10 mil. mp țesături.

Deși în 1979 s-a obținut, față de 1978, pe seama creșterii gradului de utilizare a mașinilor, un spor de producție de peste 3,2 mil. mp țesături, rezervele sînt mult mai mari. În această situație, remediul se află la îndemîna unităților respective și el se poate concretiza în **măsuri tehnico-organizatorice adecvate care să conducă la eliminarea staționărilor neprogramate ale utilajelor**, la mai buna asistență tehnică de întreținere, exploatare și reparare, ridicarea calificării profesionale, ritmica aprovizionare cu materii prime și materiale etc. În acest scop este necesar ca **întreprinderile relativ noi puse în funcțiune să beneficieze în cea mai mare măsură de ajutorul specialiștilor detașați din centrală și întreprinderile de profil și să întărească, totodată, asistența tehnică în schimburile II și III**.

Creșterea productivității muncii

O **CONTRIBUȚIE** însemnată la realizarea producției fizice o poate aduce sporirea accentuată a productivității muncii. Desigur, aceasta presupune îndeplinirea unor cerințe de ordin cantitativ cît și calitativ. Din datele tabelului nr. 2 se poate vedea că realizările la acest indicator, exprimat în unități fizice, s-au situat peste prevederi cu circa 10 mil. mp. Un fapt pozitiv, dar numai la prima vedere. Pentru că, în realitate, timpul de muncă disponibil

Gh. DRĂGHICI

(Continuare în pag. 9)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Reducerea normelor de consum — o acțiune permanentă

ÎNTEPRINDERILE INDUSTRIALE din cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au obținut în cursul anului 1979 economii de câteva zeci de mii mc de materiale lemnoase prin reducerea normelor de consum. În aceste condiții, valoarea produselor obținute dintr-un mc de masă lemnoasă a fost mai mare în 1979 față de prevederi cu 3,1%, respectiv cu 72 lei/mc.

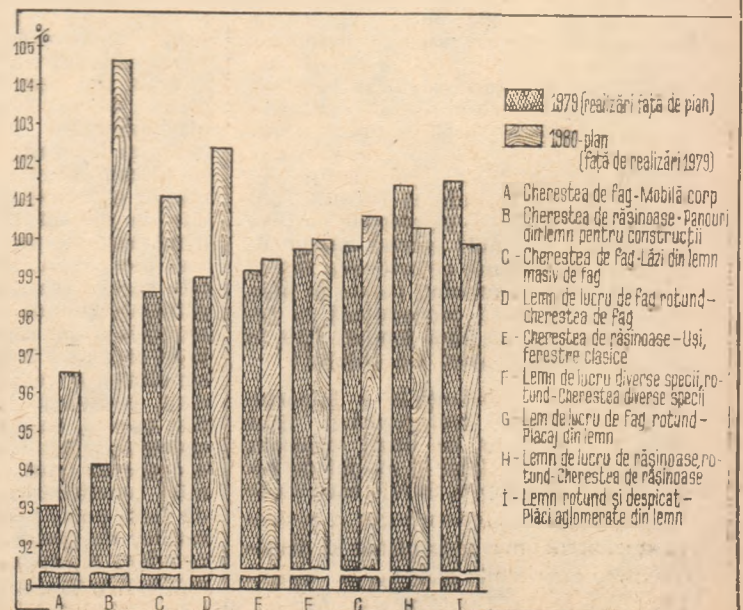
Alături de aceste rezultate bune, au fost înregistrate și unele depășiri de norme de consum, cu utilizarea peste plan a unor importante cantități de materiale lemnoase: peste 11 mii mc lemn de rășinoase la producția de celuloză și pastă, 28 mii mc bușteni de rășinoase la producția de cherestea, peste 11 mii mc lemn rotund și despicat la producția de P.A.L., aproape 1000 mc bușteni de stejar la producția de cherestea ș.a. La producția de celuloză și pastă, depășirile de consumuri ar fi putut fi evitate dacă Centrala industrială de celuloză și hirtie și unitățile sale din subordine ar fi luat măsuri pentru mai buna gospodărire a lemnului încă de la depozitarea lui și, apoi, în

procesul de producție în toate fazele de transformare a sa în celuloză și pastă. La producția de cherestea rășinoase, consumul efectiv ar fi putut fi încadrat în nivelele planificate, dacă cele două centrale producătoare (Centrala de exploatare a lemnului și Centrala de prelucrare a lemnului) ar fi promovat mai ferm **tehnologiile moderne de debitare** (debitarea nordică, debitarea cu cojirea prealabilă a buștenilor ș.a.).

În planul pe 1980 nivelele prevăzute ale consumurilor specifice sînt mai mici decît în anul trecut. În această situație se află, de exemplu, normele de consum de bușteni de fag la cherestea, cherestea de fag la lăzi din lemn masiv, bușteni de fag la placaj, bușteni diverse specii la cherestea, ș.a. Această situație este urmarea efectelor măsurilor tehnico-organizatorice aplicate în anul anterior în unele subramuri, a modernizării tehnologiilor de fabricație în altele etc. Realizarea normelor planificate pe 1980 va conduce la economisirea unor însemnate cantități de materiale (circa 45 mii mc bușteni de fag, 4 mii mc cherestea de rășinoase, 4,5 mii

mc cherestea de fag, 18 mii mc bușteni de fag, 0,8 mii mc bușteni diverse specii etc.). Pentru realizarea noilor norme este necesar ca în toate unitățile să se continue acțiunea de transpunere în practică a măsurilor tehnico-organizatorice precon-

zate, să se extindă experiența înaintată, să se promoveze cu curaj noi tehnologii, să se acționeze pe fronturi mai largi în direcția modernizării utilajelor și ridicării calificării profesionale.

REPARAREA ȘI MODERNIZAREA UTILAJELOR ÎNTR-O CONCEPȚIE UNITARĂ

CERINȚELE producției moderne, exigențele sporirii performanțelor mașinilor și utilajelor, ale creșterii gradului lor de utilizare impun ca — concomitent cu repararea fondurilor fixe să se realizeze și modernizarea acestora. Acțiunea este de maximă importanță, reprezentând o sarcină majoră pentru fiecare întreprindere, deoarece pe această cale se asigură nu numai prelungirea duratei de viață a respectivelor utilaje și creșterea valorii lor, ci și diminuarea uzurii morale, reducerea importurilor, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității producției, mărirea gradului de siguranță de funcționare ș.a.

Eforturile însemnate care se depun în această direcție vizează, la **Întreprinderea de mașini electrice** din București, montarea unor mecanisme și dispozitive la mașinile care se repară, care să permită transformarea unor utilaje mai vechi în altele modernizate, cu altă destinație, creșterea preciziei în execuție, a numărului de operații efectuate cu o mașină-unealtă modernizată, sporirea producției realizate.

Corelația eforturi-efecte, argument în extinderea simultanului reparații-modernizări

ESTE EVIDENT că realizarea simultană a reparațiilor și înnoirii utilajelor are un cortegiu de efecte favorabile soldate cu sporuri însemnate ale eficienței economice. Totodată, însă, nu trebuie omis faptul că un asemenea mod de gândire și acțiune în prezervarea și amplificarea valorii dotării tehnice a întreprinderii face necesară depunerea unui efort suplimentar, conceptual, organizațional, creativ, și uneori de investiții. Esențial este însă de subliniat — și experiența acumulată în întreprinderea noastră confirmă acest lucru — că **efectele pozitive devansează cu mult efortul suplimentar, ceea ce permite amortizarea rapidă a eventualelor cheltuieli făcute în plus.** Prin modernizarea concomitent cu repararea capitală a unor fonduri fixe, în întreprinderea noastră s-a obținut:

1 **reducerea substanțială a importurilor** datorită transformării unor strunguri paralele, cu uzuri avansate, în mașini de bandajat și mașini de bobinat bare din cupru, utilaje care nu se fabrică în țară. Modernizarea a constat în anexarea unor mecanisme și dispozitive ce au permis executarea operațiilor respective. După părerea noastră,

în acest caz este evident că efortul creativ suplimentar cerut este compensat de economia de valută obținută. Totodată, schimbarea izolației termice vechi — adusă în majoritate din import — cu una nouă din beton refractar fabricat în țară — determină la cuptoarele electrice de topire și menținere în stare lichidă a alamei de turnare sub presiune realizarea unor importante economii valutare, creșterea duratei de viață a izolației cu 5 luni și implicit reducerea cheltuielilor de reparații cu 66%.

2 **creșterea productivității muncii** la prelucrarea carcaselor pentru motoarele antiexplozive cu 60%, prin modernizarea a trei strunguri paralele datorită anexării la fiecare mașină-unealtă a cite 2 capete de forță pentru strunjire bilaterală, precum și a unui dorn extensibil cu acționare hidraulică pentru fixarea pieselor ce trebuie prelucrate. Această perfecționare a mărit productivitatea muncii, a sporit precizia de execuție deoarece sistemul de fixare a eliminat eroarea posibilă a muncitorului și a redus efortul fizic cu cel puțin 50% față de sistemul vechi de prelucrare. Se cere menționat de asemenea că schimbarea sistemului de acționare manuală în pneumatică la masele de alimentare a preselor hidraulice de tip CBJ pentru împachetarea și presarea miezurilor magnetice, a condus la creșterea productivității cu 40% și la reducerea efortului fizic,

3 **diversificarea funcționalității fondurilor fixe, creșterea numărului de operații executate cu utilajele existente** a fost obținută prin modernizarea a patru mașini de găurit de tip monoax, prin modificarea cutiei de viteze și anexarea unui cap de forță pentru găurire de tip multiax. Această modernizare a condus totodată la o mărire a productivității muncii cu cel puțin 300% și la creșterea calității pieselor prelucrate (scuturi și capacele pentru mașini electrice). Continuând preocupările de aceeași natură pe operațiile următoare ale procesului tehnologic, au fost modernizate două strunguri paralele care prelucrau capacele pentru rulmenți la motoarele ASI 280, prin montarea pe căruciorul utilajului a unui capăt de forță pentru prelucrarea simultană a tuturor operațiilor. Evident, obținerea acestor rezultate n-a fost ușoară, deoarece pentru realizarea sistemului menționat a fost necesară conceperea unui program care să permită funcționarea necesară a capului de forță pentru efectuarea tuturor operațiilor de prelucrare dintr-o singură prindere a preseii în universal. Dar modernizarea a condus totodată la creșterea productivității muncii cu

● O ecuație a eficienței: reparații plus modernizare = reducerea importurilor, creșterea productivității, amplificarea funcționalității utilajelor ● Cum se realizează simultanul: creșterea duratei de viață — sporirea valorii fondurilor fixe ● Pentru o eficiență sporită în efectuarea modernizărilor concomitent cu reparațiile sint necesare eforturi sporite încă din faza de concepție a mijloacelor de producție.

100%, la mărirea preciziei în prelucrare și reducerea efortului fizic, la amortizarea în scurt timp a investiției de inteligență (mari) și financiare (reduse) efectuată.

4 **amplificarea capacității de prelucrare la anumite operații, care înainte constituiau „locuri înguste”,** a fost obținută prin modificarea construcției a două cuptoare pentru detensionarea carcасelor sudate de mașini electrice. Modificarea constructivă a constat în schimbarea arzătoarelor, dublarea canalelor pentru gazele arse și schimbarea vetrei fixe în sistem mobil și a mărit capacitatea cuptorului de la 400 kg/h la 1250 kg/h iar randamentul de la 0,2 la 0,4. În fine, se cere arătat că modernizarea instalației de impregnare și uscare a subsansamblerilor bobinate pentru mașini electrice de la secția II-a de producție — care a constat în dublarea izolației termice, mărirea vitezei de circulație și automatizarea deplasării conveierului în funcție de temperatura de uscare — a determinat dublarea capacității de lucru, sporirea calității pieselor impregnate, creșterea siguranței în funcționare.

Preocupări mai intense din faza de concepție—organizare

EXEMPLELE prezentate arată că modernizarea utilajelor concomitent cu executarea reparațiilor are o eficiență ridicată. După părerea noastră, modernizarea ar putea fi în continuare extinsă cu rezultate considerabil îmbunătățite dacă:

- ar exista un colectiv de ingineri și tehnicieni care să proiecteze și să întocmească documentații de execuție, colectiv care să funcționeze în cadrul compartimentului de autoutilare sau în cadrul secției mecano-energetice. De fapt, și pînă în prezent modernizările s-au executat prin colaborarea dintre sectorul de autoutilare al întreprinderii și secția mecano-energetică. Dar, organizarea unui grup de lucru de genul celui amintit, cu sarcini și atribuții precise, care să cîmbă înnoirea utilajelor ca sarcină principală — și nu auxiliară, printre alte sarcini de serviciu, așa cum se mai întâmplă uneori — ar conduce la amplificarea rezultatelor obținute;
- s-ar asigura aprovizionarea cu piese de schimb, materiale și dispozitive necesare pentru modernizare înainte

Tiberiu ȘERBĂNESCU

Întreprinderea de mașini electrice
București

Configurația agriculturii românești

(Urmare din pag. 5)

cipală deținând-o județele Vrancea, Argeș, Prahova, Vâlcea și Bacău.

Se va asigura realizarea în complex, pe bazine hidrografice și unități naturale, a tuturor categoriilor de lucrări și măsurii pentru combaterea eroziunii de suprafață a solului, a eroziunii de adâncime și a alunecărilor de terenuri agricole, pentru conservarea și ameliorarea fertilității terenurilor în pantă. Totodată, pentru reducerea consumului de materiale și creșterea eficienței lucrărilor se are în vedere aplicarea unor soluții constructive și tehnologice noi, ca de exemplu: utilizarea barajelor din pământ, pământ armat și a celor din pământ cu corp central din beton, nivelarea sau modelarea terenurilor cu șiroiri și alunecări, umplerea cu pământ a unor ogașe și ravene pentru a crea condiții corespunzătoare efectuării lucrărilor agricole ș.a.

Chimizarea, factorul cel mai activ al sporirii producțiilor vegetale

FACTORUL material ce influențează cel mai direct și notabil sporirea producției agricole vegetale îl constituie îngrășămintele chimice, în ultimii ani aportul lor cifrindu-se la 40—45%, din sporul de producție, amplificând totodată și efectul celorlalți factori. Importanța și rolul său verificat va face ca și în viitor chimizarea agriculturii să reprezinte una din direcțiile centrale de intensificare și dinamizare a producției agricole. În cincinalul 1981—1985, agricultura va primi peste 16 milioane tone de îngrășămintele chimice substanță activă, ceea ce va reprezenta, la nivelul anului 1985, o cantitate de 320 kg substanță activă la un hectar teren arabil, vii și livezi (cu un raport mediu între elementele de nutriție NPK de 1,0,6:0,29, corespunzător nevoilor de fertilizare a solului), apropiind România de nivelul consumului de îngrășămintele chimice atins de țările cu agricultură avansată.

Chimizarea agriculturii se va caracteriza nu numai printr-un salt cantitativ, ci și printr-unul calitativ, prevăzându-se folosirea produselor chimice cu efecte multiple, sub diverse forme, cu concentrații ridicate și cu raportul NPK adecvat cerințelor plantelor. Principalele direcții noi în producerea îngrășămintelor chimice se referă la: trecerea într-un ritm mai ridicat la producerea de îngrășămintele cât mai concentrate; li-

vrarea numai sub formă granulată și cu adausuri hidrofobe; granulara uniformă a îngrășămintelor livrate în vrac; creșterea cotei de fosfor și potasiu în îngrășămintele complexe binare sau ternare până la 75% și respectiv 80%, cu limitarea ponderii azotului în îngrășămintele complexe la 40%. Se va trece la utilizarea amoniacului anhidru în apele de irigații, pe o distanță de până la 25 km de sursa de producție și a fosforitelor activate cu acid sulfuric pe solurile cu reacție acidă, sărace în forme mobile de fosfați. Industria va pune la dispoziție agriculturii — în afară de sortimentele clasice — și îngrășămintele foliare și cristaline specifice producției de legume de seră, solarii și cimp, ceea ce va constitui un nou element de dinamizare a rodniceii solului. Toate acestea urmăresc reducerea într-o măsură mai mare a cheltuielilor de păstrare, transport, pregătire și incorporare, concomitent cu creșterea eficacității folosirii lor.

Chimizarea agriculturii, ca un factor al revoluției tehnicoștiințifice în această ramură de bază a economiei naționale, va fi abordată ca un proces complex, care are în vedere sporirea producției nu numai pe seama fertilizării (prin folosirea îngrășămintelor chimice) și a corectării acidității solului (prin amendamente), ci și prin înlăturarea pierderilor pe care le cauzează agriculturii dăunătorii de toate categoriile, pierderi estimate pe plan mondial, la aproape 35% din recolta inițială. Utilizarea pesticidelor este, până în prezent, cea mai eficace metodă de combatere a buruienilor, bolilor și dăunătorilor și, adeseori, singura posibilă și economică — deși nu este lipsită de unele neajunsuri, cauzate de apariția fenomenului de rezistență a agenților dăunători față de pesticide, toxicitatea acestora față de om, de flora și fauna utilă, poluarea mediului ambiant etc. Experiența mondială, ca și cea a agriculturii noastre arată că pentru o combatere eficientă sunt necesare realizarea și aplicarea unui sistem integrat de prevenire și combatere, însușindu-se mijloacele chimice cu cele biologice, precum și cu crearea și cultivarea de soiuri și hibridi rezistenți, folosirea metodelor fizico-mecanice și aplicarea unor măsuri agrotehnice adecvate. Este de subliniat că industria noastră chimică va asimila o gamă variată de produse chimice, cu eficiență ridicată și cu o remanență mai redusă, la nivelul anului 1985 fiind în măsură să asigure 75 mii tone pesticide substanță activă.

Ponderea însemnată a terenurilor acide face ca ameliorarea însușirilor lor fizice și chimice să constituie și pentru perspectivă o importantă rezervă de creștere a producției agricole, mai ales prin aplicarea unor însemnate cantități de amendamente calcaroase, astfel încât în întreg cincinalul să se realizeze o suprafață amendată de 1 250 mii ha.

Partea a doua a articolului va apare într-un număr viitor

Realizarea planului

(Urmare din pag. 7)

planificat al forței de muncă a fost diminuat cu absențe nemotivate și învoiri care au totalizat un minus de 660 mii mp țesături, în timp ce în aceeași perioadă s-au efectuat, pentru recuperarea și creșterea producției, zeci de mii de ore de lucru suplimentare. În acest fel, întreprinderile au încercat să acopere, pe cât posibil, rămănerile în urmă la producția fizică determinate de cauzele expuse mai sus, cât și deficitul efectiv de forță de muncă, care înglobează, exprimat în cifre, peste 13 mil. mp produse. Însumat, cuantumul neajunsurilor semnalate la acest capitol a condus, totuși, la un minus de aproape 4 mil. mp, ceea ce înseamnă că orele suplimentare nu au reușit să înlocuiască în

totalitate alte lipsuri. O măsură care acoperă în bună parte golurile existente este creșterea efectivă a numărului mașinilor deservite concomitent. Dacă în anul precedent această acțiune a adus o economie efectivă de 313 muncitori, ea urmează ca, în acest an, în măsura în care se va desfășura și acțiunea de modernizare a producției, să mai aducă o economie de circa 300 muncitori.

Unul din cele mai serioase neajunsuri îl constituie nerealizarea în timpul stabilit a unor prevederi cuprinse în planul de măsuri tehnico-organizatorice pe care s-au fundamentat creșterile de productivitate. Mai exact, este vorba de realocarea de către Ministerul Industriei Ușoare a fondurilor necesare centralei, în vederea executării lucrărilor prevăzute de mecanizare și automatizare a

unor procese de producție. Se preconiza că numai prin înlocuirea a 30 mii de fuse clasice de bobinat cu alte 20 mii de fuse pe mașini automate s-ar fi putut aduce o economie anuală de 4 200 oameni. Pentru aceasta ar fi trebuit ca întreprinderile specializate din M.I.C.M. să fi asimilat, fabricat și livrat, în acești ani, mașina respectivă. Dar ea nu se află în prezent nici măcar în stadiul de prototip, situație care va menține încă unele dificultăți în sectoarele de filatură și țesătorii în ce privește încadrarea în numărul admis de personalul muncitor și sarcina de creștere a productivității muncii. Se impune ca realizarea mașinii automate respective să fie reconsiderată și reprogramată, în interesul realizării programului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție, a creșterii productivității.

de perioada de imobilizare prevăzută pentru executarea reparației planificate. Pentru aceasta ar fi oportunitate să se întocmească, pe o perioadă de un an, un program de modernizare care să stea la baza activității colectivului de proiectanți cât și a personalului de execuție a reparațiilor și modernizărilor;

● s-ar avea în vedere că esențial rămâne ca, încă din fază de cercetare-proiectare, noile utilaje să fie special concepute pentru ca, după un anumit timp, odată cu instalarea uzurii fizice și morale, să poată fi modernizate în timpul efectuării reparațiilor capitale. Un asemenea mod de a înțelege și organiza prelungirea duratei de viață și

creșterea valorii fondurilor fixe încă din fazele inițiale ale ciclului de viață ale unui utilaj — și nu doar în faza de reparare, așa cum se procedează uneori și în prezent — ar putea aduce o contribuție substanțială la realizarea unor producții sporite la capacitățile existente, la îndeplinirea în condiții de eficiență sporită a sarcinilor de plan.

Reducerea eforturilor țării în domeniul
procurării materiilor prime și energiei implică

Reciclarea complexă a resurselor materiale re folosibile

Dezbateri organizată de „Revista economică” în colaborare cu Institutul de economie industrială

CONTINUĂM prezentarea probleme-
lor abordate în cadrul dezbaterii orga-
nizate pe problematica reciclării com-
plexe a resurselor re folosibile. *)

Organizarea sistemelor de reciclare a resurselor

ÎN ȚARA NOASTRĂ preocupările
pentru recuperarea și reintroducerea în
circuitul economic a unor resurse în-
globate în bunuri uzate au existat de
foarte multă vreme și au generat o se-
rie întreagă de forme organizatorice.
Ele însă nu au avut darul de a acoperi
decît în parte ansamblul problemelor,
impunîndu-se necesitatea adoptării unor
măsurî organizatorice care să permită
rezolvarea unitară a cerințelor activi-
tății de reciclare și anume :

— redistribuirea resurselor reciclabile
între producători și utilizatori și echi-
librarea raportului cerere-ofertă ;

— asigurarea preluării integrale de
la populație a cantităților de resurse
reciclabile, în continuă creștere ca ur-
mare firească a evoluției consumului
individual prin îmbunătățirea structurii
și ariei de cuprindere a rețelei terito-
riale ;

— asigurarea tehnologiilor necesare
recuperării substanțelor utile încorpo-
rate în bunurile superior prelucrate,
scoase din uz atît în sfera producției
de bunuri materiale, cît și în cea a con-
sumului ;

— îmbunătățirea organizării sistemului
informațional aferent acestei activi-
tăți.

Recentul Decret al Consiliului de Stat
privind recuperarea și valorificarea re-
surselor materiale re folosibile, utiliza-
rea și circulația ambalajelor, stabilește
în mod concret răspunderile și atribu-
țiile ce revin ministerelor, consiliilor
populare, întreprinderilor, centralelor,
unităților socialiste de stat și coopera-
tiste pentru recuperarea și utilizarea in-
tegrală a tuturor resurselor materiale
re folosibile. Astfel, **Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe** răs-
punde, în calitate de organ central coor-
donator pe economie, pentru buna des-
fășurare a activităților de recuperare
și de valorificare a resurselor mate-
riale re folosibile, este titular de plan
în acest domeniu, exercitînd controlul
activităților de recuperare și valorifi-
care la nivelul întregii economii. De a-
semenea, se prevede că întreaga activi-
tate de cercetare și aplicare de noi teh-

nologii pentru valorificarea superioară
a resurselor materiale re folosibile va fi
coordonată de Consiliul Național pen-
tru Știință și Tehnologie.

În spiritul aceluiași orientări care au
ca obiectiv îmbunătățirea organizării
activității de recuperare și valorificare
a materialelor re folosibile recent a fost
adoptat de către Consiliul de Stat și
Decretul privind înființarea și organi-
zarea Centralei și întreprinderilor ju-
dețene și a municipiului București pen-
tru recuperarea și valorificarea mate-
rialelor re folosibile. Aceste unități, noi,
realizate prin preluarea activității Cen-
tralei pentru prelucrarea și colectarea
deșeurilor metalice și refractare și a
Centralei de preindustrializare și achi-
ziției precum și a unităților din subor-
dinea lor, vor desfășura direct activita-
tea de preluare și readucere în circui-
tul economic a tuturor resurselor ma-
teriale rezultate din producție și din
consum. Iată, așadar, o rezolvare de
ansamblu a problemei reciclării resur-
selor, constituirii și funcționării în bune
condiții a marii industrii a reciclării
materialelor, o uriașă „mină” de mate-
rii prime pentru economia națională.

Referindu-se la situația existentă pe
plan mondial, în cadrul dezbaterii a
fost relevat faptul că există o gamă
largă de forme de organizare a recicla-
rii resurselor. Astfel, în țările dezvoltate
din punct de vedere industrial s-au constituit organisme unice cu atri-
buții referitoare exclusiv la reciclarea
resurselor. În U.R.S.S., în subordinea
Comitetului de Stat al Aprovizionării
Tehnico-Materiale își desfășoară acti-
vitatea o Uniune centrală a resurselor
secundare ; în R.D. Germană există în
cadrul Ministerului Economiei Materia-
lelor un sector de materiale secundare
și deșeuri (inclusiv o centrală de mate-
rii prime vechi). Trebuie, de aseme-
nea, semnalat faptul că în alte țări acti-
vitatea de reciclare a resurselor se
desfășoară în paralel și sub egida or-
ganizațiilor de protecția mediului în-
conjurător (în S.U.A. organismul coor-
donator este Agenția pentru Protecția
mediului înconjurător (E.P.A.) ; în
Franța, Agenția națională pentru re-
cuperarea și eliminarea deșeurilor —
A.N.R.E.D. ; în Japonia, Agenția pentru
mediul înconjurător, iar în Anglia, Co-
mitetul de administrare a deșeurilor).
Existența unor asemenea organisme
unice (guvernamentale sau departamen-
tale) are implicații multiple :

a) asigură integrarea activității de
reciclare în mecanismul de funcționare
a economiei, nu numai ca sursă de ma-
terii prime, ci și ca mijloc de satisfacere
a unor cerințe sociale ;

b) prin intermediul lor se poate asi-
gura simultan atît inventarierea resur-

selor reciclabile existente într-o anumi-
tă perioadă de timp, cît și stabilirea
destinațiilor posibile, în unitățile sau
sectoarele care le generează sau în afara
acestora. Se creează astfel condiții pen-
tru valorificarea superioară a resur-
selor recuperate, în sensul că devine po-
sibil transferul acestora dintr-un sec-
tor în altul al economiei, în funcție de
cerințe și de posibilitățile de prelucrare
superioară ;

c) fiind strict specializate, asemenea
organisme pot contribui la perfecțio-
narea tehnologiilor de recuperare și re-
introducere în circuitul economic a re-
surselor precum și la transferul acestora
între sectoare ale economiei.

În strînsă interdependență cu această
primă tendință trebuie remarcat faptul
că în domeniul de activitate respectiv
un rol important a început să-l aibă
cercetarea științifică, desfășurată în ca-
drul unor institute de specialitate cu
profil complex — tehnic și economic.
Dacă în cazul țărilor capitaliste orga-
nismele guvernamentale specializate a-
mintite au și atribuții în domeniul cer-
cetării, în alte țări au apărut institute
de cercetare specializate așa cum este
cazul Institutului de economie materia-
lelor secundare și a deșeurilor din R.D.
Germană sau a Institutului unional
pentru resurse secundare din U.R.S.S.
Indiferent însă de modul lor de organi-
zare, aceste organisme se preocupă de
cercetarea științifică, proiectarea teh-
nologică și introducerea progresului
tehnic în acest domeniu de activitate.

Paralel cu conturarea activității de
reciclare ca un sector important al eco-
nomiei, se manifestă tendința de dez-
voltare a conlucrării internaționale în
acest domeniu. Ca urmare, încă din
anul 1948 la Paris s-a constituit Biroul
Internațional al Recuperării din iniția-
tiva a patru țări europene : Belgia, Ma-
rea Britanie, Olanda și Franța. Numă-
rul membrilor acestui organism a sporit
continuu — ajungînd să numere azi
24 membri permanenți (printre care
Cuba, R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă,
R.S.F. Iugoslavia) și 10 membri cor-
respondenți (printre care și U.R.S.S.). Țara
noastră încă nu face parte din acest
organism, deși au existat preocupări
în această direcție. Prezența activă a
Biroului se face simțită prin cele 2
congrese ținute anual la care participă
numeroși specialiști din domeniul reci-
clării resurselor.

Prezentarea sistemelor de organiza-
re a activității de reciclare a materialelor
re folosibile permite reliefaarea faptului
că în majoritatea țărilor se încearcă o
abordare globală a problemei, a multi-
tudinii de aspecte pe care le subsumează,
urmărindu-se însă aceleași obiec-
tive : lărgirea și diversificarea bazei de

*) Prima parte a dezbaterii, în care s-a
publicat și lista participanților a apărut în
„Revista economică” nr. 7 din 15 februa-
rie a.c.

materii prime, economisirea unor materii prime și materiale deficitare, economisirea surselor clasice de energie, reducerea eforturilor valutare și echilibrarea balanțelor externe, economisirea de muncă socială.

Urgentarea elaborării tehnologiilor de valorificare

UN LOC APARTE în cadrul dezbaterii au ocupat problemele legate de modalitățile de valorificare a resurselor materiale refolosibile în vederea realizării unor produse cu valori de întrebuințare ridicate. Pentru aceasta, un mare efort se cere depus, îndeosebi de către cercetători și specialiști, pentru elaborarea unor tehnologii noi. În acest context a fost relevant faptul că prin eforturile conjugate ale cercetării și execuției, s-au stabilit, în ultimii ani, o serie de tehnologii, care permit o valorificare eficientă a unor materiale refolosibile. Astfel, recent, la **Întreprinderea de cinescops — București** s-a reușit, în urma finalizării unor studii, să se creeze și implementeze o tehnologie de valorificare a tuburilor cinescops care se defectează, din diferite cauze, pe fluxul de fabricație. Gițul tubului cinescop, de pildă, care nu prezintă defecțiuni, se recuperează prin tăiere și se utilizează pentru fabricația altor tuburi. De asemenea, sticla care formează balonul cinescopic este valorificată prin măcinare pentru realizarea unor baloane noi. Prin recuperarea acestei sticle se economisește nisip, sodă, potasiu. Aceeași tehnologie poate fi utilizată — așa cum au subliniat unii vorbitori — și în cazul recuperării tuburilor de la televizoarele scoase din uz de către populație. Firește, cantitățile de materiale, îndeosebi sticla, ce vor depăși cerințele Întreprinderii de cinescops, pot fi tot atât de bine valorificate în cadrul unităților din industria sticlei. S-ar economisi, numai pe această cale, la nivelul economiei naționale, materii prime estimate la câteva zeci de milioane lei anual.

Și un alt exemplu. La **Întreprinderea textilă „Oltul” din Sfântu Gheorghe**, printr-o nouă tehnologie de filare pusă la punct de specialiștii de aici, se valorifică integral bumbacul, inclusiv așazisele materiale secundare ce derivă din procesul de producție. Având în vedere că aproximativ 50% din producția întreprinderii o reprezentau aceste materiale, care erau vândute la alte unități cu 0,50—3 lei/kg pentru diverse utilizări — în loc de 20 lei cât revine pe un kg de bumbac achiziționat — rezultă că prin noua tehnologie de filare ele devin fire de calitate bună ce intră în componența țesăturilor de bumbac. Se câștigă astfel, anual, circa 1,5 milioane lei. Extinderea noii tehnologii, care așteaptă să fie brevetată, în întreaga industrie a bumbacului poate contribui de asemenea la obținerea de economii de zeci de milioane de lei anual.

Și asemenea exemple mai pot fi date. Este util de subliniat că astăzi din cele peste 800 de resurse refolosibile identificate, abia pentru 200 au fost determinate tehnologii adecvate, care permit o valorificare eficientă. În țara noastră se aplică doar un număr mic de astfel de tehnologii. Din această cauză, numeroase resurse materiale re-

folosibile nu sînt valorificate, iar altele destul de multe la număr, nici nu se colectează. Așa este cazul celor peste 2,2 milioane de envelope de cauciuc cu uzuri mari sau avînd inserție metalică, ce nu pot fi reșapate; și ca atare nu se valorifică în nici un fel; a miilor de tone de fire de bumbac sau lînă combinate cu fire chimice cît și a resturilor de țesături produse cu astfel de fire, care de asemenea nu se valorifică decît prin vînzare la prețuri derizorii unor firme din Italia și Austria; a miilor de tone de folii și articole de ambalaj din mase plastice uzate, la care pentru fabricarea unei tone se consumă 3—4 tone de țitei, resurse care în prezent nu se colectează și nu se valorifică, poluînd în schimb mari suprafețe de terenuri și riuri; a cantităților mari de maculatură, care se utilizează în prezent doar pentru producerea mucavalei (carton de calitate inferioară) și care prin găsirea de tehnologii adecvate ar putea fi folosită — așa cum se întîmplă în alte țări — la obținerea de hîrtie de calitate superioară; a unor cantități destul de mari de talpă și piele din încălțămintea uzată care nici măcar nu se colectează; a celor mai bine de câteva zeci de vagoane de casete din lemn de la televizoarele și aparatele de radio uzate care, de asemenea, nu se colectează și nu se valorifică etc.

Această stare de lucruri se explică în primul rînd prin faptul că cercetarea și proiectarea tehnologică a acordat prioritate reciclării resurselor rezultate din procesele de producție, disponibile în cantități mult mai mari comparativ cu cele care au provenit din sfera consumului. În plus, resursele reciclabile din sfera producției materiale, prezintă avantajul că sînt mult mai omogene din punctul de vedere al compoziției. În al doilea rînd, cantitățile de bunuri de folosință îndelungată ieșite din uz au început să justifice asemenea preocupări de abia în ultimii ani. Un al treilea factor se referă la faptul că bunurile de folosință îndelungată sînt, de regulă, produse ale unor subramuri de vîrf ale industriei, care asigură un grad înalt de prelucrare a materiilor prime, separarea substanțelor utile fiind mult mai dificilă etc.

În dezbateri s-a subliniat, de asemenea, faptul că recuperarea bunurilor uzate de la populație, indiferent prin intermediul cărui sistem, concomitent cu dezmembrarea acestora în vederea valorificării componentelor și a substanțelor utile, riscă în prezent să conducă la crearea unor stocuri mari de materiale care nu au asigurată încă o destinație precisă. Așa, de exemplu, dacă unitățile cooperăției meșteșugărești ar prelua toate bunurile uzate de la populație și le-ar dezmembra pentru procurarea de piese, ar risca să creeze mari stocuri de materiale pentru care nu dispun de mijloace de valorificare. Cu alte cuvinte, proiectarea, implementarea și funcționarea unor sisteme de colectare trebuie să fie precedată de asigurarea tehnologiilor de valorificare. Participanții la dezbateri au conturat și unele direcții de orientare în vederea creării mai repede a acestor tehnologii, printre care:

● studiarea atentă a tehnologiilor practicate de întreprinderile producătoare, care asigură în prezent valorificarea pieselor rebutate sau defectate în perioada de garanție, pentru ca acestea

RECUPERARE REFOLOSIRE EFICIENTĂ

● **Fabrica de celuloză din localitatea finlandeză Aäneskoski este dotată cu o instalație care recuperează reziduurile din apele uzate, transformându-le în drojdie furajeră.** Prin prelucrarea conținutului de zaharuri, acizi organici și alcool se obține, fără vreun alt tratament biologic, un furaj care conține circa 50% proteine. O altă unitate industrială din Finlanda produce anual 10 mii tone de hîrtie kraft, pe baza celulozei recuperate din resturi ale aceluiași produs, colectate de la diverse întreprinderi — metodă care reduce la jumătate consumul de energie, în comparație cu obținerea celulozei direct din lemn.

● **Subsolul R.P. Ungare este bogat în ape termale. Pe lângă utilizarea lor în scopuri terapeutice, ele și-au găsit un rol important și în agricultură — de pildă, în fermele zootehnice — precum și în gospodăria comună, la încălzirea locuințelor. În câteva raioane ale Budapestei apele termale alimentează caloriferele din circa 5000 de apartamente, iar în orașul Szeged — din o mie de locuințe.**

● **Calculul făcut în S.U.A. cu privire la costurile comparative ale diferitelor tehnologii neconvenționale (nebazate pe petrol) de obținere a energiei electrice și combustibilului — ținînd seama de cheltuielile estimate pentru construcția și echiparea instalațiilor respective în perioada cînd soluțiile tehnice vor fi fost rezolvate la nivelul necesar unei aplicări largi — arată un avantaj net al energiei obținute în centrale atomoelectrice, în ce privește investiția specifică și costul pe kWh. Urmează, în ordinea descrescînd a eficienței economice: termocentralele pe cărbune, energia geotermică, apoi tehnologiile anilor 1985—2000: patul fluidizat la presiune atmosferică și ridicată, reactoarele cu regenerare a combustibilului nuclear, energia magnetohidrodinamică, cea eoliană, gazeificarea cărbunelui, celulele combustibile, biomasă, conversiunea energiei termice a mărilor, energia solară utilizată fotovoltaic și termal pentru obținerea electricității. Aceasta din urmă este estimată ca fiind cea mai scumpă: la nivelul anului 2000, deci cînd — datorită soluțiilor îmbunătățite — investiția specifică va fi cu 1/4 mai mică decît în 1990, cheltuielile pentru producerea unui kWh (din care circa jumătate revenind amortizării investiției) vor fi de 3 ori mai mari decît costul actual al energiei electrice obținute în centrale nucleare.**

● **Azeotropismul — proprietatea unor amestecuri lichide de a da, prin fierbere, vapori de compoziție egală cu a lichidului din care provin, fără separarea componentelor amestecului prin distilare — stă la baza unei noi tehnologii de recuperare a solventilor utilizați în industria petrochimică. Solventul contaminat este introdus într-o cameră de distilare, injectîndu-se abur viu la presiune joasă. Evaporarea solventului are loc repede, întrucît punctul de fierbere al amestecului este mai scăzut decît al componentelor sale: vaporii sînt condensați într-un schimbător de căldură, după care condensatul este pompat printr-un separator prin coalescență unde apa condensată este îndepărtată, iar solventul curățat este evacuat pentru depozitare. La o uzină chimică din Canada, prin acest procedeu se recuperează zilnic aproape 12 mii litri de alcool, solventi aromatici, hidrocarburi clorurate s.a., la un cost sub 10 dolari pentru 1000 l.**

să fie utilizate și în condițiile reciclării pieselor sau ansamblor din bunurile materiale uzate de către unitățile cooperatției meșteșugărești;

- studiarea de către unitățile care reciclează resursele re folosibile a experienței și tehnologiile folosite de întreprinderile producătoare care valorifică materialele rezultate din piese rebutate, utilizându-le pentru producția altor bunuri decât cele pentru care au fost destinate inițial;

- preluarea de către noile unități teritoriale de recuperare a materialelor re folosibile înființate recent a experienței acumulate de cooperatția meșteșugărească care recondiționează o gamă variată de bunuri;

- dat fiind că numeroase piese și re pere încorporate în bunuri de folosință îndelungată scoase din uz pentru a fi valorificate implică unele tehnologii similare cu cele utilizate pentru producerea lor se cere studiarea și preluarea acestora de către unitățile ce sînt implicate în procesul reciclării. Așa este cazul reciclării resurselor din televizoare, aparate de radio, magnetofone, casetofone care implică existența unor tehnologii similare cu cele necesare valorificării resurselor din aparatura de automatizare scoasă din uz sau din mijloacele de calcul.

La crearea de noi tehnologii care să servească corespunzător procesele de reciclare a resurselor re folosibile un aport deosebit este chemată să-l aducă cercetarea științifică. Aceasta va trebui să aibă în vedere condițiile specifice în care se desfășoară în țara noastră procesul de reciclare a resurselor, dificultățile pe care le întâmpină diferitele unități în realizarea unor produse din materialele re ciclabile etc. Institututele de cercetare științifică și inginerie tehnologică de ramură, cit și centrele de cercetări din centralele industriale și întreprinderi — au subliniat participării la dezbateri — ar fi

Sugestii • Propuneri

- Să se organizeze magazine specializate, cum de altfel există în diferite țări (Uniunea Sovietică, Franța) pentru desfacerea pieselor și subansamblor rezultate din desmembrarea aparatelor de radio și televizoarelor uzate, pentru radioamatori și alți beneficiari. Aceasta va permite, nu numai o valorificare avansată pentru cei ce predau aparatele de radio și televizoarele uzate ci și pentru cine caută diferite piese și subansamble, realizându-se astfel însemnate economii, atât pentru populație cit și pentru economia națională.

- Să se organizeze unități de valorificare numai pentru acele materiale re folosibile care ies din profilul marilor întreprinderi industriale. Fiecare întreprindere industrială poate să găsească soluții pentru ea, din propriile produse ce au fost date în consum, să poată valorifica eficient multe din piesele și subansamblele aflate în cele uzate.

- Să se stabilească indicatori de plan speciali pentru activitățile de reciclare a resurselor re folosibile în funcție de condițiile ce determină activitatea de colectare-valorificare, astfel încît să constituie un stimulent pentru amplificarea activității și creșterea eficienței economice.

- Să fie încadrate în acțiunea de valorificare a materialelor re folosibile și unitățile din rețeaua locală a consiliilor populare județene, orașenești sau comunale, precum și cele ale cooperativelor agricole de producție.

- Pentru a impulsiona elaborarea de tehnologii adecvate valorificării materialelor re folosibile ar fi utilă înființarea la nivelul economiei a unui institut de profil. Acesta, în strînsă colaborare cu celelalte institute de ramură, să cerceteze și să determine, pe grupe de materiale, tehnologiile cele mai eficiente — tehnologii care să fie apoi transmise întreprinderilor, pentru a le utiliza în activitatea lor.

- Să se organizeze în tot sistemul școlar cursuri speciale pentru valorificarea produselor re folosibile, concomitent cu lărgirea sferei educaționale asupra necesității reciclării produselor.

- Să fie extinsă activitatea U.C.E.C.O.M. nu numai în ce privește recondiționarea unor produse, ci și în direcția dezmembrării diferitelor produse, pentru ca piesele bune să fie utilizate la recondiționarea altor bunuri.

bine să introducă încă în acest an în planurile lor de activitate și rezolvarea de probleme ale reciclării produselor. Dat fiind însă că o serie de resurse provenite din diferite produse sau procese tehnologice implică o cercetare multidisciplinară pentru determinarea unor tehnologii de recuperare și re folosire, s-a dat sugestia de a se crea și în țara noastră un institut de cercetări avînd ca profil reciclarea resurselor re folosibile — aparținînd de Ministerul Apro-

vizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodării Fondurilor Fixe. Organizarea unui asemenea institut de profil va da posibilitatea abordării directe a celor mai arzătoare probleme și promovarea unei colaborări cu alte institute din țară în vederea creării de noi tehnologii.

Dezbateri consemnate de
Vasile BOESCU
Marius COSTEA

NOTE

Un indicator cu utilitate practică Îndeplinirea uniformă a planului pe sortimente

REALIZAREA RITMICĂ ȘI UNIFORMĂ a producției nu numai în timp, dar și pe sortimente, prezintă o mare însemnătate. Această condiție este deosebit de importantă mai ales în cazul cînd unele întreprinderi cooperează pentru obținerea unor produse complexe. Pentru că, se știe, nelivrarea la timp a unor ansamble de către o întreprindere (pentru care acestea au mică importanță în realizarea producției nete proprii) va determina neîndeplinirea în lant a producției în întreprinderi, legate între ele prin obligații de livrare reciprocă de produse sau ansambluri.

Este suficient să menționăm cazul întreprinderii „Independența” din Sibiu, care deși a îndeplinit planul de producție „în general” (pe primul semestru al anului trecut), nu a livrat la timp pentru „Steaua Roșie” din București utilaj de tratament termic. Din această cauză întreprinderea bucureșteană nu a putut livra la datele fixate multor altor întreprinderi aparatura hidraulică, reacția producîndu-se în lant. De asemenea, întreprinderea „Grivița Roșie” din București, deși a depășit planul său de producție (pe același interval), nu a livrat condensatoare întreprinderilor din Arad, Slobozia și Bacău, ceea ce a întârziat obținerea unor produse chimice etc.

Or, legea stabilește obligația fiecărei întreprinderi de a res-

pecta prevederile planului și de a realiza și livra beneficiarilor, la termen, toate produsele la sortimentele stabilite. De la această obligație nimeni nu are dreptul să se abată, din foarte numeroase motive. Desigur, principalul este fără îndoială cel de ordin economic; dar nici implicațiile sociale și etice nu sînt mai puțin importante.

Eliminarea, sau cel puțin atenuarea acestei situații de nedorit, poate fi obținută prin obligarea întreprinderilor de a prezenta trimestrial, odată cu indicatorul realizării planului de producție netă, și a indicatorului îndeplinirii planului pe sortimente, calculat ca diferență între următoarele două valori:

— 0_0 de îndeplinire a planului la sortimentul cu realizare maximă față de plan;

— 0_0 de îndeplinire a planului la sortimentul cu realizare minimă față de plan, cu indicarea denumirii sortimentelor respective (pentru o eventuală verificare a situației raportate).

După cum se vede, indicatorul propus se obține foarte simplu și nu necesită nici un calcul suplimentar. În schimb, diferența respectivă va prezenta o imagine clară asupra felului în care fiecare întreprindere înțelege să-și realizeze planul, să asigure o bună cooperare cu alte unități și să contribuie la îndeplinirea planului de stat pe economia națională. Valoarea acestui indicator poate fi legată de aceea a producției nete pentru caracterizarea globală a activității întreprinderii din perioada respectivă.

Folosirea indicatorului propus (și luarea măsurilor disciplinare în consecință) va contribui, fără îndoială la eliminarea dificultăților de genul celor amintite mai înainte și la asigurarea realizării armonioase a planului de stat de către toate întreprinderile și la toți indicatorii.

R. CRESIN

ADAPTAREA LA DINAMICA PIEȚEI INTERNAȚIONALE ȘI EFICIENȚA COMERȚULUI EXTERIOR

SCĂDEREA RELATIVĂ a cererii pentru unele produse de bază intensificarea măsurilor protecționiste luate de țările capitaliste dezvoltate, pentru a-și proteja industriile prelucrătoare față de noii exportatori din țările în curs de dezvoltare, nu a făcut decât să adâncească declinul cererii pe piața mondială, dată fiind înrăutățirea situației balanței de plăți a țărilor în curs de dezvoltare, prin scăderea veniturilor acestora din exporturi. Rezultanta acestor fenomene o constituie scăderea ritmului mediu anual de creștere a comerțului fizic mondial la circa 5% — 7% în ultimii ani, spre deosebire de anii 1970—1974, când s-a înregistrat un ritm mediu anual de 8,5%.

Dintre caracteristicile esențiale ale comerțului internațional în etapa actuală trebuie evidențiate următoarele: tendința de diminuare a ecarterului dintre ritmul de creștere a exportului mondial (fizic) și cel al producției mondiale (extractivă, prelucrătoare și agricolă), indicând scăderea forței de expansiune a comerțului și implicit, o scădere a dependenței exportului de volumul investițiilor sub raport cantitativ: tendința de părăsire a structurilor de producție bazate pe un mare consum de energie și materii prime, în unele cazuri prin aprovizionare aproape exclusivă din import (ex. Japonia, R.F. Germania) și orientarea spre produse ce adaugă la valoarea materiei prime o mare cantitate de muncă potențată (muncă de calificare superioară, muncă de cercetare-dezvoltare, design, marketing), concomitent cu expatrierea a o serie de industrii energofage.

Presiunea energiei asupra economiei ridică cu deosebită pregnanță problema ingineriei tehnologice, chemată să depășească „criza” tehnologiilor energofage. Dacă în ultimii ani, țările capitaliste dezvoltate au reușit, în ciuda încetării creșterii economice proprii, să dezvolte exporturile în ritmuri superioare ritmului mediu mondial și să transfere deficitele din procurarea materiilor prime și energiei în balanțele de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare, în special ale celor neexportatoare de petrol, aceasta s-a datorat în primul rând deosebirilor structurale dintre economii, accentuării decalajelor de dotare tehnologică, de infrastructură și situației care domnește pe piața tehnologiilor, unde prețurile sînt dictate de deținătorii de tehnologie. Asistăm, în

cadrul diviziunii internaționale a muncii, la o amplă mișcare de translație — în sensul că pe măsură ce țările în curs de dezvoltare avansează spre industrii netradiționale, țările capitaliste dezvoltate înaintează spre sectoare de tot mai înaltă concentrație tehnologică.

Confruntarea în comerțul internațional are loc astăzi între structurile economiilor naționale, în ce privește viteza de adaptare a acestor structuri la condițiile restrictive ale prezentului: criză de materii prime și energie, criză monetar-financiară, adîncirea interdependențelor, concomitent cu adîncirea protecționismului.

Cea de-a treia dimensiune: informația

INCERCÎND o generalizare a elementelor ce condiționează capacitatea de adaptare la dinamica mediului economic internațional, apare utilă disocierea celor 3 dimensiuni fundamentale ale oricărei creații umane: materie, energie și informație.

Dacă avantajele comparative pe care unele state și le-au creat în domeniul aprovizionării cu materii prime și energie pot fi mai mult sau mai puțin depășite printr-o anumită structură a alocării resurselor naționale, terenul confruntării decisive rămîne domeniul informației, văzută în sensul cel mai larg, începînd cu cantitatea și calitatea informațiilor profesionale deținute de populația activă, cantitatea și calitatea informațiilor furnizate de activitatea de cercetare-dezvoltare, cuprînsă în noile produse și tehnologii, cantitatea și calitatea informațiilor deținute privind evoluția mediului economic înconjurător și, în speță, a pieței internaționale de profil, din care exportatorul dorește să-și asigure un fragment.

Evaluarea cea mai sintetică a reușitei în adaptarea structurală la restricțiile mediului economic pentru activitatea de comerț exterior își găsește expresia în balanța comercială a țării, ca una din formele de exprimare a eficienței activității de comerț exterior.

Și în cazul țării noastre, pentru creșterea capacității de adaptare a celei 1/4 din produsul social oferit la export este hotărîtoare creșterea cantității și calității informațiilor, valorificate în producția materială și în comercializare, aceasta cu alit mai mult cu cît la unele

produse nivelurile consumurilor materiale și energetice sînt încă prea ridicate.

În 1978 au fost asimilate în țara noastră 2300 de tipuri de mașini, utilaje, instalații și aparate cu performanțe superioare, în marea lor majoritate (95%) pe bază de concepție proprie, iar valoarea produselor noi și reproiectate a reprezentat 27,5% din valoarea producției marfă realizată în industria prelucrătoare republicană. Iată un potențial economic extraordinar, care, apreciat prin prisma sarcinii de orientare cu prioritate a producției spre cerințele de export, ar fi asigurat o capacitate de înnoire în proporție de circa 80% a ofertei de export. Transformarea acestei posibilități în realitate este condiționată însă de calitatea și cantitatea informațiilor disponibile în momentul conceperii, execuției și lansării comerciale a noilor produse și anume:

1. Normele și standardele tehnice existente pe piața internațională a fiecărui produs, respectiv cît la sută din piața mondială a produsului o reprezintă segmentul produselor cu caracteristici comparabile cu noul produs conceput de propria întreprindere. Calitatea informațiilor disponibile în activitatea de cercetare-dezvoltare depinde în prezent de așa-numita „masă critică” a investițiilor în cercetare-dezvoltare. Acceptînd faptul că în prezent complexitatea producției, a tehnicii face ca, de regulă, „străpungerile” tehnicoștiințifice să nu mai fie rezultatul efortului unor persoane izolate, ci ale unor colective de cercetători avînd la dispoziție o aparatură de cercetare, de măsură și control tot mai sofisticată, rezultă că finanțarea cercetării-dezvoltării la nivelul necesar pentru a realiza priorități mondiale este foarte costisitoare. De aceea o mare importanță pentru menținerea unui nivel competitiv al producției, a unui ritm de înnoire competitiv are stabilirea unor opțiuni judicioase privind domeniile de cercetare-dezvoltare pe care să le finanțăm pînă la atingerea „masei critice”, capabile să declanșeze priorități tehnice mondiale. Asemenea priorități mondiale pot, apoi, sprijini economic achiziția informațiilor de calitate pentru celelalte sectoare, prin cooperare industrială sau cumpărare de licențe, engineering. (Balanța tehnologică deficitară a unor țări ca R.F. Germania, Japonia este foarte semnificativă în acest sens).

În ceea ce privește invențiile românești, în condițiile în care s-au înregistrat numai în 1979 un număr de 2751 de cereri de brevete, se cere o mai mare operativitate în luarea deciziilor privind aplicarea în țară sau comercializarea la export, dat fiind faptul că multe firme așteaptă cu nerăbdare scurgerea termenului de protecție a proprietății intelectuale prin brevet pentru ca apoi să poată utiliza gratuit invenția respectivă. Și din păcate, funcționează în lume multe echipamente executate după invenții românești, nepătite de către cei ce le utilizează.

În același timp, pentru ca o parte cât mai mare din cele 2751 de cereri de brevete să se transforme în aport-valutar, ar trebui să se dea curs propunerii privind crearea pe lângă O.S.I.M. a unei unități tehnico-științifice destinată testării și dezvoltării invențiilor de mare valoare. Exemple în acest sens oferă firmele Novex din Ungaria, National Research Co. din Anglia ș.a., care preiau de pe umerii inventatorilor problemele obținerii protecției proprietății intelectuale, ale integrării invențiilor în producție și valorificării lor în economia proprie sau la export.

2. Un alt aspect ce trebuie avut în vedere este măsura în care prin înnoire sau reproiectare s-a înregistrat sau se va înregistra o creștere a competitivității produsului. Cu cât a crescut aportul net valutar al exportului în urma cheltuielilor de înnoire? Cu ce consumuri specifice de energie se realizează produsele respective de către principalii producători mondiali, iar în cazul mașinilor și utilajelor — cu ce consumuri de energie funcționează echipamentele oferite pe piața internațională de alte țări? Cum se aliniază la aceste niveluri parametrii produsului propriu?

Desigur că datele de post calcul sînt tardive și nu ajută decît la cîștigarea de experiență. Importante sînt însă, pentru asigurarea competitivității, calitatea prognozei desfășurării pe piața internă și externă, prin care s-a fundamentat nota de comandă a investițiilor, calitatea ajustărilor ulterioare ale proiectului în raport cu evoluția pieței internaționale (avînd în vedere că o prognoză conjuncturală realistă nu se poate face pe mai mult de 6 luni).

3. Calitatea programului de export pe produs, elaborat de producător împreună cu întreprinderea specializată de comerț exterior, concomitent cu încheierea convenției de ofertare la export între ministerul producător și ministerul comerțului exterior. Acest program cuprinde: strategia de adaptare a produsului — ca finisaj, condiționare, prezentare — la diferitele piețe anvizajate; canalele de distribuție identificate ca optime pentru diferite piețe; strategia de preț și de plăți internaționale; căile de promovare și mijloacele utilizate în acest scop, reunite în programul de lansare a noului produs. Acesta

din urmă trebuie să prevadă, pe fiecare țară, modul de lansare: trimiterea de cataloage, prospecte însoțite de oferte prin poștă, participări cu noul produs. la țurguri și expoziții pe piețele potențiale, trimiterea de mostre la reprezentanții întreprinderii de comerț exterior pe piața respectivă, organizarea — în cazul utilajelor complexe — a unor simpozioane tehnice pe piețele de interes, invitarea unor specialiști ai firmelor interesate pentru a asista la demonstrații de funcționare a echipamentelor. publicitate prin mass-media, (în special în cazul bunurilor de consum). Enumerarea acestor detalii are semnificație mai mult sub aspectul identificării abaterilor de la aceste norme de promovare. Ultimul element, dar nu cel din urmă ca importanță, este stabilirea mărcii de produs. Constatăm cu surprindere că, în condițiile atracției tot mai mari pe care o exercită pe piața mondială, în materie de mărci, denumirile de rezonanță latină*), ca elemente de prestigiu și elevație, multe întreprinderi românești se crampează în înregistrarea unor mărci iscate din alăturarea unor consoane, greu de pronunțat (U.F.S., U.M.M., U.P.T., U.M.B., „B“, „V“, „R“, „M“ — și lista poate fi continuată, din păcate, pe pagini întregi).

Există o disciplină a adaptării?

O PROBLEMĂ ce apare tot mai frecvent în documentele de partid și de stat este imperativul accelerării adaptării producției de export la cerințele pieței externe. Dispunem azi de condiții calitativ superioare pentru îndeplinirea acestui obiectiv. Dacă în etapele precedente, obiectivul fundamental era dezvoltarea bazei tehnico-materiale pentru industria românească (produse metalurgice, mașini-unelte, produse chimice de bază), din care o parte erau oferite și la export, în prezent aceste acumulări cantitative permit realizarea unei producții specializate pentru export. Unitățile industriale desemnate ca furnizori specializați pentru export vor trebui să dispună și de o strategie a producției pentru export, fondată pe informații de prognoză tehnologică și prognoză de marketing, strategie în permanentă ajustare la evoluția conjuncturii internaționale.

În fapt, problematica cu care sîntem confrunțați nu este nouă. Dovadă: desprinderea, din grupul mare de subramuri al științei conducerii, a unei discipline ce își propune să studieze adaptarea cu suplețe a întreprinderii la mediul său economic, prin optimizarea fluxului de intrări și ieșiri, respectiv a relațiilor de aprovizionare și desfășurare pe piața internă și externă. Fără a putea fi considerat ca un panaceu universal, ci numai ca un mod de organizare pentru a obține informații de calitate, marketingul s-a dovedit a fi un ajutor de nădejde pentru promovarea produ-

selor și pentru economia întreprinderii în general. „Marile firme — spunea un autor — fac marketing nu pentru că sînt bogate, ci sînt bogate pentru că fac marketing“.

Am realizat în anul 1979 peste 2000 de tipuri de mașini, utilaje, aparate și instalații cu performanțe superioare, de concepție proprie, 291 de tehnologii noi și perfecționate; a început aplicarea în economie a 900 de invenții românești. Este firesc să ne întrebăm: în ce stadiu se află programele de marketing pentru oferirea și lansarea acestor noi produse la export?

Față de realizările din anii 1971—1975, cînd funcționa activ Asociația Română de Marketing cînd se constituiau nucleele de marketing în întreprinderi și centrale industriale, filiale județene ale asociației, se elaborau programe de promovare a exportului pentru o serie de produse și grupe de produse importante, se realiza un activ schimb de experiență prin simpozioane naționale și congrese internaționale, în prezent activitatea asociației este în regres. Considerăm necesară revitalizarea acestei asociații, a preocupărilor de marketing în întreprinderi. Nu de dragul de a face artă pentru artă, ci pentru că aceasta constituie un mod de a răspunde sarcinilor pe care partidul le pune în fața activității de comerț exterior.

Desigur că pentru aceasta se cer profesionalism, însușirea metodelor și tehnicilor de marketing — domeniu în care activitatea de reciclare, în special în cadrul Academiei „Stefan Gheorghiu“, are merite importante. Dar dacă a fost recunoscută necesitatea marketingului în activitatea cadrelor cu formație profesională ceva mai veche, cu atît mai de neînțeles apare lipsa acestor preocupări în instruirea noilor generații de economiști în cadrul Academiei de studii economice. Există în prezent discipline de marketing financiar, marketing industrial, marketing agrar, studii conjuncturii economice pentru fundamentarea deciziilor de planificare, și cu toate acestea facultățile de profil din A.S.E. nu le acordă, întotdeauna, atenția necesară. Dacă în Programul de perfecționare a învățămîntului superior economic a fost trecut, printre realizări, introducerea marketingului în învățămîntul economic, la numai 2 ani după aprobarea programului marketingul a fost în bună măsură abandonat. Este, după părerea noastră, o evoluție care contravine intereselor vitale ale economiei naționale, pentru că problema competitivității produselor, a competitivității economiei noastre este o problemă a fiecărui om al muncii, este problema creșterii calității în toate domeniile de activitate.

Fiecare întreprindere cu sarcini de livrare de mărfuri la export poate să-și ordoneze, în funcție de criterii de eficiență, prioritățile în oferta sa de export, să participe activ la investigarea pieței externe și la desfășurarea activității de promovare.

dr. Ioan GEORGESCU

*) Severin, Agros, Investa, Demusa, Ars Polona, Alfa-Laval, Alpine.

CITITORII AU CUVÎNTUL

Indicator

APLICIND prevederile Decretului nr. 277/1979, întreprinderea noastră a revizuit traseele transportului în comun cu autobuzele, eliminându-se cele paralele cu ale tramvaielei, ocolirile etc., măsură menită să asigure folosirea rațională a mijloacelor de transport, precum și economisirea carburanților. Toate acestea au dus însă la efectuarea unui parcurs „util” mai mic decât cel prevăzut inițial în planul de prestații. Aceste rezultate, pe care noi le apreciem ca bune, nu sînt însă considerate ca tare, în toate ocaziile.

Despre ce este vorba? Unitatea noastră a fost programată să beneficieze de săptămîna redusă de lucru începînd cu luna octombrie 1979. Pîntre condițiile fixate de organele tutelare ce trebuiau îndeplinite în acest scop este și aceea a realizării indicatorului „parcursul util” al mijloacelor de transport la nivelul inițial prevăzut în planul de prestații. Avînd în vedere că prin astfel de măsuri se realizează o importantă economie de carburanți, propun să fie revizuit indicatorul menționat, să fie bine dimensionat și stimulativ pentru efectuarea transportului în comun în mod rațional și eficient, iar lucrătorii din această ramură să poată beneficia de săptămîna redusă de lucru.

H. CUPERMAN

economist

Întreprinderea de transport-Iași

Recuperare

ÎN LEGĂTURĂ cu posibilitatea refolosirii materialelor din carton și lemn, în urmă cu un an imi exprimam, tot în această rubrică, nemulțumirea pentru faptul că unii responsabili de complexe comerciale dau indicații subalterne de a arunca la crematoriu cantități foarte mari de carton.

A fost o vreme cînd locul a mistuit mai puțin hirtie, carton sau mai puțin lemn. De cîva timp însă „fochiștii” Complexului comercial din Drumul Taberii nr. 30 sînt neînduplecați. Dimineața și seara, uneori chiar zile întregi, se prefac în scrum cantități importante de materiale.

Lacarii blocurilor de lingă sus-numitul complex își exprimă speranța că reprezentanții comerțului bucureștean vor lua măsuri și pentru recuperarea integrală a ambalajelor predate complexelor comerciale.

Dan NUCU

economist — București

Plafon

H.C.M. NR. 460/1961 stabilește plafonul pentru cumpărări de la fondul pieței, care nu mai corespund etapei actuale de dezvoltare. De la apariția hotărîrii au trecut aproape 20 de ani perioadă în care volumul activității unităților a crescut (în cazul unității noastre de peste 10 ori), prețurile au suferit unele modificări și, ca atare, plafoanele stabilite nu mai sînt suficiente, unitățile întîmpinînd greutăți în aprovizionarea cu unele produse de la fondul pieței. Trebuie să mai arătăm că aprovizionarea magazinelor de mic gros nu satisface nici pe departe nevoile unităților noastre. În această situație, contabilul șef este pus în situația de a viza cumpărări de la fondul pieței peste plafonul stabilit, fapt ce contravine legii.

Pentru a se remedia această stare de lucruri propun reactualizarea normativelor în vigoare cu plafoane corespunzătoare nevoilor actuale ale unităților economice.

I. LUCA

contabil șef

Cooperativa „Unirea” din Baia Mare

ECOURI

Plan '80

PENTRU realizarea obiectivelor menționate în articolul „Pregătirea planului pe anul 1980” — „R.E.” nr. 44/1979 — întreprinderea noastră a livrat o parte din panourile de automatizare necesare unităților din Zakău, Vaslui și Giurgiu. Cealaltă parte urmează să fie furnizată în acest trimestru.

Menționăm că și în acest an avem o supraîncărcare cu comenzi, ca urmare a neritmicității punerii în funcțiune a unor noi obiective. Sînt unii beneficiari de investiții aparținînd de ministerele industriei chimiei, metalurgiei, energiei electrice, construcțiilor de mașini, minelor, petrolului și geologiei care solicită furnizarea de panouri de automatizare în timpul cel mai scurt posibil de la emiterea comenzilor ferme. Acordîndu-se prioritate unor beneficiari, rămînem în restanță față de alții, datorită lipsei de capacitate de producție pentru a satisface cererile simultane de panouri de automatizare, la un moment dat.

Am luat însă măsuri ca panourile de automatizare care trebuie livrate obiectivelor importante, de interes republican, să fie urmărite în fabricație, finalizate și expediate conform graficelor și înțelegerilor stabilite în comandamentele superioare.

L. BEGHEGANU

director general adjunct
la I.I.S. Automatica — București

★

CA URMARE a definitivării cu întîrziere a bilanțelor materiale pe anul 1980, programarea producției pe semestrul I s-a finalizat abia la data de 15.XI.1979. Concomitent cu lucrările de programare, s-au emis repartițiile către furnizorii și beneficiarii de plan.

Pentru reducerea consumurilor de combustibili și energie, se acționează în primul rînd prin promovarea procedeelor de elaborare a metalului cu eficiență ridicată, prin sporirea ponderii oțelului elaborat în convertizoare cu oxigen și în cuptoare electrice în dauna celui obținut în cuptoare Martin etc. În paralel sînt în curs de elaborare proiecte pentru executarea unor instalații pentru recuperarea căldurii fizice a aglomeratului feros, încălzirea aerului de combustie și a combustibilului la cauperele furnalelor, recuperarea căldurii din zgura de furnal etc.

Pentru creșterea scoaterii de metal, în urma analizelor efectuate pe întreg fluxul metalurgic s-au stabilit programe complexe de măsuri, care împreună cu extinderea accentuată a turnării continue, vor contribui la reducerea pierderilor de metal la laminare. Prin măsurile luate și în curs de aplicare se apreciază că în acest an coeficientul de scoatere a metalului va atinge 85%.

Pentru asigurarea realizării producției fizice planificate sînt prevăzute a fi puse în funcțiune eșalonat în trim. I 1980 oțelăria cu convertizoare cu oxigen nr. 3 de la Galați, un nou cuptor electric la Tirgoviște, precum și alte obiective.

Tr. TECU

director adjunct

în Ministerul Industriei Metalurgice

★

APRECIEM că publicarea articolului „Pregătirea planului pe anul 1980” a fost utilă, răspunzînd unei problematice de actualitate.

Volumul producției de construcții-montaj și cotele principalelor materiale de construcții pe anul 1980 — cu defalcarea pe titulari de investiții și constructori — au fost aprobate prin Decretul nr. 240/1978, pentru toate ministerele economice și consiliile populare județene. În lunile octombrie-noiembrie 1979, C.S.P. și Ministerul aprovizionării au transmis constructorilor cote actualizate pentru principalele materiale de construcții. Planul actualizat al producției de construcții-montaj, ca urmare a introducerii în planul de investiții a indicațiilor primite, a fost definitivat de C.S.P. împreună cu beneficiarii și constructorii în perioada 18-22 octombrie 1979 cînd s-au stabilit și volumele pe lucrări.

Planul de producție de construcții-montaj, împreună cu bilanțele principalelor materiale de construcții ce conțin și defalcarea pe trimestre, s-a aprobat prin Legea planului pe anul 1980.

Direcția investiții, construcții
și materiale de construcții din C.S.P.

Cota echitabilă

CELE RELATATE în nota intitulată „Calcul” apărută în „R.E.” nr. 3 sînt rodul unei temeinice analize și reflectă realitatea. În urma unei analize făcute recent, a rezultat existența unor cazuri cînd cooperativei cu beneficii mai mari le rămîn la dispoziție pentru constituirea fondurilor proprii și stimularea personalului muncitor sume mai mici decît cooperativei care au realizat beneficii mai mici, datorită cotei progresive de impozit pe venit. Aceasta poate duce la scăderea cointeresării cooperativei de a lua permanent măsuri pentru reducerea costurilor și realizarea de beneficii peste plan.

Situația este o urmare a faptului că impozitarea este reglementată anterior introducerii noului mecanism economico-financiar și se poate spune că este chiar în contradicție cu acesta.

După părerea noastră s-ar impune revizuirea modului de impozitare a cooperativei meșteșugărești, în sensul ca în paralel cu asigurarea contribuției la dezvoltarea generală a economiei naționale, să se asigure și fondurile necesare autofinanțării și cointeresării membrilor cooperatori pentru dezvoltarea spiritului de economie și creșterea eficienței activității.

N. DRIJMAN

director în UCECOM

Potențialul uman al fiecărei întreprinderi — utilizat cât mai eficient

Disciplină și răspundere în elaborarea și aplicarea normelor de muncă

Organizarea : rol sporit în creșterea productivității

MAI MULT DE 85% din întregul spor al producției globale industriale în anul trecut a fost obținut pe seama creșterii productivității muncii cu 6,4%. Menținerea unui ritm înalt al acestui indicator (1979/1975 = 135,3%) reprezintă o caracteristică esențială a dinamismului economiei românești — după cum este caracteristic, pentru aspectele calitative ale acestei dinamici, faptul că ridicarea nivelului productivității se bazează nu pe intensificarea muncii, pe conținutul ei de efort, ci pe o înzestrare tehnică superioară, pe progresul tehnologic, îmbogățirea cunoștințelor profesionale, organizarea rațională a activității productive.

Ciștigând în importanță în cadrul acestui complex de factori cu care se află în strinsă interdependență, **organizarea producției și a muncii se afirmă ca o condiție a dezvoltării intensive, ca o expresie a unei modernizări de esență**, ce vizează relațiile dintre om, tehnica de producție și obiectul muncii.

Au fost elaborate anul trecut și au început să fie aplicate peste două mii de studii — creații colective cu valoarea unei adevărate mișcări de masă — pentru **valorificarea cât mai armonioasă, mai eficientă a potențialului tehnico-material și uman al unităților economice** prin mai buna organizare a transportului intern și depozitării, a fluxurilor de fabricație, a locurilor de muncă ș.a. Raportul economic efort/efect, deosebit de favorabil, al multora dintre aceste studii semnifică nu numai concentrarea atenției asupra unor probleme prioritare, nu numai accentuarea specializării cadrelor de organizatori, însușirea și exersarea unor metode și tehnici din bogatul arsenal specific contemporan, ci și afirmarea unei optici cu grad ridicat de discernămint, care, facilitată de indicatorii calitativi exigenți ai planului, identifică rezerve și conturează posibilități noi.

Rezerve și posibilități care au fost avute în vedere și cu prilejul realizării planului de elaborare și îmbunătățire a normelor și normativelor de muncă unificate din industrie, construcții-montaj, proiectare de construcții și inginerie tehnologică. Fundamentate științific, conform timpului (volumului) de muncă realment necesar în condiții tehnice normale și organizatorice raționale, obiectivele realizate din acest plan în 1979 asigură — îndeosebi în ramurile mine-petrol-geologie, construcții de mașini, agricultură și industria alimentară, economie forestieră și materiale de construcții — economisirea unei cantități de manoperă echivalentă cu munca a circa o mie de oameni. De remarcat că din totalul acestor norme și normative, 74% au aplicabilitate pe economie, 10% pe minister și 16% pe grup de întreprinderi, structură în concordanță cu cerințele unei **reproduceri cât mai largi a eficienței**, cu principiile echității, cu necesitatea de a stimula progresul tehnic și organizatoric al tuturor întreprinderilor spre cotele atinse de cele mai bune unități.

Referindu-ne la rezultatele acestor acțiuni, ni se pare un exemplu deosebit de revelator faptul că la un număr important de produse principale, consumul unitar de muncă a scăzut sensibil — de pildă cu 7% la autocamioane Diesel de 8 t/135 CP, cu 8—11% la huilă brută, oțel Siemens-Martin, tractoare universale pe roți de 55 CP, lacuri și vopsele, țesături crude tip bambac, cu peste 17% la furnire estetice ș.a. Am menționat produse în obținerea cărora nu au intervenit, în anul trecut, îmbunătățiri esențiale ale tehnicii și tehnologiilor, sporul de productivitate fizică datorându-se cu precădere unor măsuri de organizare, reducerii la strictul necesar a muncitorilor indirect productivi și de deservire generală, aplicării corecte a normelor de muncă.

Abateri și denaturări în aplicarea normelor

ÎN ATRIBUȚIILE compartimentelor de organizare din unități, activităților cu caracter de concepție li se alătură activități de rutină, în sensul frecvenței, al sferei de cuprindere și al nivelului la care se exercită. A asigura perma-

nența corespondență a normelor cu conținutul lor ce evoluează pe direcții determinate de introducerea progresului tehnic, de perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor și de intervențiile cu caracter organizatoric; a aplica în mod corect aceste norme; a desprinde, din nivelul îndeplinirii lor, din analiza dispersiei rezultatelor pe secții, ateliere, locuri de muncă, concluzii în vederea eventualelor îmbunătățiri — toate aceste responsabilități ce revin personalului de organizare (și, în cadrul colaborării specifice, celui de retribuție) în sensul obiectivului global: **utilizarea rațională a forței de muncă în secții și ateliere, implică multă și atentă muncă de teren, desfășurată cu obiectivitate, tact și principialitate.**

Analize și controale efectuate de specialiști din Ministerul Muncii, din ministere și organe centrale economice au scos în evidență, într-o serie de unități, inconsecvențe, orientare greșită și chiar abateri în îndeplinirea unor asemenea obligații, în aplicarea hotărârilor de partid și a prevederilor legale din domeniul organizării și normării muncii. Pe fondul acțiunilor și rezultatelor pozitive menționate mai sus, astfel de abateri — uneori tolerate, dacă nu chiar încurajate de conducerile întreprinderilor respective — echivalează cu frâne ale creșterii productivității, alterând efectele unor măsuri pe care s-a mizat în fundamentarea indicatorilor de plan.

Iată câteva situații constatate, unele remediate între timp la fața locului, dar asupra cărora atragem atenția întrucât ar putea să apară și în alte unități.

● **Întreprinderea de rețele electrice Iași**: indicele de îndeplinire a normelor de muncă este sensibil deformat, deoarece calculul lui nu se face potrivit reglementărilor în vigoare.

● **Întreprinderea de reparații auto Cluj-Napoca**: unii vopsitori își depășesc normele cu prea mare ușurință. De fapt, li se admite să se abată de la tehnologia prevăzută de normele de muncă, pe seama calității lucrărilor.

● **Întreprinderea de panouri și tablouri electrice Alexandria**: la unele operații, pentru care există normative și norme de muncă unificate, se aplică totuși norme locale, mai largi decât timpul real necesar.

● **Întreprinderea textilă „Grivița” București**: unele norme locale nu au o fundamentare științifică, sînt stabilite în funcție de condițiile unor procese de muncă insuficient de bine organizate.

● **Întreprinderea de utilaj petrolier și reparații Teleajen-Ploiești**: la diverse lucrări de turnătorie, forjare, șamotare, prelucrări pe mașini și utilaje speciale se aplică o selecție de norme „comode”, care, în condițiile unor deficiențe în organizarea producției și a muncii, să ofere totuși muncitorilor un „stimulent”.

● **Întreprinderea de reparații utilaj electric Cimpina**: deși s-au introdus mașini de prelucrare cu randament superior, care au îmbunătățit și condițiile de muncă, s-au păstrat vechile norme.

● **Întreprinderea de utilaj chimic și forjă Rimnicu Vilcea**: față de consumul de muncă necesar în condițiile de lucru existente sau care pot fi lesne asigurate, normele la unele operații de prelucrări mecanice și forjare sînt mai largi cu cel puțin 10%, deoarece au fost întocmite pe baza unor documentații tehnologice sau fișe de calcul necorespunzătoare, fără precizarea condițiilor tehnico-organizatorice avute în vedere la elaborarea lor.

● **Întreprinderea de stoffe „Dorobanțul” Ploiești**: la mașinile de țesut și de dublat fire lucrează un număr de muncitori nejustificat de mare, menținut datorită aplicării necorecte a normelor unificate.

● **Întreprinderea de piese de schimb și utilaje pentru industria chimică Satu Mare**: documentațiile normelor de muncă operative stabilite pentru diverse lucrări executate la turnătorie, la mașina de rabotat, la unele produse nu precizează normativel de regim ale utilajelor sau dimensiunile de prelucrare, lăsînd „toleranțe” de timp nejustificate.

O importantă rezervă : reducerea personalului auxiliar

UNUL SAU ALTUL dintre fenomenele exemplificate se re-găsesc și în unități cărora vechimea, sau gradul înalt de reglare a proceselor tehnologice, sau nivelul de organizare ar trebui să le confere o precizie ridicată în funcționarea mecanismului de stabilire și aplicare a normelor : Întreprinderea de mașini grele, Întreprinderea de elemente de automatizare și întreprinderea „Vulcan” din București, Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș, Întreprinderea de construcții și montaje siderurgice Galați ș.a.

Vădind aspecte nedorite ale colaborării între maeștri și normatori, o necorelare între programele de studii în domeniul organizării producției și a muncii și programele de reexaminare a normelor de muncă, un slab control din partea conducerilor colective, astfel de abateri de la disciplina de normare constituie o încălcare directă a principiului socialist al retribuției după cantitatea și calitatea muncii efectiv prestate. Irosirea pe această cale a unei părți din fondul de timp de lucru, decalajul ce se creează între fondul de retribuție consumat și productivitatea fizică diminuează valoarea nouă creată, diminuează în consecință venitul național și posibilitatea majorării veniturilor oamenilor muncii.

Încă mai sînt cazuri — într-o serie de unități din construcții-montaj, dar și din industrie — cînd se recurge cu bună știință la artificii de normare, pentru a „atrage” muncitorii din meseriile așa-zis deficitare. Astfel de „soluții” nu soluționează nimic. Mai important decît a stinge incendiul este a-l preveni. În problema noastră, a preveni înseamnă o politică sănătoasă, previzională de recrutare, pregătire și stabilizare a forței de muncă, policalificare, programarea judicioasă a producției, organizarea rațională a acesteia și a muncii. Plus precizarea tehnologiilor de execuție. Este de-a dreptul aberant faptul că și în zilele noastre, la nivelul de mecanizare pe care l-au atins sancțiunile de construcții, încă se mai includ în unele norme, chiar și în unele documentații de execuție, transporturi cu roaba sau prin purtare directă, săpături masive manuale. Bineînțeles că de cele mai multe ori nu se lucrează așa, dar așa se decontează aceste lucrări, încăreînd în mod artificial manopera plătită.

Rămîne încă de rezolvat o problemă în privința căreia s-au dat — și nu de azi, de ieri — indicații și sarcini precise : reducerea la strictul necesar a efectivelor de muncitori din activitățile indirect productive și de servire generală. Într-o serie de unități acest necesar este dimensionat prin apreciere, iar aprecierea — ca și în cazul aprovizionării supranormative — este supusă tendinței de supraacoperire. Tentația rămîne și se manifestă acolo unde și cită vreme muncitorilor retribuții în regie, din activitățile indirect productive, nu li se stabilesc sarcini concrete și normative de muncă. Așa s-a ajuns la aglomerarea unor întreprinderi ale Centralei industriei linii cu manipulanți și primitori-distribuitori. Ia o diminuare a productivității muncii — față de nivelul ce putea fi obținut — cu pînă la 40% în unitățile trusturilor petrolului din Ploiești și Moinești, datorită depășirii numărului aprobat de muncitori indirect productivi. La întreprinderile din Ghioroc, Tirgoviște, Bragadiru, Tulcea ale Centralei de exploatare industrială a agregatelor minerale pentru construcții (M.E.F.M.C.), fiecare al patrulea muncitor este plătit în regie — situație ce favorizează dezorganizarea, lipsa de disciplină, irosirea potențialului.

Fiindcă ne-am referit tangențial la centralele industriale, să insistăm puțin asupra rolului lor, mai precis asupra acelor elemente ale acestui rol, pe care unele dintre ele le rezolvă incomplet, formal sau deloc. În unele subramuri ale construcției de mașini, planurile de normare a muncii cuprind într-o proporție nesatisfăcătoare sarcini privind elaborarea și aplicarea de studii specifice organizării producției și a muncii, generalizarea unor soluții din studii întocmite și, deci, reproducerea rezultatelor bune obținute — ceea ce face ca în mecanizarea lucrărilor din turnătorii, a încărcărilor-descărcărilor, în organizarea depozitelor de materiale să se mențină diferențe sensibile între unitățile aceleiași centrale. O mai unitară și eficientă coordonare a elaborării și aplicării studiilor, privind îndeosebi creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor, tipizarea tehnologiilor de fabricație, îmbunătățirea organizării unor lucrări ar fi permis Centralei industriale pentru metale neferoase (M.I.M.) să dispună de elemente valoroase pentru întocmirea de norme unificate pe grup de întreprinderi, la operațiile de trefilare a țevilor și barelor, tăiere și îndreptare a tablei, laminare a foliilor ș.a. Centrala industrială de rețele electrice (M.E.E.), Direcția generală autonomă a petrolului și gazelor (M.M.P.G.) au întîrziat aprobarea și transmiterea normelor unificate îmbunătățite în cadrul planului de normare pe 1978 ; ca urmare, în unitățile componente s-au aplicat în continuare o bună parte din anul trecut, la ope-

rațiile respective, vechile norme, corespunzătoare unor condiții de mult depășite.

Îată chestiuni care n-ar trebui omise în analiza ce o fac, în această perioadă, adunările generale ale reprezentanților oamenilor muncii din centralele industriale și unitățile asimilate acestora — și care, oricum, trebuie să determine intervenția conducerilor centralelor, pentru a pune ordine în acest cîmp de responsabilități.

Propuneri pentru îmbunătățirea activității de normare

POTRIVIT PLANULUI național unic, în acest an productivitatea muncii în industrie urmează să înregistreze față de 1979 o creștere de 8,7% raportată la valoarea producției nete, respectiv de 8,5% pe baza valorii producției globale, urmînd ca pe această cale să se obțină 79% din sporul producției nete. În activitatea de construcții-montaj, productivitatea muncii (calculată pe baza valorii producției nete) va crește cu 8,4%. Ca una din principalele căi de asigurare a realizării acestui indicator calitativ deosebit de exigent, este prevăzută sarcina ca ministerele să acționeze pentru utilizarea rațională a fondului de timp de muncă la toate categoriile de personal, prin **îmbunătățirea continuă a normelor și normativelor de muncă și de personal**, în condițiile realizării la termenele stabilite a măsurilor din planurile de creștere a productivității muncii, privind introducerea de noi tehnologii de fabricație și perfecționarea celor existente, sporirea gradului de mecanizare și automatizare a producției, îmbunătățirea organizării producției și a muncii.

O deosebită utilitate în îndeplinirea acestui obiectiv prezintă aplicarea propunerilor făcute de către Ministerul Muncii, în urma controalelor menționate. Le sintetizăm aici, intrucît ele sînt de interes pentru toate unitățile economice, în orientarea propriei activități de elaborare-îmbunătățire și aplicare a normelor și normativelor de muncă :

● în cadrul activității de teren, cadrele de specialitate din ministere, centrale și din institutele (atelierelor) de proiectare să acorde întreprinderilor asistență tehnică în elaborarea și aplicarea de studii de organizare a producției și a muncii, întocmirea corespunzătoare a documentațiilor tehnologice, elaborarea normativelor de muncă unificate ;

● ministerele coordonatoare de ramură să-și exercite din plin atribuțiile ce le revin în această calitate, și din punctul de vedere al normării muncii, prin **generalizarea în toate unitățile de profil** — indiferent de subordonarea lor — a **soluțiilor de organizare eficiente, a tehnologiilor moderne, a normativelor și normelor de muncă unificate** ;

● unitățile în care nu sînt asigurate condițiile tehnico-organizatorice avute în vedere la elaborarea normativelor și normelor unificate să fie **obligate și ajutate** pentru a realiza, într-un anumit termen, astfel de condiții ; în intervalul respectiv ele să poată aplica normative și norme de muncă locale mai largi decît cele unificate, dar cu o justificare verificată și cu aprobarea organului ierarhic superior ;

● organele care au elaborat normative și norme de muncă unificate să le **aducă îmbunătățiri**, pe baza experienței unităților la care s-au creat condiții tehnico-organizatorice superioare celor avute în vedere la întocmirea acestora și care aplică norme de muncă locale de calitate corespunzătoare ;

● în documentațiile noilor obiective industriale de investiții, **unitățile de proiectare să indice sau să elaboreze normele sau normativele de muncă pentru fabricarea produselor din profilul unităților respective**, astfel încît la intrarea în funcțiune să se asigure o productivitate a muncii la nivelul atins în cele mai bune unități similare. (De altfel, într-un studiu întocmit recent de către Institutul central pentru conducere și informatică, referitor la o metodologie de elaborare a părții de organizare din documentațiile de investiții, se are în vedere ca în cadrul proiectării sistemului de organizare și conducere a întreprinderii să se stabilească bazele de normare a muncii pentru toate categoriile de personal, să se elaboreze normative sau norme de muncă locale, specifice condițiilor tehnico-organizatorice ale întreprinderii, precum și norme de muncă operative pentru producția sau activitatea curentă, pe baza normativelor de muncă unificate sau locale.)

Punerea în aplicare a acestor propuneri va îmbunătăți cadrul general de organizare a activității de normare. Dar **îndrumarea și controlul desfășurării** de zi cu zi a acesteia rămîn atributul consiliilor oamenilor muncii și birourilor executive de la centrale și întreprinderi, constituind un domeniu important pentru o susținută muncă organizatorică și politică.

Adrian RUSU

GÎNDIREA ECONOMICĂ CONTEMPORANĂ

REFERITOARE LA EFICIENȚA PROGRESULUI TEHNIC [1]

DESCHIZIND perspective noi dezvoltării viitoare a științei și tehnicii în țara noastră, Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale până în anul 2000 subliniază că: „Progresul tehnic va trebui să asigure modernizarea continuă a economiei naționale, ridicarea calității produselor, accelerarea procesului de înnoire a producției, sporirea competitivității economiei românești în cadrul schimburilor internaționale”¹⁾. Referindu-se la necesitatea unei promovări și mai susținute în viitor a progresului tehnic în economia națională, la ridicarea pe un plan superior a calității și eficienței acestuia, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., arată că: „trebuie făcut totul, pentru ca în domeniul calității, al ridicării nivelului tehnice al industriei, să obținem progrese mai rapide și mai însemnate. Este necesar să înțelegem că afirmarea calității noi în toate sectoarele, revoluția tehnico-științifică trebuie să se materializeze în fiecare întreprindere, în fiecare secție, în felul în care se reușește să se obțină o producție de o mai bună calitate, de tehnicitate mai înaltă, produse competitive cu cele similare pe plan mondial”²⁾.

Definirea categoriei economice — progres tehnic

ÎN GÎNDIREA contemporană, progresul tehnic este identificat cu progresul tehnico-științific, fiind definit ca o categorie complexă care include perfecționarea mijloacelor de muncă, a obiectelor muncii, a tehnologiei și organizării producției pe baza aplicării cunoștințelor științifice și care asigură satisfacerea nevoilor societății și a membrilor săi cu cele mai mici cheltuieli de muncă. Avînd o sferă de cuprindere extrem de largă, progresul tehnico-științific include știința și învățămîntul, elaborarea, producerea și aplicarea tehnicii noi, utilizarea ei în sfera neproductivă, în consumul final. Această noțiune este strîns legată de progresul social și se reflectă în mod nemijlocit în indicatori de eficiență ai creșterii economice, în procesul tot mai pregnant de transformare a științei în forță nemijlocită de producție.

Pentru socialism, progresul tehnic constituie o componentă a dezvoltării economiei naționale și, ca subsistem al acesteia, are o structură internă cu elemente componente reciproc legate între ele. Elementele și verigile progresului tehnic pot fi delimitate pe etape de desfășurare, fiecare etapă avînd o finalitate relativă, (în ceea ce privește rezultatele), realizările unei etape servind drept bază de pornire pentru desfășura-

rea etapei următoare. Consecvența verigilor progresului tehnic, alternarea lor presupun o autonomie relativă a fiecăreia dintre ele care se dezvoltă după legi interne proprii și care se caracterizează prin efecte și eforturi economice distincte.

Frecvent, categoria de progres tehnic se identifică cu noțiunile de progres tehnologic sau schimbare tehnologică, existînd desigur și autori care încearcă să facă delimitări pornind de la noțiunile de „tehnologie” și „tehnică”. Dacă tehnica este o noțiune cu caracter static care cuprinde totalitatea metodelor utilizate la un moment dat în producție³⁾, descoperirea de noi metode de producție mai eficiente, aplicarea în practică a acestora, metamorfozează nivelul tehnicii și se concretizează printr-un progres al acesteia, adică într-un progres tehnic al cărui caracter dinamic este immanent și cuprinde cele mai vaste domenii ale activității economico-sociale.

Pînă nu de mult timp, gîndirea economică considera progresul tehnic ca o variabilă independentă sau exogenă. Funcția clasică de producție Cobb-Douglas — în care venitul național este pus în dependență numai de capital și muncă — a sintetizat o concepție care a dominat încă de la geneza economiei politice. Un economist american a caracterizat în mod sugestiv această situație: „Cu puține excepții, generații de economiști au considerat schimbarea tehnologică, în analiza economică, ca o variabilă exogenă... Cu trecerea timpului totuși, economiștii au început să creadă într-adevăr că, în mod primar, schimbarea tehnologică este un fenomen non-economic: cu alte cuvinte, cauzele sale rezidă în alte domenii ale comportării umane și, de aceea, ea trebuie să fie tratată, în principiu, în același mod ca și cutremurele de pămînt”⁴⁾. Pătrunderea tîrzie a noțiunii de progres tehnic în gîndirea economică este demonstrată și de faptul că în cunoscuta „History of Economic Analysis” de Joseph Schumpeter — apărută în prima ediție în 1954 — această noțiune este tratată numai în trecut folosindu-se noțiunile „technological change” ca și „technological advance” (pag. 679)⁵⁾. În acest context se poate menționa că J. Schumpeter recunoaște prioritatea marxismului în această problemă afirmînd că, după opinia lui Marx, schimbarea tehnologică este „motorul dezvoltării economice” (p. 573).

Analizînd concepția lui K. Marx în ceea ce privește implicațiile progresului tehnic asupra creșterii economice, A. Heertje arată că „Marx a fost primul economist care a înțeles pe deplin semnificația schimbării tehnice pentru știința economică și societate. Îndeosebi el a înțeles semnificația invenției și a aplicării noilor mașini pentru diviziunea muncii, producția în serie mare,

crearea de noi produse și fenomenele concentrării”⁶⁾ a).

Perfecționarea sistemului de date statistice, însoțită de dezvoltarea metodelor econometrice a permis elaborarea în ultimul sfert de veac, a unor studii cu caracter empiric cu privire la resursele și tendințele dezvoltării economiei, din care a rezultat că, nu este posibil să se explice creșterea economică numai prin contribuția celor doi factori de producție tradiționali, fondurile de producție și forța de muncă. Noul factor din ecuația creșterii economice capătă diverse denumiri: indice de eficiență, factor total de productivitate, schimbare în eficiența productivă, schimbare tehnică, „măsură a ignoranței noastre” sau, pur și simplu „rezidual”.

Reprezentarea factorului „rezidual” prin introducerea noilor tehnologii în procesul de producție a devenit dominantă în modelarea creșterii economice începînd cu studiul lui Robert Solow consacrat „schimbării tehnice și funcției agregate de producție”. Se pare însă că lui Evsey Domar (1961) îi revine prioritatea echivalării progresului tehnic cu un factor rezidual; potrivit acestei concepții, orice sporire a productivității muncii care nu poate fi explicată prin creșterea capitalului pe muncitor (sau persoană ocupată) trebuie pusă pe seama progresului tehnic. Această explicație nu pretinde descoperirea unui mecanism causal, ci doar trasarea unor indicații utile în vederea cuantificării progresului tehnic.

Și concepția lui Robert Solow este tot atît de globală: „eu folosesc expresia „schimbare tehnică” ca o expresie stenografică pentru orice fel de schimbare în funcția de producție. Astfel, orice încetinire sau accelerare în creșterea productivității muncii, orice îmbunătățire în educarea forței de muncă,

¹⁾ Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale până în anul 2000. Ed. politică, București, 1979, p. 32.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntarea la marea adunare populară din municipiul Oradea, Știința 18 sept. 1979, p. 3.

³⁾ E. Mansfield: The Economics of Technological Change, New York, 1963, p. 11. Citat de Lioba Jutner Kuany „Zür Bedeutung der Unternehmensgrößen für den Technischen Fortschritt”, C.H. Verlag Köln, 1970, p. 5.

⁴⁾ Jacob Schmoeckler, „Technological Change and Economic Theory, The American Economic Review, Papers and Proceedings, May 1965, p. 335.

⁵⁾ Joseph A. Schumpeter, History of Economic Analysis, George Allen & Unwin Ltd., London, Second printing, 1955.

⁶⁾ A. Heertje Economics & Technical Change, Weidenfeld and Nicolson, London 1977, p. 61.

precum și multe alte procese, vor apare ca o „schimbare tehnică“⁶⁾. Pornind de la o asemenea optică în cuantificarea progresului tehnic, nu este surprinzător că rezultatele numerice sînt controversate; în consecință, nu este lipsită de temei observația lui Lester Lane că „Solow ar fi putut să adauge la factorii care afectează „schimbarea tehnică“ și veniturile non-constante la scara producției, schimbarea tehnică non-neutră, schimbările inter-ramuri ale resurselor, interferențele determinate de agitare, precum și mulți alți factori“⁷⁾. Deci, limitele aplicării teoriei funcției de producție la măsurarea eficienței progresului tehnic se întrevăd încă în faza conceptuală.

În contextul teoriei funcțiilor de producție, progresul tehnic este definit în mod vag: se obține progres tehnic atunci cînd funcția de producție se modifică și producția poate fi sporită prin utilizarea cantităților date din factorii producției. O asemenea definiție nu permite decît o abordare globală a cuantificării contribuției progresului tehnic la creșterea economică. Pentru a aprofunda studiul semnificației progresului tehnic în funcția de producție, Biroul Național de Cercetare Economică din Statele Unite a propus o definiție mai analitică a acestei noțiuni, identificînd progresul tehnic cu „orice modificare a raportului dintre producție și cantitatea factorilor utilizați, care nu provine nici din schimbarea prețului acestor factori, nici din variațiile în ritmul sau scara producției întreprinderii respective“⁸⁾.

Pornind de la aceleași considerente Murray Brown introduce în conținutul noțiunii „progres tehnologic“ o serie de elemente care urmează să fie cuantificate pentru a se obține prin însumarea lor, ceea ce el numește „progresul tehnologic total“ (total technological advance). Eliminînd contribuția forței de muncă și a „serviciilor capitalului“ la creșterea economică, M. Brown include toate celelalte forțe cuantificabile care contribuie la creșterea venitului național în noțiunea de „progres tehnologic total“; acestea sînt: sporurile de productivitate datorate creșterii calificării forței de muncă și atingerii unui anumit grad de îndemînare, îmbunătățirea stării de sănătate, inovațiilor în proiectarea și fabricarea produselor ca urmare a cercetării științifice, economiilor generate de scara producției, perfecționărilor în organizarea piețelor, cum sînt îndepărtarea restricțiilor privind mobilitatea și eficacitatea economică a resurselor precum și eficienței conducerii întreprinderilor⁹⁾.

Aceste încercări de a „dezagrega“ progresul tehnic nu înseamnă abandonarea concepției lui Solow. Din punct de vedere conceptual, P.A. Samuelson utilizează expresiile „technical advance“ și „technical progress“ simultan cu „technical change“ și „technological change“, în sensul de perfecționare a tehnologiei cu efecte favorabile asupra ratei profitului. Fără a studia progresul tehnic ca o categorie economică specială, P.A. Samuelson își însușește opi-

niile și rezultatele obținute de Solow în ceea ce privește contribuția progresului tehnic la creșterea economică. Atunci cînd își pune problema de a explicita conținutul noțiunii „schimbare tehnică“ el o detaliază astfel: „Mai mult decît jumătate din creșterea productivității este un „rezidual“ care poate să fie atribuit schimbării tehnice — progresului științific și ingineresc, îmbunătățirilor din industrie și know-how-ului“ metodelor de management și ridicării calificării forței de muncă“¹⁰⁾.

**M. HOROVITZ,
Gh. ZAMAN,
S. SANDU,
M. CIUMARA,
I. RESTEMAN
M. POP**

Institutul de economie socialistă

⁶⁾ Robert Solow, Technical change and the aggregate production function, Review of Economics and Statistics, August, 1957. Republicat în „The Economics of technological change“ (editat de Nathan Rosenberg) Penguin Books, England, 1971, p. 345.

⁷⁾ Lester Lane, Technological Change: Its Conception and Measurement, Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, N.J., 1966, p. 5.

⁸⁾ Vezi Jacques Lesourne „Economic Analysis and Industrial Management“ Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, N.J. 1963, p. 289—290.

⁹⁾ Murray Brown, On The Theory and Measurement of Technological Change, Cambridge the University Press, 1968, p. 2.

¹⁰⁾ P.A. Samuelson, Economics, Ninth Edition Mc. Grow-Hill Book Company, New York, 1974, p. 748.

Responsabilitatea — trăsătură definitorie a omului societății noastre

(Urmare din pag. 3)

lui **Democrației și Unității Socialiste** ca formă superioară de unire și coordonare a eforturilor întregii națiuni, de manifestare a voinței și hotărîrii întregului popor de a milita cu fermitate pentru înfăptuirea programului de edificare a socialismului și comunismului pe pămîntul patriei noastre.

Acentuarea, în actuala etapă de dezvoltare a societății românești, a elementelor calitative ale muncii în toate domeniile de activitate aduce în prim plan necesitatea ridicării nivelului calitativ al însuși actului de conducere. În acest cadru, întărirea autogestiunii economico-financiare, ca formă superioară a autoconducerii muncitorești, poate contribui și contribuie efectiv la creșterea inițiativei colectivelor de oameni ai muncii și la fructificarea, pentru progresul economiei, a potențialului lor de gîndire, iar pe de altă parte, asigură sporirea răspunderii ce revine tuturor colectivelor din unitățile economice, a fiecărui om al muncii față de destinele societății noastre.

Democrația socialistă, prin posibilitățile de afirmare liberă, neîngrădită a voinței și forței constructive a oamenilor muncii accentuează, odată cu perfecționarea sa

continuă, și necesitatea ridicării la cote tot mai înalte, a simțului de răspundere. Un rol tot mai însemnat, ce decurge din însuși modul de exercitare a libertăților democratice — directă și reprezentativă — revine astfel responsabilității de a alege în funcții de conducere, de partid și de stat, ca reprezentanți ai națiunii pe cei mai buni dintre cei mai buni, pe acei oameni capabili, pregătiți corespunzător pe plan politic și profesional, dăruindu-se cu trup și suflet cauzei edificării societății socialiste.

Un exemplu cu rezonanțe istorice îl constituie în întreagă această perspectivă re alegerea, la Congresul al XII-lea al partidului, a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în înalta funcție de secretar general al partidului și, mai recent, ca președinte al Frontului Democrației și Unității Socialiste — expresie a încrederii nețărmuite a întregului popor în capacitatea sa excepțională de a conduce destinele țării, de a asigura poporului român un viitor luminos. Urmînd acest strălucit exemplu de alegere responsabilă pe care națiunea a făcut-o în persoana președintelui sau, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, apropiatele alegeri de deputați de la 9 martie constituie un fericit prilej de afirmare a competenței, maturității politice și încrederii poporului în el însuși, în cei ce vor fi desemnați să reprezinte în Marea Adunare Națională, în Consiliile Populare municipale, orașanești și comunale aspirațiile de progres și civilizație ale unei națiuni care s-a dorit, din vechimea milenară a trecutului său, liberă și demnă.

Stimulentele și pîrghiile economice, ca elemente ale mecanismului economico-financiar

PROBLEMELE stimulentei și pîrghiilor economice ocupă un loc central în concepția politicii economice a partidului nostru, fiind importante elemente ale mecanismului economic. Prin măsurile adoptate în vederea perfecționării mecanismului economico-financiar s-a dovedit — din nou — receptivitatea partidului și statului nostru la nou. Așa cum era și necesar, măsurile pentru realizarea unei creșteri economice de tip intensiv, prin concentrarea atenției în domeniile eficienței și calității întregii activități economice au fost însoțite de măsuri pentru perfecționarea mecanismului economic și adaptarea instrumentarului economic, potrivit cerințelor prezentului și viitorului economico-social al țării. Actualul mecanism economico-financiar perfecționat, se bazează pe armonizarea intereselor individuale cu cele generale ale societății, pe creșterea spiritului de răspundere al tuturor și al fiecăruia în parte, aceștia fiind factori esențiali care îi asigură o funcționalitate superioară. În acest context, vom încerca, prin opiniile pe care le vom exprima, să aducem o contribuție la dezbaterile unora dintre problemele pe care le-a ridicat trecerea la noul mecanism. Facem precizarea că acest studiu, constituie o încercare de a sintetiza opiniile care reprezintă o regîndire a categoriilor economice și stimulentei, în mod concret în legătură cu valoarea, prețul și costul, venitul net și beneficiul, retribuția și stimulentele economice — ca elemente ale noului mecanism economic, deci nu își propune o tratare exhaustivă a problemelor respective, după cum unele dintre ideile pe care le expunem sînt încă discutabile. Dar facem această încercare deoarece considerăm că regîndirea conținutului nou al stimulentei și pîrghiilor economice, ar trebui să ocupe un loc important, impus de înseși necesitățile vieții economico-sociale.

Cu atît mai mult cu cît, preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu „...științele economice trebuie să abordeze într-un fel nou problemele legiților generale ale dezvoltării societății, fenomenele noi care apar pe plan mondial, cît și în țara noastră, să contribuie la elaborarea căilor de soluționare a problemelor complexe ale dezvoltării armonioase a tuturor sectoarelor de activitate, contribuind la progresul continuu al orînduirii noastre socialiste”¹⁾.

Cadrul general al tratării problemelor pîrghiilor economice la care ne vom referi, îl constituie desigur, faptul că toate acestea sînt categorii economice care se manifestă nemijlocit în cadrul procesului producției materiale, iar tratarea tuturor problemelor se întemeiază pe caracterul unitar al organizării și conducerii planificate a economiei românești și respectiv pe faptul că nu pot fi contrapuse categoriile valorice caracterului planificat al economiei naționale.

VALOAREA, prețul și costul de producție sînt categoriile economice prin a căror interdependență poate fi înțeleasă și stabilită pe baze științifice interdependența dintre nevoile sociale și procesul de producție al bunurilor materiale, modul în care trebuie să se acționeze, în deplin acord cu sistemul nevoilor sociale, pentru folosirea stimulentei economice în conformitate cu acțiunea legilor economice obiective ale socialismului.

Mărirea valorii, și respectiv aspectele teoretice atît de controversate legate de această categorie economică, implică neapărat soluționarea aspectelor teoretice esențiale cu privire la determinarea timpului de muncă socialmente necesar pentru producerea produselor, avînd în vedere factorii care influențează asupra acestuia și respectiv elasticitatea nevoilor sociale.

Or, noi considerăm că au fost create premisele necesare pentru o soluționare corespunzătoare a problemelor respective. În acest scop, vom sublinia faptul că, în condițiile epocii actuale

și țînînd seama de tendințele care se manifestă în perspectiva dezvoltării economico-sociale, deci în condițiile revoluției științifice — tehnice actuale, care a produs și produce schimbări radicale în tehnică și tehnologie, s-au creat și se creează — prin mecanizarea și automatizarea producției — condițiile materiale obiective pentru realizarea unui salt calitativ atît în domeniul progresului tehnic și al productivității muncii, cît și în domeniul procesului real de formare a valorii și prețurilor.

Dintre problemele teoriei valorii, vom reține două aspecte esențiale și, de altfel, unanim recunoscute de gîndirea noastră economică, respectiv teza potrivit căreia nivelul valorii mărfurilor este determinat de cantitatea muncii cheltuite, respectiv de cheltuielile sociale de producție și teza potrivit căreia relația dintre valoare și productivitate este o relație fundamentală. Această relație demonstrează că cheltuielile sociale de producție se pot micșora în ritmul indicat de reducerea valorii. Pentru aceasta, însă trebuie să fie asigurate acele condiții în care cheltuielile sociale de producție sînt egale cu valoarea, evoluția acestora trebuind să fie tot identică.

De asemenea, deoarece teoria și practica economică nu sînt încă în măsura să fundamenteze metodele pentru o determinare și măsurare directă a elementelor componente ale valorii mărfii, singura posibilitate de măsură a valorii rămîne aceea cu ajutorul prețurilor. Pentru aceasta, apare necesar să reținem și teza potrivit căreia prețul coincide cu valoarea.

Pornind de la realitatea economică, care demonstrează că unica sursă a valorii mărfii este munca socialmente necesară pentru producerea ei precum și că unica posibilitate de măsurare a mărimii valorii este aceea prin intermediul prețului și avînd în vedere că în știința economică relația dintre productivitatea muncii și valoare este o relație fundamentală, întemeiată pe acțiunea legii valorii, apare clară necesitatea de a considera că prețul coincide cu valoarea, fiind o normă obiectivă de măsurare a muncii sociale consumate în procesul producerii bunurilor materiale. Din aceasta rezultă și necesitatea ca prețul produselor, metodologia lui de calcul, să fie astfel fundamentată încît el să reflecte cheltuielile sociale de producție.

Prețul este conceput în condițiile economiei noastre, ca o normă obiectivă de măsurare a muncii sociale, respectiv a muncii recunoscută de societate ca fiind necesară, pentru a cărei determinare se ține seama de costul de producție mediu antecalculat și de cota de venit net corespunzătoare plusprodusului.

În practica economică se pornește de la elementele cele mai concrete ce pot fi comensurate, respectiv de la cheltuielile materiale de producție și cheltuielile pentru retribuția muncii. La aceste două elemente care formează împreună costul de producție, se mai adaugă cel de al treilea element, venitul net (beneficiul) corespunzător plusprodusului și se determină astfel prețul produselor. Evident, prețurile tuturor produselor astfel determinate, trebuie să fie în măsură să oglindească cheltuielile sociale de producție, asigurînd tuturor întreprinderilor, atît acoperirea cheltuielilor de producție, cît și obținerea unor beneficii (venituri) pentru o rentabilitate optimă, în vederea realizării reproducției largite, dezvoltarea multilaterală a țării și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Prin urmare, determinarea prin prețurile produselor a nivelurilor reale ale beneficiilor (veniturilor) tuturor unităților, constituie o cerință obiectivă pentru crearea unor noi proporții economice, financiare și sociale.

În practica economică este necesar să se țină seama de acțiunea stimulatorie pe care o exercită legea valorii asupra productivității muncii și respectiv asupra reducerii cheltuielilor de muncă pe unitatea de produs. Stabilirea prețurilor după cheltuielile individuale, mai mari decît media națională a cheltuielilor de muncă necesară pentru producerea mărfurilor, ar duce la anularea acțiunii stimulatorii a legii valorii. De asemenea,

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10 București Ed. politica 1974, p. 941.

în procesul de stabilire a prețurilor, o importanță deosebită prezintă analiza influenței pe care o are creșterea productivității muncii asupra raportului dintre munca vie și munca materializată în fiecare unitate de produs. Or, elaborarea soluțiilor optime care se impun pentru ca prețurile să exprime valoarea, a devenit astăzi de o stringentă actualitate, odată cu introducerea indicatorului „producția netă”, pentru măsurarea mai exactă a eforturilor întreprinderilor. Rezultă deci că este necesar să fie folosită pirghia economică a prețurilor, în așa fel încât să-și aducă o contribuție substanțială, la crearea stimulentei economice care să asigure o funcționalitate cât mai ridicată a noului mecanism economico-financiar.

Este desigur evident că, pentru ca fiecare unitate economică în parte să se poată încadra în rigorile mecanismului complex al economiei noastre socialiste, este nevoie ca prețurile produselor lor să fie cât mai corect stabilite. Aceasta însă, presupune soluționarea în primul rând — alături de teoria cit și în practica economică — a unora dintre cele mai importante probleme ale prețurilor, respectiv a celor privind determinarea proporțiilor în care se împarte produsul nou creat, în produs pentru sine și produs pentru societate.

În condițiile actuale când industria a făcut trecerea de la omogenitatea tradițională a ramurilor la eterogenitatea producției, când practica economică demonstrează cât de improprie este încadrarea unei întreprinderi — spre exemplu — în ramura constructoare de mașini, în timp ce ea produce cu precădere, dacă nu chiar în totalitate bunuri de consum (electrotehnice, automobile etc.), socotim că și în problemele prețurilor este necesar să se facă un salt calitativ, renunțându-se la prețurile cu două nivele, trecându-se la un sistem unic al prețurilor. Evident, întrucât practica economică a renunțat deja la clasificarea ramurilor economiei naționale, prin gruparea și încadrarea unei întreprinderi într-o ramură sau alta, este necesar ca și în domeniul prețurilor să se renunțe la sistemul actual de diferențiere a cotelor de venit net din prețuri pe ramuri. Nu vom susține nici o nivelare a cotelor de venit net în prețuri, întrucât aceasta nu este din punct de vedere economic o soluție acceptabilă. Însă apreciem că o diferențiere a cotelor de venit net în prețuri — pe produse — în raport de interesul unităților față de progresul tehnic și față de creșterea productivității muncii, ar fi corespunzătoare cerințelor actuale și de perspectivă. Noi credem că numai un sistem unic al prețurilor poate corespunde atât caracterului unitar al organizării și conducerii planificate a economiei noastre, cât și politicii unitare și coordonate a partidului și statului, iar diferențierea cotelor de venit net în prețuri — pe produse — în raport de progresul tehnic și creșterea productivității muncii este riguros științifică întrucât ține cont de acțiunea legilor economice obiective.

Întrucât **costul de producție**, constituie baza de formare a prețului este necesar ca și el să fie o normă obiectivă de măsurare a cheltuielilor de producție recunoscute ca atare de către societate. De aceea, determinarea conținutului real al costului de producție, a constituit una dintre problemele de seamă care au stat în centrul preocupărilor partidului și statului nostru, fapt pentru care a fost scrisă în însăși programul partidului. Or, până în prezent, nu s-a reușit să se elaboreze soluțiile cele mai corespunzătoare cu privire la conținutul economic al costului de producție.

După opinia noastră, este necesar ca ideea centrală în legătură cu structura costurilor de producție să o constituie faptul că din costurile de producție nu pot face parte decât cheltuielile recunoscute ca realmente necesare din punct de vedere social. De aceea, prin metodologia de calcul trebuie să se determine conținutul economic al costului de producție în **limita cheltuielilor sociale de producție**. Credem că numai o asemenea determinare a conținutului costului de producție va asigura condițiile necesare pentru ca acesta să poată constitui o autentică pirghie economică de creare a stimulentei economice pentru cointeresarea individuală și colectivă, în vederea obținerii rentabilității maxime.

Costul de producție, constituind partea cea mai importantă a cheltuielilor sociale de producție, are un rol determinant asupra nivelului și structurii prețului. Iată de ce, în vederea obținerii unei rentabilități maxime, toate unitățile economice au și trebuie să aibă în permanență în centrul atenției lor reducerea cheltuielilor sociale de producție, eliminarea consumurilor materiale și în general de muncă socială, exagerate, realizarea unei creșteri mai rapide a productivității muncii comparativ cu creșterea retribuției nominale. De altfel, în actuala etapă de dezvoltare a țării noastre, reducerea cheltuielilor sociale de producție constituie un obiectiv economic principal, pentru ridicarea nivelului de dezvoltare economică și reducerea decalajului care desparte România de țările industriale avansate.

În acest scop, credem că clarificarea și soluționarea problemelor influenței creșterii productivității muncii asupra evoluției raportului dintre munca vie și munca materializată cuprinsă în fiecare unitate de produs, va avea o importanță economică deosebită. Evident, întrucât criteriul pentru aprecierea modificării ponderii cheltuielilor materiale constă în micșorarea absolută a acestora pe unitatea de produs, creșterea ponderii cheltuielilor materiale poate fi apreciată ca pozitivă — în procesul creșterii productivității muncii — numai dacă este însoțită de reducerea absolută a consumului de materii și materiale pe unitatea de produs, concomitent cu reducerea cheltuielilor totale de producție pe fiecare produs realizat. În al doilea rând, este necesar să fie soluționate în mod corespunzător, problemele perfecționării metodologiei de determinare a costurilor de producție, în cadrul unei metodologii globale de stabilire a prețurilor produselor. În mod concret, întrucât în prezent, costurile de producție mai sînt grevate de unele cheltuieli care prin natura lor economică sînt de categoria venitului net (beneficiului)*, ceea ce conduce la denaturarea nivelului acestuia și ca atare la denaturarea nivelului prețurilor produselor, cu implicații directe asupra rentabilității și stimulentei economice, este necesar ca acestea să fie eliminate din conținutul costului de producție. Numai astfel, prețurile produselor, avînd o bază reală vor putea reflecta în mod obiectiv valoarea mărfurilor realizate și își vor putea exercita complexe funcții, ca element esențial al mecanismului economic perfecționat.

ÎN ACTUALELE CONDIȚII ale progresului tehnic neînterupt, ale ritmului susținut de creștere a productivității muncii, ale sporirii permanente a gradului de complexitate a muncii productive, activitatea de fundamentare și elaborare a metodologiei de determinare a conținutului economic real al pirghiilor economice, inclusiv a metodologiei de determinare a prețului produselor, a devenit și ea mai complexă.

De asemenea, în condițiile noului mecanism economic perfecționat și prețul produselor, această pirghie economică ce acționează ca instrument de măsurare și normare socială a muncii, precum și de armonizare a intereselor individuale cu cele generale ale societății, capătă valențe noi, superioare. Ca urmare a relațiilor noi de proprietate, schimb și repartitie create în procesul reproducției socialiste largite, între producătorii socialiști uniți, în condițiile dublei calități a oamenilor muncii — aceea de producători și proprietari — cit și pentru așezarea pe o bază mai temeinică a autoconducerii muncitorești, autogestivității și autofinanțării, **valențele noi, ale prețurilor ar urma să se concretizeze în măsurarea eficienței economice a fiecărui produs**. Pentru aceasta este necesar ca, ținînd cont de influența progresului tehnic și a creșterii productivității muncii, să se determine efortul propriu al fiecărui lucrător, atelier, secție și întreprindere, la realizarea produsului respectiv, iar, ca urmare, la determinarea a însăși valorii producției nete, ca parte a valorii fiecărui produs. Noi considerăm că, întrucât în condițiile noului mecanism economic perfecționat problemele asigurării introducerii rapide în producție a tehnicii și tehnologiei moderne, cele privind creșterea corespunzătoare a calificării personalului muncitor, gospodărirea eficientă a patrimoniului social încredintat, asigurarea creșterii în ritm susținut a productivității muncii și a realizării ritmice a valorii producției nete, au devenit atribute esențiale ale tuturor colectivelor de oameni ai muncii este posibil și trebuie să se treacă la punerea în aplicare a acestor noi valențe ale prețurilor.

Pentru aceasta noi credem că, metodologia de determinare a prețului produselor, trebuie să se întemeieze pe **analiza critică** a tuturor elementelor componente ale acestuia, efectuată pe fiecare produs, începînd de la fiecare lucrător în parte și continuînd astfel din treaptă în treaptă, atelier, secție, fabrică, întreprindere, centrală industrială, pînă la nivelul economiei naționale. Noi considerăm că — în actualele condiții — numai pe baza unor asemenea analize critice, a tuturor elementelor componente ale prețului fiecărui produs ce urmează a se fabrica, pot fi fundamentate normele și normativele științifice de muncă, de consum de materii și materiale, iar ca urmare întreaga metodologie de determinare a prețului. Totodată, pe aceasta cale va putea fi pus în aplicare principiul ca oamenii muncii, în calitate de producători și proprietari, să poarte întreaga răspundere pentru buna desfășurare a activității economico-sociale și să poată fi cointeresați cât mai strîns în realizarea și depășirea producției nete, în creșterea susținută a eficienței economice și în realizarea reproducției socialiste largite, ceea ce va avea efecte deosebit de importante pentru creșterea nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor.

Nicolae FLORESCU

Partea a doua a articolului va apărea într-un număr viitor al revistei.

*) Explicații mai ample cu privire la necesitatea eliminării lor din costul de producție, am dat în „Revista Economică” nr. 16 din 21 aprilie 1978, pag. 26.

IDEALUL de independență și suveranitate națională a caracterizat și animat dintotdeauna gândirea social-economică și politică a poporului român, la baza realizării acestuia fiind așezată ideea unității de stat a tuturor provinciilor românești. Izvorită năvalnic din adâncul istoriei noastre, din meteorica Unire realizată la 1600 de Mihai Viteazul, din concepția progresistă a lui Dimitrie Cantemir, privind necesitatea imperioasă a cuceririi deplinei independente politice și economice a țării, din programele avântate ale revoluției de la 1848 și din șirul nesfârșit de bătălii desfășurate în toate țările române împotriva împilării străine, ideea celor trei revoluții – socială, de unitate statală și independență națională – careia marele Bălcescu i-a dat atita strălucire științifică, această idee-magnet a avut un caracter peren în gândirea social-economică din țara noastră.

Odată cu încheierea și afirmarea ei în viața politică, mișcarea muncitorească și socialistă s-a manifestat tot mai pregnant ca forța socială capabilă să preia în mii-nile ei steagul luptei pentru libertate națională și socială, pentru dezvoltarea liberă a forțelor de producție, pentru progresul economico-social. Încă în 1883, revista cu nume semnificativ „Dacia viitoare” exprima hotărârea socialiștilor români că „nu vom avea o zi, un ceas de odihnă pe cât timp un frate de-al nostru va geme în lanțurile sclaviei și vom lupta necurmat, așteptând cu nerăbdare și credință în viitor fericita zi cind, mină în mină, vom putea striga liber și împreună: Trăiască România”⁽¹⁾.

Acest înălțător mișcarea programatică a călăuzit tot timpul mișcarea muncitorească din România, pentru deplina eliberare națională și socială a țării. În concepția socialiștilor români, rezolvarea problemelor majore ale economiei naționale – precum

Tradiții progresiste ale gândirii economice românești

reforma agrară, industrializarea și propășirea economico-socială a țării – depindea în chip precumănit de formarea statului național unitar român. Această legătură era determinată de înțelegerea rolului hotărâtor al națiunii și al statului național unitar în dezvoltarea rapidă a societății, și, deopotrivă, de înțelegerea importanței unificării, pe scară națională, a întregii mișcări muncitorești, asigurând sporirea capacității organizatorice a acesteia, a capacității ei de luptă pentru viitorul socialist al României.

Analizele întreprinse de gânditorii mișcării noastre muncitorești asupra situației social-economice a provincilor românești au evidențiat cu claritate că România continua să fie o țară înapoiată din punct de vedere economic, cu o industrie restrinsă, slab dezvoltată, cu o economie pronunțat agrară, atât datorită menținerii unor puternice rămășițe feudale, cât și politicii monarhiei și claselor dominante de așervire a bogățiilor țării față de capitalul străin și marile puteri și imperii. În mai multe studii și lucrări elaborate de pe pozițiile clasei

muncitoare se arăta, de asemenea, că teritoriile românești cotochite nu-și puteau valorifica întregul potențial economic, se dezvoltau unilateral, ca bază de materii prime pentru industria regiunilor centrale ale imperiilor cărora le erau așervite.

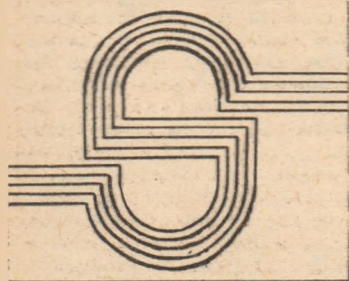
În literatura marxistă din România a fost perenă ideea că, în cadrul conglomeratelor multinaționale ale diferitelor imperii în care au fost înglobate, provinciile românești au fost, întotdeauna, victime economice și politice ale acestora, și, de fapt, creditoare ale lor dar că, pentru tot ce li s-a luat, românii n-au dat nimănui certificat de proprietate. Există în gândirea economică a clasei muncitoare din România o glorioasă tradiție în a considera că națiunea constituie singurul cadru propice pentru progresul rapid și multilateral al popoarelor și că aceasta nu contrazice, în nici un fel, principiul colaborării internaționale, ci dimpotrivă. În această lumină au fost puternic infirmate născocirile ideologilor burghezi, cum că, pasămite, marxștii îgnoră națiunea. Minciuna aceasta – scria Lascăr Șaraga într-un serial de zece articole publicate pe această temă în ziarul „Socialismul” – a fost întotdeauna artilleria grea cu care clasele stăpînitoare și mercenarii vinduți acestora au bombardat pozițiile avangării proletare în lupta pentru o lume nouă⁽²⁾.

Înțelegînd că subdezvoltarea țării se datoră politicii imperialiste, de anexiune și dictat, gânditorii clasei muncitoare au considerat, în mod just, că strategia dezvoltării economice și sociale a țării este echivalentă cu realizarea statului național unitar – condiție primordială a mersului înainte a țării noastre. Mihail Gheorghiu-Bujor spunea astfel în 1916: „Patriile – sint cadre naționale și istorice de dezvoltare a

FIȘE

L. CISTELECAN A. NICOLAE
I. DIMITRIU V. BUNEA

EFICIENȚA ȘI FINANȚAREA INVESTIȚIILOR

● „Eficiența și finanțarea investițiilor”, volum publicat recent de Editura Didactică și Pedagogică – autori Lazăr Cistelecan, Iordachi Dumitriu, Anghel Nicolae, Vladimir Bunea – supune atenției cititorilor o problemă de însemnătate primordială pentru

progresul economic și social al țării – investițiile. Asigurarea unei eficiente ridicare fondurilor, destinate dezvoltării, element însemnat al politicii partidului nostru, este condiționată nemijlocit, considerării volumului, de competența profesională a cadrelor din economie care lucrează în acest domeniu. Tocmai de aceea, pregătirea de specialitate trebuie să asigure aprofundarea unor elemente privind politica partidului și statului nostru de orientare și realizare a investițiilor, cunoașterea cât mai riguroasă a posibilităților de fundamentare economică a deciziilor în domeniul respectiv. Pentru a veni în întimpinarea acestor cerințe autorii au considerat oportun să abordeze în lucrare trei grupe principale de probleme: politica de investiții și rolul acesteia în dezvoltarea economico-socială a țării; eficiența economică a investițiilor, cu un accent deosebit pe semnificația, indicatorii, caracteristicile și modalitățile de exprimare și utilizare a acestora în procesul decizional; organizarea și realizarea investițiilor. O atenție specială a fost acordată utilizării aparatului matematic pe care îl necesită înțelegerea și aplicarea corespunzătoare a a-

cestor cunoștințe în activitatea curentă de investiții.

Agricultură

● Michel Herblay comentează în articolul său „Les marchés de 1985” publicat în numărul din 22 noiembrie al revistei „L'EXPANSION” unele concluzii ale raportului întocmit de Biroul de informații și previziuni economice privitoare la perspectivele dezvoltării economiei și în mod deosebit a agriculturii franceze în orizontul anului 1985. Potrivit aprecierilor respective, economia din această țară va fi confruntată cu o serie de dificultăți. În agricultură – sector ce a cunoscut timp de câteva decenii o dezvoltare accentuată – se conturează semnele unei reduceri a ritmului de creștere, situație determinată, pe de o parte de costul ridicat al energiei, iar pe de altă parte, de noua conjunctură de pe piața mondială a produselor agricole. Revigorarea agriculturii franceze se poate realiza, opinează M.H., numai prin reformarea radicală a însăși modului său de creștere, avîndu-se în vedere pretul în creștere la îngrășămintele chimice, fenomenele biologice care conduc la o stagnare a randamentelor la unele culturi, cum ar fi grîul,

după o anume perioadă etc. Potrivit opiniei autorului o atenție mai mare se impune acordată dezvoltării industriei agroalimentare care, din 1974 dispune de o piață stabilă, factor de natură să stimuleze investițiile în această ramură, cu efecte importante asupra modernizării și concentrării aparatului productiv.

Dezvoltare competitivă

● Politica economică internațională deopotrivă cu strategia economică externă ale fiecărui stat dobîndesc o însemnătate tot mai mare în contextul afirmării unei noi conjuncturi mondiale a cărei caracteristică principală o constituie – după cum opinează Mihály Simai în studiul său „Nouvelle étape du développement de l'économie mondiale et l'économie hongroise” publicat în numărul 29 al revistei „TENDENCES DANS L'ECONOMIE MONDIALE” – efortul tuturor statelor în direcția ameliorării poziției lor în economia mondială. Acest efort, subliniază M.S., se vădește și în cazul economiei ungare. Cu toate progresele însemnate înregistrate în anii construcției socialiste, la mijlocul deceniului '60 au apărut fenomene

popoarelor. În aceste cadre s-a întemeiat pentru fiecare națiune o existență proprie, cu tradițiile ei, cu civilizația ei, element prețios și indispensabil în concertul civilizației generale. În acest înțeles — sublinia el — patriile sînt necesare căci numai înăuntrul acestor cadre popoarele și-ar putea dezvolta în voie și pe deplin toată originalitatea și toată puterea lor de creațiune. Acesta e unul — evident, nu singurul — din motivele pentru care social-democrația se ridică împotriva ciuntirii țărilor constituite, împotriva frîngerii popoarelor în bucăți, împotriva suprimării vieții naționale a popoarelor³⁾.

La rîndul său Iosif Jumanca, respingînd calomniile unor cercuri reacționare potrivit cărora reprezentanții clasei muncitoare „n-au patrie” și că „n-au luptat pentru unire” arăta, în cuvîntul rostit în numele a 60 000 de muncitori din cei peste 100 000 de participanți la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1918 că: „Astăzi venim și noi aci, adevărații reprezentanți ai muncitorimii românești din Transilvania și Banat, venim să declarăm în fața dv., că vrem unirea tuturor românilor. Social-democrația nu-i identică cu lipsa simțului național, noi nu zicem „ubi bene, ibi patria”, ci zicem că «acolo unde ți-e patria, acolo să-ți crezi fericirea vieții tale»... poporul unitar român... a rupt acum cătușele unei robii seculare”.

Toate acestea sînt cuvinte care exprimă același adevăr pe care îl rostiseră primii socialiști români în 1883: „Voim Dacia așa cum ea fu, fiindcă istoria și dreptul..., trecutul și prezentul ne dau dreptul a aspira la o Dacie română. Acest pămînt, udat cu singele și sudoarea străbunilor noștri, înmulțit cu țărîna lor de douăzeci de ori seculară, e al nostru⁴⁾”. Se pune astfel în

lumină o evidentă linie de continuitate în mișcarea socialistă și muncitorească din România.

Văzînd în dezvoltarea armonioasă a economiei naționale condiția indispensabilă de care depinde înscrierea poporului român pe orbita progresului, doctrinarii clasei muncitoare au dezvoltat ideea caracterului profund dăunător al dominației străine asupra teritoriilor românești. „Neamul românesc — se sublinia astfel la Congresul de la Sibiu, din 1919, al organizațiilor social-democratice din Transilvania — fiind o națiune ruptă în bucăți, era condamnată a nu-și putea dezvolta în deplină libertate toate bunurile ce posedă: materiale, intelectuale, sufletești. Impărțîți în mai multe părți, dezvoltarea sa devine anormală și nesănătoasă în cel mai înalt grad⁵⁾”. Se arată însă că Unirea de la 1918 a creat premisele dezvoltării mai intense a forțelor de producție. Reputatul sociolog marxist Ion Clopoțel aprecia, pe bună dreptate, că acest act istoric a pus bazele unui-complex economic național armonios, că „suprafața provinciilor românești unite constituie o unitate economică dintre cele mai perfecte⁶⁾”.

Continuator direct al mișcării socialiste, revoluționare, Partidul Comunist a preluat aceste concepții ridicînd pe un plan superior, în noul cadru de dezvoltare a țării, lupta de eliberare socială și națională a poporului nostru. Intrat în arena vieții politice și spirituale a României pe poarta din față a istoriei, el își va spune de acum cu autoritate cuvîntul în toate problemele importante ale dezvoltării economice, sociale și politice ale țării. În ciuda vicisitudinilor epocii, gîndirea și acțiunea comunistă în conformitate cu noua problematică a vieții social-economice, au luat o amploare și o

intensitate fără precedent. În cadrul unui intens — și uneori sinuos — proces de autoclarificare ideologică, cugetătorii clasei muncitoare — comuniști, socialiști și social-democrați — au formulat idei și teze economice de însemnătate principială deosebită pentru prezentul și viitorul națiunii noastre.

În cele peste 520 de ziare și reviste muncitorești care au funcționat în perioada interbelică, în discursuri publice, dar și în lucrări științifice cu tematică economică, în contextul analizei problemelor genezei, a caracterului structurii și perspectivelor economiei românești, reprezentanții clasei muncitoare au subliniat rolul hotărîtor al națiunii și al făuririi complexului economic național în progresul multilateral al țării, au militat pentru idealuri pentru a căror îndeplinire își unește eforturile întregul nostru popor sub conducerea partidului comunist, în vederea lichidării rapide a înapoierii economice a României, pentru industrializarea și modernizarea generală a acesteia, pentru dobîndirea deplinei independențe economice și politice, a obținerii unui loc demn în diviziunea mondială a muncii.

conf. dr. Gheorghe CIULBEA

¹⁾ Presa muncitorească și socialistă, vol. I, 1865—1900, partea I, Ed. politică 1961, p. 189—190.

²⁾ „Socialismul” nr. 1, 17 ian. 1921.

³⁾ „Calendarul muncii”, 1916, p. 55.

⁴⁾ „Dacia viitoare”, nr. 1, 16 febr. 1883.

⁵⁾ Documente din istoria mișcării muncitorești din România, 1916—1921, Ed. politică, 1966, p. 156.

⁶⁾ Ion Clopoțel, Sociografie românească, Cluj, 1923 p. 52.

care puneau în evidență insuficiența forței de adaptare a economiei acestei țări la schimbările survenite pe plan mondial. Depășirea dificultăților respective, determinate în principal de structura economică existentă și de nivelul scăzut de tehnicitate al producției, a constituit obiectul unei reforme a gestiunii economice elaborate în anul 1968. Printre opțiunile cele mai însemnate, subliniază autorul, figurează în continuare dezvoltarea selectivă a industriei și asigurarea, cu prioritate la nivelul întreprinderii, a puterii de decizie în ce privește schimbările structurale; orientarea producției agricole spre realizarea de produse speciale; selectarea partenerilor externi potrivit cerințelor și resurselor economiei acestei țări.

Tendențe în cercetarea științifică americană

● În articolul publicat în numărul din 9 ianuarie 1980 al ziarului „Le MONDE” sub titlul „La relance de la recherche aux États-Unis sous le signe de la productivité et de l'innovation” Xavier Weeger prezintă opiniile unor personalități marcante ale

vieții științifice americane, ale unor factori de decizie privind evoluția cercetării științifice din această țară. Anii de început ai deceniului '70, consemnează X.W., au marcat o scădere a încrederii americanilor în propriul lor potențial științifico-tehnic ca urmare a sporirii, în putere și productivitate, a activității științifice desfășurate în alte țări, cu prioritate țările europene și Japonia: față de trei pătrimi cît reprezenta ponderea S.U.A. în potențialul științific mondial în anul 1955, actualmente această pondere a scăzut la o treime. Cele mai importante probleme cu care se confruntă cercetarea științifică americană, se subliniază în articol, sînt de natură financiară: din anul 1969, „puterea de cumpărare” a cercetării în această țară a scăzut, în termeni reali, cu 20%, numărul personalului științific, în aceeași perioadă, înregistrînd o dublare în timp ce costul cercetării a crescut continuu. Alți factori care concurează la această stare de fapt privesc — potrivit opiniei specialiștilor — aportul mai scăzut al universităților în a susține programe de cercetare de anvergură, tendința ca, în domeniile de vîrf, tinerii absolvenți să prefere lucrurile de muncă din industrie celor din cer-

cetare, precum și diminuarea creditelor pentru cercetarea fundamentală în sectorul industriei (față de 7% cît reprezentau creditele afectate în industrie acestui tip de cercetări în anul 1963, procentul respectiv a scăzut la 3,7% în 1975)

● Lărgirea rapidă a sferei de aplicare a informaticii în activitățile economice și sociale implică însușirea principiilor acesteia, în mod diferențiat, de către un număr cît mai mare de utili-

FIȘE

zatori potențiali, precum și pregătirea de specialitate a cadrelor care operează cu tehnica de calcul.

Apariția lucrării „Bazele Informaticii”, de prof. dr. Leon Livovschi, de la Universitatea București (colecția „Sinteze Lyceum”, Ed. Albatros, București, 1979, 471 p.) completează în mod util literatura de specialitate existentă în domeniu. Un substanțial capitol introductiv cuprinde expunerea unor cunoștințe fundamentale din domeniul informaticii: codificarea informației, limbajele formale, algebra booleană și utilizarea ei în studiul circuitelor unui calculator — precum și procesele de calcul, iterația și recursia, relațiile dintre calculator și limbajul de programare folosit. Următoarele capitole — avînd ca teme: structura și funcționarea calculatoarelor numerice; algoritmi, scheme logice și programe; limbajul FORTRAN; întocmirea și rularea unui program — oferă instrucțiuni detaliate pentru realizarea proceselor de calcul cu ajutorul tehnicii electronice.

4

POLITICA INDUSTRIALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior din anul 1980. Consultațiile sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, ținînd seama de rolul hotărîtor al forțelor de producție în asigurarea progresului economic și social, de particularitățile construcției socialiste în țara noastră a acordat și acordă o importanță primordială creării și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului, proces a cărui verigă principală este industrializarea socialistă.

Industrializarea socialistă reprezintă procesul de creare și dezvoltare planificată pe baza proprietății socialiste și a tehnicii celei mai înalte, a marii industrii moderne și, în primul rînd, a industriei grele cu subramurile ei principale, capabile să reorganizeze întreaga economie pe baza marii producții mecanizate și a tehnicii avansate, în vederea asigurării progresului economic rapid, al ridicării nivelului de trai al poporului, proiectînd, totodată, în mod corespunzător mediul natural.

Necesitatea industrializării socialiste

1. NECESITATEA INDUSTRIALIZĂRII SOCIALISTE pentru țările care au moștenit o economie slab dezvoltată, decurge în primul rînd, din scopul fundamental al producției socialiste, satisfacerea nevoilor materiale și spirituale crescînde ale poporului eliberat de exploatare.

Realizarea acestui scop este posibilă numai în condițiile înzestrării tuturor ramurilor economiei naționale cu tehnica modernă creată de industrie, de ramurile ei principale — construcții de mașini, chimie, siderurgie, energetică — care produc cele necesare mecanizării, automatizării, electrificării și chimizării întregii economii.

2. Industrializarea socialistă asigură baza tehnico-materială necesară transformării socialiste a agriculturii, prin crearea și furnizarea de mașini-unelte pentru lucrarea pămîntului, îngrășăminte chimice și alte produse industriale care permit modernizarea agriculturii și sporirea continuă a producției agricole. Prin această industrie determină transformări fundamentale în condițiile economice și de viață ale țărănimii, contribuie la creșterea aportului agriculturii la aprovizionarea populației cu produse alimentare și a industriei cu materii prime agricole.

3. Prin industrializare se asigură repartizarea rațională a forțelor de producție în profil teritorial, ridicarea economică a județelor și zonelor rămase în urmă, valorificarea superioară a tuturor resurselor naturale și de muncă ale țării. Totodată, ea permite cetățenilor din toate zonele țării să beneficieze de cuceririle științei și tehnicii contemporane.

4. Pentru țările care au trecut la construirea socialismului de la un nivel scăzut al dezvoltării forțelor de producție, așa cum a fost și țara noastră, industrializarea asigură apropierea și egalizarea treptată a nivelului de dezvoltare cu cel al țărilor socialiste avansate și al celorlalte țări industriale ale lumii.

5. Un rol deosebit îl are industrializarea în sporirea cantitativă și calitativă a clasei muncitoare, a ponderii ei în ansamblul populației și, prin aceasta, a rolului ei în societate. Ea duce la creșterea populației urbane, la apariția unor noi orașe și centre industriale, la ridicarea continuă a nivelului tehnic și de cultură generală a populației.

6. Prin industrializare se asigură independența economică și politică a țării, întărirea capacității de apărare a țării, dezvoltarea relațiilor economice externe.

Industrializarea socialistă se deosebește în esență de cea capitalistă, datorită condițiilor economice și social-politice noi în cadrul cărora se realizează. Astfel :

— este un proces care se desfășoară planificat, condus de partid și subordonat țelului suprem al politicii partidului de ridicare sistematică a nivelului de trai al populației ;

— fondurile necesare procesului de industrializare, de construire de noi obiective economice au ca sursă **munca proprie a poporului respectiv, acumulările socialiste**. Odată cu creșterea potențialului economic al țării cresc posibilitățile de alocare a unor fonduri tot mai mari pentru dezvoltarea continuă a economiei și creșterea nivelului de trai ;

— industrializarea socialistă, cunoaște **un ritm rapid** de creștere a producției. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție face posibilă folosirea cu maximum de eficiență a tuturor resurselor materiale și anume, promovarea largă în întreaga economie națională a științei și tehnicii.

Rolul industrializării în crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ, este formată din totalitatea elementelor materiale ale forțelor de producție. Ea cuprinde atât mijloacele de muncă și obiectele muncii cît și elementele materiale ale științei folosite în producție, formînd **aparatură de producție al societății** pe o anumită treaptă a dezvoltării sale. Fiecare orînduire socială își creează o bază tehnico-materială proprie, superioară vechii orînduiri, plecînd de la nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție în orînduirea anterioară.

Baza tehnico-materială a socialismului o constituie **marea producție mașinistă, întemeiată pe tehnica modernă, dominantă în toate ramurile economiei naționale în cadrul cărora rolul conducător revine industriei.** Ea reprezintă o treaptă superioară în dezvoltarea marii producții mașiniste, corespunzătoare celui mai înalt nivel al științei și tehnicii contemporane. Caracteristicile principale ale bazei tehnico-materiale a socialismului constau în :

- gradul înalt de concentrare a producției ;
- nivelul tehnic ridicat al producției determinat de gradul înalt de mecanizare, automatizare, chimizare și cibernetizare a producției ;
- gradul ridicat de specializare și cooperare în producție ;
- valorificarea superioară a resurselor naturale ;
- repartizarea rațională a forțelor de producție în profil teritorial și protejarea mediului înconjurător.

Sarcinile în domeniul făuririi și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului sînt diferite de la o țară la alta în funcție de nivelul și structura forțelor de producție moștenite, gradul de concentrare al producției, de resursele naturale și condițiile istorice concrete ale dezvoltării. Pentru țările care au moștenit o economie slab dezvoltată cum a fost România, industrializarea socialistă constituie calea principală de creare și dezvoltare a bazei tehnico-materiale a socialismului.

Partidul Comunist Român, aplicînd creator la condițiile României legitățile generale ale construcției socialiste și valorificînd, pe un plan superior, experiența poporului nostru, a făcut din industrializarea socialistă a țării **obiectivul central al politicii sale economice și a adus, totodată, o contribuție proprie originală la dezvoltarea teoriei industrializării.**

Pe baza orientărilor stabilite de Congresele IX, X și XI, precum și ale Conferințelor Naționale, strategia industrializării rapide a țării a fost axată pe crearea, într-o perioadă istorică relativ scurtă, a unei economii avansate, competitive pe plan internațional, prin alocarea unui volum tot mai mare de investiții industriei, valorificarea superioară a resurselor materiale și umane, introducerea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în producție, dezvoltarea unilaterală și echilibrată a ramurilor și subramurilor, acordînd atenție prioritară acelor

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

ramuri care sînt nemijlocit legate de progresul tehnic, prin repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție și asigurarea creșterii permanente a eficienței economice. Linia generală a industrializării socialiste și-a găsit concretizarea în obiectivele planurilor de dezvoltare economico-socială a căror realizare a asigurat crearea, consolidarea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră.

O caracteristică esențială a procesului de industrializare socialistă a țării noastre a fost ritmul înalt de creștere a producției industriale în toată perioada construcției socialiste. Producția industrială a crescut în perioada 1950—1978 cu un ritm mediu anual de 12,7 la sută, menținându-se o creștere mai rapidă a grupei A cu un ritm de 14,1 la sută față de 10,4 a grupei B. În actualul cincinal 1976—1980, cel de-al doilea cincinal al etapei făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, producția industrială va crește cu circa 70 la sută față de 1975, cu un ritm mediu anual de 11 la sută, superior prevederilor inițiale (9—10 la sută), asigurându-se astfel o producție suplimentară de circa 100 miliarde lei. Un ritm mai dinamic a înregistrat industria construcțiilor de mașini de peste 13 la sută și industria chimică de circa 14%, ceea ce face ca la nivelul anului 1980 ponderea acestor două ramuri în ansamblul producției industriale să ajungă la 47 la sută față de 42 la sută în 1975. O intensificare deosebită a cunoscut procesul de înnoire și modernizare a producției industriale, astfel că în acest an ponderea produselor noi și reproiectate introduse în fabricație în 1976—1980 va reprezenta 44 la sută din valoarea producției industriale.

Prin industrializare s-a asigurat o puternică bază tehnico-materială care cuprinde în prezent fonduri fixe în valoare de circa 1800 miliarde lei, din care peste 60 la sută au o vechime de pînă la 10 ani.

Concomitent cu dezvoltarea producției de mijloace de producție a crescut și s-a diversificat producția bunurilor de consum, care numai, în actualul cincinal au crescut cu circa 60 la sută, s-a îmbunătățit repartizarea forțelor de producție în profil teritorial, asigurându-se o ridicare generală a nivelului de trai și de civilizație a întregului popor.

Ca urmare a fost creată în România, o puternică industrie a carei producție va fi în acest an de 53 de ori mai mare decît cea obținută în 1938. Industria — ramură conducătoare a economiei — participă în prezent cu 60 la sută la crearea venitului național și cu peste 75 la sută la acoperirea cerințelor de mașini și utilaje ale economiei, cuprinde circa 35 la sută din totalul populației ocupate, manifestîndu-se ca factor hotărîtor al progresului economic și social. „Disponem astăzi — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la cel de-al XII-lea Congres al partidului — de o industrie modernă, dotată cu mijloace de producție avansate, capabilă să rezolve cele mai complexe probleme ale progresului tehnic contemporan, să asigure înregistrarea tuturor ramurilor cu mașini și utilaje de înalt randament”¹⁾.

Obiectivele și sarcinile de bază ale dezvoltării industriei în perioada cincinalului 1981—1985

OBIECTIVUL fundamental al cincinalului 1981—1985, după cum se arată în Documentele Congresului al XII-lea — „il constituie continuarea, pe o treaptă superioară, a îndeplinirii Programului partidului, creșterea în ritm susținut a economiei, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale”²⁾. Plecînd de la acest obiectiv Congresul al XII-lea stabilește pentru procesul de industrializare ca sarcină de bază dezvoltarea în continuare în ritm susținut a industriei, modernizarea structurii acesteia prin creșterea mai accentuată a ramurilor de prelucrare superioară și cu consumuri energetice mai reduse, realizarea de produse de înaltă tehnicitate, limitarea la strictul necesar a produselor mari consumatoare de materii prime și energie.

Ca și în celelalte domenii, în procesul de industrializare a României în perioada 1981—1985 și în perspectivă se prevăd obiective și sarcini care implică trecerea, pe baza acumulărilor cantitative de pînă acum, la o nouă calitate a activității. Aceasta va determina modificări și transformări mai profunde în structura industriei, în aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în producție, în valorificarea, pe un plan superior a resurselor naturale și de forță de muncă, în intensifi-

carea dezvoltării ramurilor de vîrf ale industriei, în creșterea eficienței economice și pe această bază a nivelului de trai material și spiritual al poporului român.

În acest cincinal, industria va continua să se dezvolte în ritmuri susținute, de 9—10 la sută la valoarea producției nete industriale și de 8—9 la sută la valoarea producției globale, ceea ce va face ca pe întregul cincinal numai sporul de producție să fie egal cu întreaga producție a anului 1975 și de 3 ori mai mare decît cea realizată în 1965. Unele ramuri vor înregistra creșteri mai mari: construcțiile de mașini cu un ritm de 10,7—11,7 la sută, industria chimică cu 9—9,8 la sută. Pe baza acestor ritmuri, ramurile prelucrătoare de bază metalurgică, construcțiile de mașini, chimia și industria bunurilor de consum — vor avea la sfîrșitul cincinalului o pondere de peste 90 la sută în producția industrială.

În îndeplinirea acestor prevederi se va acorda prioritate largirii bazei proprii de materii prime și energie, accelerării procesului de restructurare a industriei prin creșterea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată. Pentru aceasta se prevede intensificarea activității geologice, de descoperire și punere în valoare a noi zăcăminte de substanțe minerale utile, accentuarea dezvoltării industriei extractive, care va crește cu un ritm mediu anual de 4,5—4,9 la sută. Cele mai mari creșteri sînt prevăzute la producția de cărbune, de șisturi bituminoase, de minereuri feroase și neferoase, ca și la substanțele nemetaliere. O sursă deosebit de însemnată de acoperire a necesităților economiei naționale va fi recuperarea și refolosirea materiilor prime și materialelor rezultate din procesul de producție și de consum. Se prevede ca în 1985 să se asigure pe această cale acoperirea nevoilor interne în proporție de 40 la sută la fier, 41 la sută la cupru, 40 la sută la plumb, 40 la sută la fibre și fire, 44 la sută la anvelope și peste 90 la sută la ambalaje de sticlă și lemn.

O sarcină prioritară în viitorul cincinal determinată și de criza energetică și petrolieră este dezvoltarea susținută a bazei energetice, urmărindu-se utilizarea cărbunilor și a șisturilor bituminoase în producția de energie electrică și termică, valorificarea potențialului hidroenergetic, construcția de centrale nucleare, folosirea unor noi surse de energie, aplicarea unui regim sever de economisire a tuturor combustibililor și energiei electrice. Căile de realizare a obiectivului stabilit de Congres — realizarea în deceniul următor a independenței energetice a țării — sînt amplu dezvoltate în „Programul directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei în perioada 1981—1985 și orientările principale pînă în anul 2000” aprobat de cel de-al XII-lea Congres al P.C.R.

Una din căile importante de realizare a acestui obiectiv constă în restructurarea industriei prin creșterea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată, realizarea de produse de înaltă tehnicitate și mici consumatoare de energie, cum sînt: industria electronică și electrotehnică, producția de mașini unelte, de mecanică fină, etc. dacă ne referim la construcțiile de mașini. Totodată se vor dezvolta mai rapid industria ușoară și alimentară, îndeosebi producțiile care folosesc materii prime și materiale din agricultură. Toate aceste exemple reflectă orientarea fermă spre realizarea în următorul cincinal a unor schimbări mai profunde în structura industriei ținînd seama de deficitul de resurse energetice cît și de necesitatea modernizării continue a industriei, determinată de progresul tehnico-științific contemporan.

O caracteristică importantă a dezvoltării industriei în cincinalul 1981—1985 este și asigurarea îndeplinirii progresului tehnico-științific pe baza afirmării cu putere în întreaga economie a revoluției tehnico-științifice, a creșterii rolului științei în întreaga viață economică și socială. În conformitate cu obiectivele și sarcinile cuprinse în „Programul directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000” urmează ca începînd cu acest cincinal să se realizeze în industria noastră un proces amplu și susținut de introducere a tehnicii și tehnologiei avansate de sporit a capacității de absorbție și generalizarea rapidă a noului din știință și tehnică, de creșterea gradului de adaptabilitate a producției industriale la noile cerințe impuse de dezvoltarea științei. În industrie, cercetarea științifică trebuie să asigure dezvoltarea mai rapidă a bazei proprii de materii prime, materiale și energie, asimilarea de noi produse cu caracteristici superioare, generalizarea mecanizării, automatizării și cibernetizării producției, introducerea de noi tehnologii avansate, reducerea mai accentuată a consumurilor materiale și energetice.

prof. dr. Dumitru PUGNA

INTREBĂRI

1. Ce este industrializarea socialistă?
2. În ce constă necesitatea industrializării socialiste?
3. Definiți baza tehnico-materială a socialismului și arătați principalele ei caracteristici?
4. Care sînt principalele obiective și orientări prioritare în dezvoltarea industriei în perioada 1981—1985?

¹⁾ Nicolae Ceaușescu „Raport la cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Buc., Ed. politică, 1979, p. 10.

²⁾ Nicolae Ceaușescu „Raport la cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român”, Buc., Ed. politică, 1979, p. 24.

Noua ordine economică și sistemul monetar internațional

ATUNCI când se vorbește de o nouă ordine economică se are în vedere un ansamblu de principii și măsuri de aplicare în practică a acestora în scopul rezolvării treptate a problemelor economice grave ce frământă omenirea și creării condițiilor pentru o evoluție echilibrată și echitabilă a economiei mondiale.

Conceptul noii ordini economice a fost dezvoltat în repetate ocazii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. El s-a materializat într-o serie de propuneri de măsuri, care au culminat în anul 1979 cu inițiativa susținută și de alte state ale Grupului celor 77, de a se propune la O.N.U. o rezoluție — care a și fost adoptată — cu privire la convocarea între 25 august și 5 septembrie 1980 a unei sesiuni speciale a Adunării Generale consacrată problemelor edificării noii ordini economice.

Între aceste probleme se înscrie și restructurarea relațiilor financiar-valutare internaționale, care să contribuie la întărirea monedelor naționale, să asigure premisele unei mai mari stabilități a cursurilor valutare, să perfecționeze sistemul de credite și să dea în general mai multă certitudine raporturilor economice interstatuale.

Este cunoscut faptul că sistemul monetar internațional — creat la Bretton Woods în 1944 s-a destrămat treptat, rămânând din el doar organismul său, Fondul Monetar Internațional, a cărui activitate, oricât de utilă este, nu poate suplini lipsa unui sistem. Încercările de reformă reală a Acordului de la Bretton Woods au eșuat. Amendamentele adoptate au tins mai mult la adaptarea Fondului Monetar ca organizație la condițiile concrete create de criză, decât la restabilirea ansamblului de principii și mecanisme pe care le reprezintă un sistem monetar și care să fie capabil să înfrunte fenomenele crizei monetare.

Discuțiile purtate în cadrul F.M.I., pe aceste teme sînt încorsetate de reglementările și practicile existente precum și de faptul că, deși Fondul Monetar Internațional este o agenție specializată a O.N.U., încă nu toți membrii O.N.U. sînt membri ai F.M.I. Sesiunea specială din acest an a Adunării Generale a O.N.U. oferă un bun prilej ca toate țările membre să participe la dezbateri și să abordeze problemele monetare în lumina cerințelor noii ordini economice, a cărei edificare nu poate fi concepută fără componenta sa monetară.

Experiența trecutului și cerințele prezentului arată că la baza sistemului monetar internațional este bine să stea o cartă de principii, mecanisme și tehnici, convenită prin consens de toate statele lumii, separată de statutul de organizare și funcționare a organismului său, Fondul Monetar Internațional. Acceptarea cartei sistemului și cooperarea între state pentru aplicarea prin-

cipiilor în scopul realizării stabilității monetare nu ar trebui legată de adeviziunea la Fondul Monetar. Stabilitatea monetară, fiind în interesul tuturor statelor, ar trebui privită ca o contribuție la crearea condițiilor lichidării subdezvoltării. În acest mod s-ar evidenția faptul că sistemul monetar internațional este în realitate un subsistem al sistemului noii ordini economice și la rîndul său include, ca principal factor al stabilității monetare, un subsistem al cursurilor valutare. De aceea, sistemul monetar internațional trebuie să fie rezultatul și să funcționeze pe baza unei largi cooperări între toate statele, egale în drepturi. El va trebui să se conducă după principiile generale ale raporturilor dintre state, de respect reciproc, neamestec în treburile interne, în interesul general al tuturor popoarelor și nu al unor cercuri restrînse din una sau mai multe țări. Evident că în cartă sistemului monetar ar urma să fie enunțate odată cu principiile specifice și mijloacele de asigurare a cooperării monetare pentru combaterea inflației, a speculațiilor monetare, a dezechilibrelor de balanță de plăți. Astfel, asigurarea stabilității monetare, după părerea noastră presupune cursuri fixe care să exprime raporturi echitabile între monedele naționale, a căror valoare să fie exprimată într-un etalon multi-marfă.

Desigur, acceptarea și menționarea în cartă sistemului a creării unei unități de cont bazată pe etalonul multi-marfă — un drept special de tragere (D.S.T.) perfecționat să spunem — a cărui valoare să fie exprimată printr-un coș de mărfuri, respectiv etalonul multi-marfă agreeat, ar transforma această unitate de cont în numerar al sistemului și monedele naționale ar putea să-și raporteze valoarea la ea.

Stabilirea, prin consens, a unui etalon monetar este, poate problema cea mai grea și cel mai mult disputată. De la etalonul aur sau argint, etalonul bi-metalist (aur și argint), etalonul aur-valute (aur, lira sterlină, dolarul S.U.A.), s-a ajuns în prezent la inexistența vreunui etalon monetar. Cursurile se stabilesc pe piață — pe baza legii cererii și a ofertei — influențată puternic de speculații și de dorința autorităților naționale de a interveni prin vânzări sau cumpărări de monedă națională — pentru a-i scădea sau urca cursul. Eforturile de menținere, totuși, a unor raporturi suportabile între monede au dus la crearea unui „coș de valute” în care să se exprime valoarea D.S.T., practică adoptată și de o serie de state.

După statistica Fondului Monetar Internațional, la 1 septembrie 1979 țările membre — în număr de 137 la acea dată — își exprimau valoarea monedei lor în raport de :

dolarul S.U.A.	42 țări,
francul francez	14 țări,
lira sterlină	3 țări,
randul sud-african	2 țări,
dolarul australian	1 țară,
drepturile speciale de tragere (D.S.T.)	13 țări,
alte coșuri de valute decît cel al D.S.T.	18 țări,
flotare independentă pe piață sau adaptate după alte criterii	44 țări.

Monedele legate de dolarul S.U.A., de francul francez, de lira sterlină, de rand și de dolarul australian mențin un curs fix față de moneda de care sînt legate și fluctuează față de celelalte monede odată cu aceasta. În grupul monedelor cu flotare independentă sau adaptate după alte criterii sînt incluse și francul belgian, coroana daneză, francul francez, marca vest-germană, lira irlandeză, lira italiană, francul luxemburghez și guldenul olandez. Aceste monede, grupate în așa-numitul sistem monetar european, fluctuează în comun, păstrînd între ele cursuri centrale cu limite de fluctuare de 2,25% (pentru lira italiană limitele sînt de 6%).

În aceste condiții, monedele continuă să joace rolurile de mijlocitor al schimbului și de mijloc de plată, dar din ce în ce mai puțin pe acelea de măsură a valorii și de mijloc de tezaurizare. De aici, aprecieri subiective ale devalorizării, ale ritmului inflației, ceea ce înseamnă creșterea continuă a prețurilor. În cazurile cînd există condiții de monopol, prețurile cresc continuu fără vreo rațiune economică, ceea ce generează inflație în lanț. În ce privește tezaurizarea, deținătorii de valută, din cauza neîncrederii, pentru a nu avea pierderi, dar și tentați de câștiguri rapide, îndreaptă sume tot mai mari spre speculații. Investițiile în titluri și obligații se fac numai cu dobînzii mari sau foarte mari; sînt căutate pentru tezaurizare, obiecte de artă, metale rare (aur, argint, platină), bijuterii, pietre prețioase etc.

Aceste procese haotice nu pot dura și echilibrarea, stabilizarea situației impune refacerea unui sistem monetar internațional, avînd la bază un etalon monetar real, o valoare materială în care să se exprime valoarea monedelor. Pe o astfel de bază s-ar putea construi subsistemul cursurilor valutare fixe cu un mecanism de ajustare.

Unii economiști văd soluția în revenirea la etalonul aur, considerînd că depășirea prețului de 600 dolari pentru o uncie de aur fin este un indiciu că s-ar putea fixa un preț suficient de ridicat, care să fie menținut și acceptat de toate statele. Obiecțiile la adresa acestui punct de vedere sînt numeroase. Menționăm doar că un astfel de preț nu ar avea nimic comun cu valoarea reală a mărfii-aur și deci exprimarea valorii altor mărfuri într-un astfel de echivalent general nu ar fi posibilă. Aceasta ar însemna un drum deschis inflației sau, printr-un curs forțat al monedelor care ar deveni rare, o deflație ca urmare a scăderii bruste și foarte mari a consumului. Și într-un caz și în altul, cei care ar suferi cel mai mult vor fi popoarele sărace și masele populare din toate țările. Decalajul între statele în curs de dezvoltare

dr. Dorel OPRESCU

AURUL: evoluția utilizărilor

ASCENSIUNEA prețului aurului pe piața mondială capitalistă, corelată cu instabilitatea cursurilor valutare, a determinat — între altele — învierea controverselor mai mult sau mai puțin animate din ultimele decenii asupra rolului aurului în cadrul

fost „compensate“ decât într-o proporție de mai puțin de 30% de creșterea acestor rezerve în celelalte țări menționate (îndeosebi în Franța, Elveția și Japonia). Se apreciază, între altele, că o bună parte din aurul scurs din rezerve oficiale ale țărilor amintite mai

Vinzările de aur pe piața capitalistă (în tone)

Domeniul de utilizare	1970	1975	1978
Total	1709	1106	1733
din care :			
Pentru teaurizare	337	138	189
Pentru prelucrare (total)	1372	968	1544
— producția de bijuterii	1062	516	996
— industria electronică și electrotehnica	89	66	84
— în stomatologie	59	61	86
— executarea de medalii, medalioane, copii după semne monetare	54	21	46
— bătarea de monede oficiale din aur	46	244	259
Alte utilizări	62	60	73

Sursa : B.I.K.I., nr. 134—135/1979, p. 9.

sistemului monetar internațional. Se confruntă aici poziții net opuse, ca — de pildă — cea a Republicii Sud-Africane, principalul producător de aur din lumea capitalistă, care opinează pentru recunoașterea oficială a rolului important al aurului în sistemul monetar internațional în vederea normalizării acestuia, și poziția S.U.A., care apreciază că aurul reprezintă un activ prea instabil pentru a putea juca un rol esențial în cadrul sistemului amintit.

După părerea unei serii de economiști occidentali aurul își va spori, în perspectivă, importanța în constituirea rezervelor oficiale de aur și de rezerve ale țărilor capitaliste. Totodată, are loc un proces continuu de redistribuire a rezervelor de aur pe plan mondial. Astfel, după cum indică graficul alăturat, în ultimele două decenii s-au redus sensibil discrepanțele dintre principalele țări occidentale deținătoare de rezerve de aur ; de la un raport de peste 70 de ori între nivelurile extreme (ale S.U.A. și Japoniei) în 1960, s-a ajuns în vara anului trecut la un raport cu ceva sub 15 (între S.U.A. și Anglia). Dar scăderea considerabilă a rezervelor oficiale de aur ale S.U.A. și Angliei, precum și reducerea lor ușoară în Canada n-au

sus, precum și din cel pus în vânzare la licitație de F.M.I., a trecut în posesia unor țări în curs de dezvoltare exportatoare de petrol, care manifestă o reticență crescândă față de dolar și alte valute în acumularea rezervelor lor valutare ținând seama de devalorizarea continuă a acestuia.

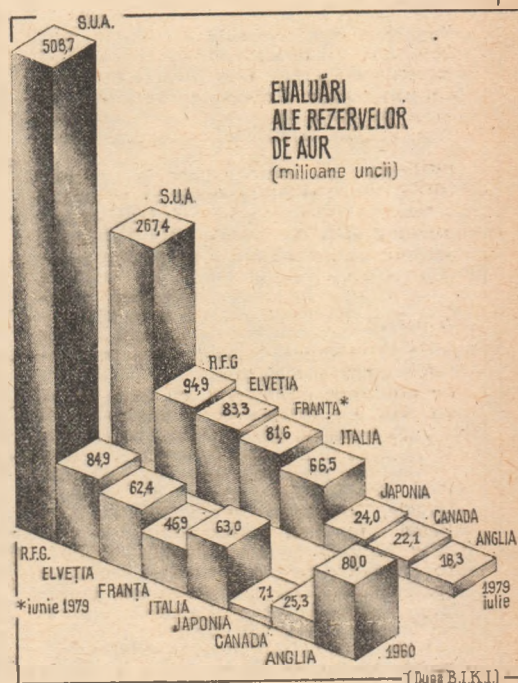
IN ACELAȘI timp, specialiștii în materie urmăresc cu interes evoluția dinamicii și structurii consumului de aur sub efectul atât al recesiunii economice prelungite cât și al creșterii prețurilor la aur.

În acest cadru pe primul loc se situează utilizările industriale ale aurului, știut fiind că din cele 1733 tone de aur, la cît era evaluat volumul vânzărilor de metal gaiben efectuate în 1978 pe piața capitalistă, circa 1544 tone au fost destinate prelucrării, restul fiind teaurizat. După ce au cunoscut o reducere în perioada recesiunii economice din 1974—1975 volumul vânzărilor de aur și cel al utilizărilor sale industriale au sporit treptat în ultimii ani, reușind să depășească nivelul atins în 1970 (vezi tabelul).

Analiza utilizărilor aurului evidențiază reducerea — în actualul deceniu

— a cantităților folosite pentru executarea bijuteriilor, a medaliilor și medalioanelor și chiar a utilizării sale în industria electronică și electrotehnicii.

Intrucît într-o serie de utilizări aurul a devenit prea scump ca materie primă (după aprecieri din surse occidentale, numai în cursul primelor 11 luni ale anului trecut ponderea aurului în costul unor articole electronice a sporit de la 10—15% la 20—25%), se încearcă extinderea utilizării unor înlocuitori (de pildă a paladiului) sau a unor aliaje conținând aur. Totodată, se remarcă sporirea cantităților de aur folosite în stomatologie și mai ales pentru bătarea de monede oficiale din aur, care se bucură de o cerere crescândă din

partea numismaților și a teaurizatorilor, fiind considerate ca un refugiu relativ mai sigur pentru deținătorii de lichidități bănești, în condițiile inflației susținute și ale devalorizării unor valute. În cercurile de specialitate se apreciază, totuși, că în perspectivă cantitățile de aur folosite în scopuri tehnice, industriale, vor spori, mai ales sub impulsul modificării structurii utilizărilor, unele dintre ele, aferente aparatelor sau instalațiilor care determină economia la consumul de energie în diferite domenii de activitate, permițând amortizarea pe această cale a creșterii prețurilor la aurul încorporat în produsele respective.

N. P.

→
tate și cele industrializate s-ar lărgi, problemele omenirii s-ar agrava.

Există și opinii potrivit cărora propunerea de realizare a unui etalon multi-marfă este utopică, avînd în vedere eșecul bimetalismului. Aceste opinii nu țin însă suficient seama de condițiile specifice noi și de faptul că nu se are în vedere o confruntare pe piața liberă a mărfurilor din „coș“, ci stabilirea

unor prețuri corelate pe bază de indexare cantitativă între mărfurile din coș, prețuri ce ar urma să fie menținute prin cooperarea tuturor statelor semnatare ale cartei sistemului monetar internațional.

Realizarea etalonului multi-marfă, prin tratative care să stabilească mărfurile din coș, raportul de indexare, prețul și procentul de fluctuație acceptabil dintre prețul corelat în coș și pre-

țul de piață, poate fi de mai lungă durată, dar recunoașterea sa ca obiectiv și trecerea la acțiune pentru introducerea eventuală a unor măsuri treptate ar putea fi — în opinia noastră — de un real folos imediat. Aceasta ar putea contribui atât la stabilizare, la lupta contra inflației, cât și la asigurarea unui raport just între prețurile materiilor prime, ale produselor industriale și ale produselor agroalimentare.

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna ianuarie 1980

PREȚURILE internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au crescut în luna ianuarie 1980, potrivit indicelui agregat I.E.M., cu 1,0%.

În primul rînd, prețurile au crescut la materiile prime industriale (+2,5%) și în special la cauciuc natural (+12,8%), sub influența următorilor factori: intensificarea achizițiilor din partea principalelor țări importatoare; diminuarea sezonieră a ofertelor.

Creșteri mai pronunțate au fost înregistrate de asemenea, la fibre animale și vegetale (+6,5%), precum și la mine-reuri (+5,4%). Creșterea prețurilor la fibrele textile a fost determinată de activitatea tranzațională susținută, atît pentru lînă (datorită sporirii consumului în sezonul de iarnă) cit și pentru bumbac.

La piei brute de bovine prețurile au crescut cu 3,5%, în special sub influența perspectivei nefavorabile, în continuare ale ofertei.

Prețurile au crescut ușor la metale (+1,9%), precum și la lemn și produse din lemn. Creșterea relativ redusă pe ansamblul grupei de metale este rezultatul unei mai mari stabilități a prețurilor la laminate din oțel și feroalaje. În schimb, la majoritatea metalelor neferoase (cosit, cupru, aluminiu, nichel) s-au înregistrat creșteri accentuate de prețuri, aceste metale fiind supuse unor intense tranzacții în scopuri speculative.

La produsele alimentare, cu toate că pe ansamblu s-a înregistrat o creștere de 0,8%, prețurile au prezentat o evoluție diferențiată de la o grupă de produse la alte și chiar între produsele care fac parte din aceea grupă. La zahăr și produse tropicale, creșterea prețurilor cu 3,3% reflectă tendința ascendentă a prețurilor la zahăr, sub influența estimărilor privind deficitul producției mondiale în sezonul 1979/1980. De asemenea, prețurile au crescut la carne și produse animale (+3,1%) datorită menținerii și în acest an a unui deficit al ofertei.

Pe de altă parte, prețurile au scăzut la semințe oleaginoase și uleiuri vegetale comestibile (-1,1%) ca rezultat al interesului mai redus pentru cumpărare. Scăderea prețurilor la cereale (-2,6%), reflectă evoluția descendentă a prețurilor la porumb, ca rezultat al estimărilor privind creșterea cu 13% a producției mondiale de cereale furajere. În schimb, prețurile la

INDICELE SINTETIC I.E.M. ÎN ANII 1978-1979 ȘI ÎN IANUARIE 1980

Categoriile de produse	Anul	1978-1979=100	
		Ian.	dec.
INDICE GENERAL	1978	247,7	224,7
	1979	338,6 ^a	285,1 ^a
	1980		385,9 ^a
1. Produse alimentare	1978	191,8	180,1
	1979	223,2 ^a	202,4 ^a
	1980		242,9 ^a
- cereale	1978	107,7	109,4
	1979	231,1	204,7
	1980		248,3
- semințe oleag., prod. derlv., gras., ania. și veg.	1978	261,4	171,0
	1979	337,0	221,0
	1980		222,6
- anim., carne și produse animaliere	1978	179,3	171,9
	1979	241,1 ^a	185,1 ^a
	1980		225,2 ^a
- zahăr și produse tropicale	1978	228,8	236,2
	1979	250,8 ^a	221,1 ^a
	1980		339,2 ^a
2. Combustibili	1978	442,0	416,0
	1979	759,7 ^a	546,3
	1980		920,1 ^a
- cărbuni și coacă	1978	356,2	338,0
	1979	403,2 ^a	393,9
	1980		442,0 ^a
- petrol	1978	540,8	531,1
	1979	309,3	267,0
	1980		1188,0
- produse petroliere	1978	479,6	436,7
	1979	149,6	124,1
	1980		1196,6
3. Materii prime industriale	1978	211,5	189,5
	1979	230,3 ^a	236,5
	1980		281,1 ^a
- minereuri	1978	132,1	132,9
	1979	155,4 ^a	145,8
	1980		168,2 ^a
- metale	1978	262,8	170,4
	1979	231,8 ^a	236,2
	1980		226,9 ^a
- cauciuc	1978	279,3	240,1
	1979	307,9	303,5
	1980		329,8
- lemn și produse din lemn	1978	249,9	232,1
	1979	304,0 ^a	279,0
	1980		343,1 ^a
- fibre anim. și veg.	1978	215,1	193,0
	1979	232,1 ^a	228,1
	1980		265,3 ^a
- piei	1978	247,7	208,8
	1979	309,7	318,4
	1980		354,9

a) Date provizorii pentru ulei de ricin, porci vii, carne de vită, miere, huiulă, coacă de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, fosforilic, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire, sirmă neagră, tevi din oțel, laminat de cupru, cherestea de rășinoase, ccluloză, hirtie, iută.

griu au crescut lent, dar constant.

La produsele petroliere prețurile au scăzut (-4,6%), reflectînd lipsa interesului de cumpărare, atît din partea consumatorilor cit și a comercianților, datorită achizițiilor importante efectuate în avans la sfîrșitul anului precedent.

Sectorul conjuncturii economice internaționale și marketing - I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică

Iordania: valorificarea bogățiilor naționale

Angajată într-un intens proces de dezvoltare, Iordania își îndreaptă în prezent eforturile către creșterea economică echilibrată a tuturor regiunilor țării - pe calea industrializării și a unei mai eficiente utilizări a materiilor prime, precum și în direcția ameliorării situației financiare a țării și reducerii deficitului balanței comerciale externe. Obiectivele centrale vizează dezvoltarea cu prioritate a industriei extractivă și prelucrătoare (iar în cadrul acestora a producțiilor de potasă și fosfați), și dezvoltarea activității de construcții economice și social-culturale. De remarcat, că potrivit planului economic 1976-1980, industriile extractivă și prelucrătoare beneficiază de un volum al fondurilor de investiții de 229 mil. dinari, iar sectorul transporturilor de aproape 120 mil. dinari.

Prin folosirea mai eficientă a minelor existente și prin darea în exploatare a unor noi zăcăminte de fosfați, producția va ajunge în acest an la aproape 5,5 mil. t. fosfat. Se urmărește prelucrarea superioară a acestei resurse, urmînd să fie realizată o fabrică de îngrășăminte minerale cu capacitate de prelucrare de 1,5 mil. t. anual. Tot în 1980 se prevede ca exporturile de fosfat, care reprezintă în prezent jumătate din exportul Iordaniei, să aducă țării 100 mil. dinari.

Proiecte importante au fost, de asemenea, lansate în agricultură și în infrastructură: construirea barajului Magarem, irigarea zonei Kafrein Zuzbun, lucrări de electrificarea, extinderea rețelei pentru transportul energiei electrice în orașul Aman, electrificarea Văii Iordanului, construirea aeroportului „Queen Alia” etc.

În acoperirea necesarului energetic se preconizează exploatarea șișturilor bituminoase de la Quatrana pentru a se obține combustibilul necesar centralelor electrice ce vor fi construite în jurul capitalei și care, pînă în anul 2000, vor acoperi necesarul de energie electrică al țării. În ultimii ani Iordania a pus un accent deosebit pe înființarea de societăți mixte pentru producții industriale aparținînd ramurilor de vîrf ale tehnicii actuale.

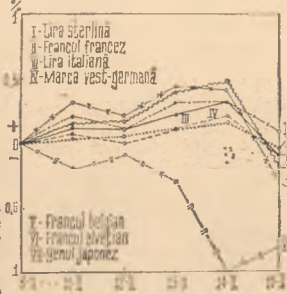
Colaborarea economică dintre R. S. România și Iordania se desfășoară în baza acordului comercial de lungă durată semnat în 1968 - și a acordului de cooperare economică și tehnico-științifică din aprilie 1975. România livrează în această țară echipamente complete pentru prospecțiuni geologice și industria chimică, autovehicule, echipamente electrotehnice, produse chimice, țesături etc. și importă, în principal, cantități însemnate de fosfați.

Emilia PUIANU

EVOLUȚII MONETARE

Dolarul S.U.A. a manifestat o evoluție contradictorie în săptămîna 11-15.II.1980. Trendul de ușoară depreciere din prima parte a intervalului s-a schimbat brusc la sfîrșitul săptămîinii, odată cu publicarea situației prețurilor cu ridicata în S.U.A. pentru luna ianuarie a.c., care, cu o creștere de 1,6% (față de 0,9% în decembrie 1979) înregistrează procentul lunar cel mai ridicat din ultimii 5 ani. Imediat însă, Sistemul Federal de Rezervă anunță creșterea taxei oficiale a scontului (de la 12 la 13% p.a.), în scopul limitării expansiunii creditului și a determinării unei restrîngerii a masei monetare în circulație, mișcare urmată și de alte categorii de dobînzil. La sfîrșitul perioadei, cursul dolarului se situa în depreciere față de majoritatea valurilor occidentale.

Yenul japonez a „polarizat” atenția operatorilor de devize, mai ales după ce au fost publicate cifrele balanței comerciale nipone pe luna ianuarie a.c., care arată un deficit de 3,14 miliarde dolari, comparativ cu numai 0,266 miliarde dolari în decembrie 1979, astfel că deprecierea yenului a atins 1% pe 14.II (243,50 yen/1 dolar), față de închiderea săptămîinii trecute. În ciuda intervențiilor Băncii Centrale a Japoniei pe piață, yenul a terminat intervalul la 243 yen/1 dolar, cu o,8% sub nivelul din 8.II. de 241,50 yen/1 dolar. Francul elvețian a evoluat sub influența publicării deficitului balanței comerciale pe luna ianuarie a.c. (920,2 milioane franci, față de 416,3 milioane franci în decembrie 1979), a publicării indicelui prețurilor cu ridicata (creștere de 0,7%) și a scăderii dobînzilor la termen de către principalele bănci elvețiene. Pe 15.II. cotația de 1,6250 franci/1 dolar se situa la 0,3% sub cea

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 11-15 II, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 8 II a.c.

din 8.II.1980. Francul belgian se situa la sfîrșitul perioadei analizate la un nivel de 28,35 franci/1 dolar, respectiv cu 0,2% sub închiderea de referință de 28,30 franci/1 dolar, în timp ce marca vest-germană cu o cotație de 1,7425 mărci/1 dolar era cu 0,1% sub nivelul din 8.02.80 de 1,74 mărci/1 dolar. Francul francez și lira italiană erau tranzaționate la sfîrșitul săptămîinii în ușoară depreciere (de sub 0,1%), respectiv 4,0775 franci/1 dolar (4,0750 franci/1 dolar închiderea de referință) și 803,50 lire/1 dolar (807,75 lire/1 dolar închiderea la 8.II.1980). Lira sterlină a fluctuat între 2,30 dolari/1 liră și 2,31 dolari/1 liră, publicarea datelor privind deficitul balanței comerciale pe luna ianuarie a.c. determinînd o scădere a cursului lirei pînă la 2,3025 dolari/1 liră pe 15.II., nivel totuși cu 0,1% peste cel din 8.II., de 2,30 lire/1 dolar.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au avut o evoluție diferită: creșterea la eurodolarii (cu 0,375%, situîndu-se la 14,875%) și euro-mărcile vest-germane (cu 0,125%, la 8,625%), în timp ce la eurofrancii elvețieni au scăzut destul de accentuat (cu 0,75%, cu cotația la sfîrșitul săptămîinii de 5%).

Prețul aurului la Londra, după o creștere de pînă la 703,75 dolari/uncie (primul fixing din 12.II), a scăzut apoi continuu, mai ales sub influența unor factori tehnici de închidere a unor poziții speculative, astfel că cel de-al doilea fixing din 15.II. de 667 dolari/uncie era cu 25 dolari uncie față de cel corespunzător din 8.II.1980.

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN

Probleme ale viitorului și dezvoltării în viziunea unor specialiști

IN ACEASTĂ RUBRICĂ, ÎNIȚIATĂ ÎN URMĂ CU UN AN, ne-am propus să aducem în fața cititorilor probleme esențiale care privesc dezvoltarea și viitorul omenirii, îndeosebi problematica complexă a edificării unei noi ordini economice și politice internaționale, unul din cele mai stringente deziderate ale lumii contemporane. Ne-am propus să prezentăm în

acest scop opinii provenind de la specialiști de renume internațional, institute de cercetări și instituții specializate în probleme ale dezvoltării și viitorului pentru a sublinia preocuparea crescândă a omenirii față de necesitatea unor schimbări profunde în raporturile economice, politice și sociale mondiale. Continuând să prezentăm asemenea studii, rapoarte,

proiecte propuneri și orientări în diverse probleme cu care este confruntată epoca noastră avem convingerea că mesajul lor va servi la clarificarea unor aspecte conceptuale și direcții de acțiune pentru restructurarea actualei ordini internaționale, pentru crearea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

ROLUL HOTĂRÎTOR AL EFORTULUI PROPRIU ÎN ACCELERAREA DEZVOLTĂRII

ALBERT TEVOEDJRE, director al Institutului internațional de studii sociale, secretar general al Asociației mondiale de perspectivă socială, reprezentant de seamă al unei autentice culturi africane — cum îl caracterizează Jan Tinbergen — militant pentru emanciparea popoarelor Africii și ale tuturor țărilor în curs de dezvoltare, își îndreaptă cercetările în direcția identificării celor mai adecvate căi și mijloace de eradicare a sărăciei și a subdezvoltării, pornind de la necesitatea conștientizării omenirii asupra tarelor societății de tip occidental și de aici — imperativul transformării ei prin mobilizarea în primul rînd a forțelor interne ale fiecărei țări, precum și în cadrul unei solidarități active, pozitive, cu celelalte țări ale lumii. Cunoscător profund al problemelor economice și sociale care confruntă omenirea, A. Tévoédjre, este conștient că alternativa unei dezvoltări echilibrate a tuturor țărilor nu se poate realiza de la sine într-o lume puternic marcată de decalaje, antagonisme, de goana pentru înarmare și extindere a zonelor de influență, într-o lume în care sărăcia există alături de societățile de consum. Această sărăcie, „bogăția a națiunilor” — cum o denumeste printr-un paradox A. Tévoédjre (deoarece ea ar constitui astăzi un avantaj prin posibilitatea ce o oferă de a evita repetarea distorsiunilor comise în dezvoltare: de către societățile de consum) — deci condițiile reale existente trebuie să constituie punctul de plecare, cadrul condițiilor interne date și imposibil de neglijat, pentru definirea și dimensionarea obiectivelor autodezvoltării fiecărei țări, conform potențialului economic-material și uman și al necesităților esențiale imediate pe plan economic și social. În cele ce urmează prezentăm, sintetic unele din ideile lui Albert Tévoédjre cuprinse în lucrarea sa „Sărăcia, bogăția națiunilor”.

Tarele civilizației moderne

REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ, creatoare a nenumărate bunuri datorită dezvoltării rapide a științei, a energiei și a mașinilor, a creat impresia — arată Tévoédjre — că îmbogățirea fără margini ar fi fost posibilă pentru toți, într-un timp mai lung sau mai scurt; credința în înăvuiere ca sursă a progresului a ascuns contradicțiile sociale generate de capitalism în faza sa ascendentă. Fără a mai face referire la cele mai evidente răcite — pauperismul, condiții inumane de viață și muncă — sînt de menționat caracteristici ale căror acțiuni și influențe se amplifică alarmant în zilele noastre. Trăind chiar și numai progresul științei și tehnicii este vizibil astăzi că promotorilor „societății industriale” le-a luat mult pînă să facă distincția între puterea fantastică eliberată de cercetarea științifică și puterea de distrugere acumulată în ceea ce s-a realizat. Distrugere — inclusiv în sensul iraționalității societății de consum demonstrată prin eforturile materiale de multe ori nejustificate, prin diversificarea uneori fără finalitate a producției. În aceeași ordine de idei, a capacității distructive este inclusă poluarea în legătură cu care A. Tévoédjre citează afirmația lui Georgescu-Roegen că „orice sistem de producție este și un sistem de producere a deșeurilor”. Deșeurii care, necontrolate pot genera distrugeri de nebanuit în echilibrul ecologic.

Dar, într-un sens mai larg, este subliniată în mod deosebit cursa înarmărilor, favorizată de o evoluție absurd dirijată, de către unele forțe, a progresului tehnico-științific, spre crearea de noi mijloace de distrugere, fenomen aberant, în plină desfășurare în zilele noastre, caracterizat de autor drept o formă a luptei împotriva celor care reclamă o altă distribuție a valorilor, egalitate, participare, libertate.

Dezvoltarea — conchide A. Tévoédjre — nu trebuie să însemne preferință pentru necesitățile imediate ale unui cerc de privilegiați, ci opțiunea pentru rezolvarea, pe termen mediu, a cerințelor esențiale ale tuturor membrilor societății.

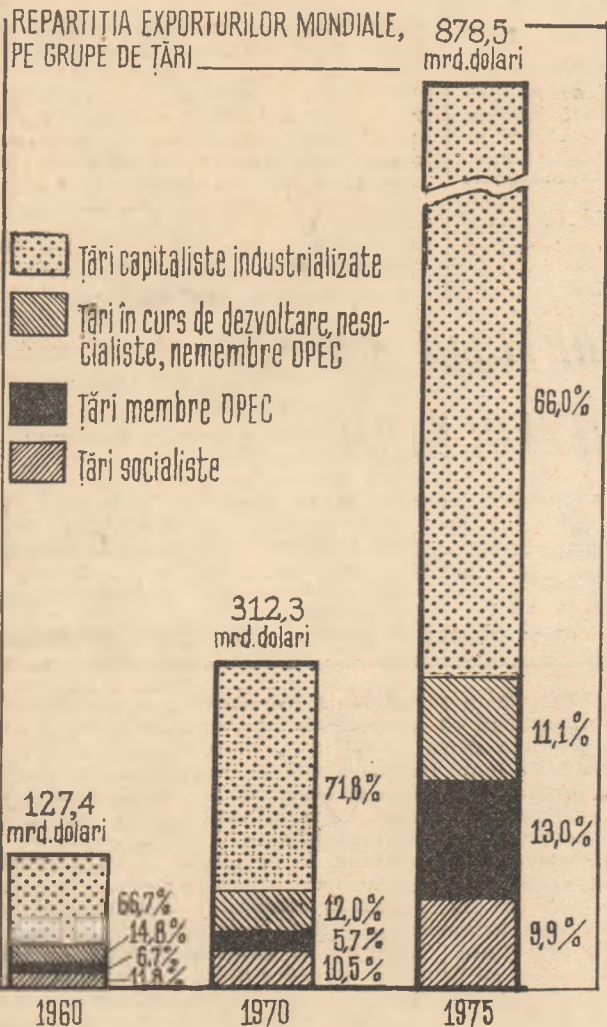
Priorități și obiective fundamentale ale dezvoltării

ÎNAINTE de a răspunde la întrebarea „ce trebuie făcut”, autorul consideră că țările aflate în curs de dezvoltare au de înavușit tendința către „mimetism”, mirajul copierii căilor de dezvoltare ale lumii industrializate de care însă diferă esențialmente, prin ceea ce dețin ca punct de pornire și prin obiectivele autodezvoltării. Referindu-se în acest sens din nou la progresul tehnic, Tévoédjre apreciază că însăși noțiunea de „transfer tehnologic”, ascunde în spatele ei riscul perpetuării dominației din partea țărilor occidentale avansate, afit timp cît acest „transfer” nu se face în condițiile valorificării eficiente a experienței naționale, acumulată anterior în însăși țările în curs de dezvoltare. Importul de asistență tehnică, ar trebui, astfel, înlocuit cu formarea de cadre naționale, familiarizate cu problemele economiilor rămase în urmă; cooperarea internațională, se consideră, nu poate justifica importul de mașini și utilaje numai pentru a asigura deusee lumii industrializate. Mai ales în procesul industrializării — obiectiv central al oricărei țări rămase în urmă — trebuie ținut seama de tendința societăților transnaționale de a decide în ce privește diviziunea internațională a muncii, de a transfera către „periferie” industriile care reclamă forță de muncă abundentă, mai puțin calificată și mai ieftină, păstrîndu-se astfel diferențe considerabile de nivel de trai față de situația din „metropole”, de a oferi industriei cu grad ridicat de poluare a mediului, a unor industrii care reclamă menținerea asistenței tehnice în condiții de aservire economică a beneficiarilor. Iată, așadar, tot atîtea rațiuni, împotriva șablonismului față de modelul oferit de lumea industrializată occidentală țărilor rămase în urmă și care conduce de fapt la nivel de trai scăzut, menținerea decalajelor, imposibilitatea adaptării în timp optim la viața urbană a populației, datorită lipsei infrastructurii necesare, creșterea șomajului, a criminalității, invadarea pieței cu produse de lux care privează aprovizionarea mării majorități a maselor cu bunuri de primă necesitate.

Țările în curs de dezvoltare nu au nevoie de o economie a opulenței, ci de o societate care să poată asigura bunăstarea tuturor membrilor comunității, o economie care să asigure valorile de întrebuintare esențiale, serviciile de primă importanță în vederea dezvoltării: locuințe, igienă și asistență sanitară, infrastructură de comunicații, sistem informațional, educație generalizată. Albert Tévoédjre se pronunță pentru o dezvoltare de tip endogen în care:

- structura producției interne să fie stabilită ca funcție a selecției priorităților economice și de politică socială;

- comerțul exterior să devină un factor de dezvoltare preponderent față de ajutoarele sau investițiile externe, în condițiile exploatarei și utilizării mai eficiente, în interes național a resurselor naturale, în contextul unor schimburi comerciale bazate pe principii de echitate: repartizarea actuală a exporturilor mondiale (vezi grafic) este revelatoare; în anul 1978, țările occidentale industrializate furnizau 38% din exporturile mondiale de materii prime, (inclusiv combustibili), produse care reprezentau numai numai 24% din valoarea totală a exporturilor lor în timp ce produsele manufacturate — 75%; pentru țările în curs de dezvoltare nesocialiste 83% din exporturi erau

Sursa: Têvoedjre, date culese din U.N. Monthly Bulletin of Statistics.

formate din materii prime, articolele prelucrate reprezentînd cea mai mare parte a importurilor;

- **problemele sociale** trebuie privite plecînd de la aspecte comensurabile (nivel biologic, educațional, cultural, civic) pentru a se putea controla structura profesională, încadrarea forței de muncă, structura în pături și clase sociale, nivelul veniturilor, migrația forței de muncă în interior și peste granițele țării;

- **eforturile de dezvoltare** să le înlocuiască pe cele destinate înarmării ceea ce ar permite inclus reorientarea materiilor prime de care sînt private țările în curs de dezvoltare atrase în această escaladă a cursei înarmărilor.

Realizarea acestor deziderate, concepute de A. Têvoedjre ca o „administrare socială a cerințelor” ar trebui să conducă la **schimbarea tipului de creștere**, prin:

- investiții importante în producția de bunuri și servicii, paralel cu încadrarea la un nivel ridicat a forței de muncă;
- introducerea tehnologiilor adecvate pentru creșterea productivității în toate sectoarele de activitate;
- utilizarea crescîndă, eficientă a resurselor naturale naționale;
- asigurarea calificării profesionale adecvate a unei părți cît mai mari a populației;
- efectuarea reformei agrare, în interes național, în condițiile în care dezvoltarea agriculturii, în interdependență sa cu industria, constituie un factor deosebit de important pentru dezvoltarea unei industrii pusă realmente în slujba creșterii economice și a ridicării nivelului de trai, al populației.

Conceptul de autodezvoltare pentru care se pronunță A. Têvoedjre al cărui scop îl constituie asigurarea bunăstării oamenilor nu ar putea fi atins decît pe calea autogestiuinii activității economice, ca o condiție a afirmării plene a voinței maselor de a-și exprima decizia în funcție de necesitățile și prioritățile asumate. De aceea, apreciază A. Têvoedjre, se impune ca participarea la decizie să fie realizată prin asigurarea factorilor „cunoaștere” și „conștientizare”, elemente de natură să transforme capacitatea de administrare într-un bun al tuturor. Desigur, la aceasta se adaugă și alte componente apreciate la fel de indispensabile unor relații cu adevărat democratice, și anume **informarea popu-**

lației, în măsura necesară pentru ca ea să-și poată exercita pe deplin controlul asupra gestiunii și să aducă corecturi în funcție de rezultatele obținute pe parcursul aplicării deciziilor. În acest context este astfel implicat direct **obiectivul ridicării nivelului educațional**, ca o pîrghie fundamentală a democrației și dezvoltării instruirii acordîndu-i-se deci rolul productiv de a asigura creșterea capacității generale a membrilor societății, de a crea premisele dezvoltării generale, politice și profesionale a fiecărui individ. Context în care nu este neglijat sau, mai bine zis, mai mult decît oricînd se cere să se **asigure un rol important femeilor** în întreaga activitate socio-economică, în conducerea acestei activități, ca un factor real de progres, sau — cum subliniază A. Têvoedjre — ca „o doyadă a maturității politice a societății respective”.

Participare internațională la eforturile de dezvoltare

DIN OPINIILE exprimate în lucrare se desprinde cu claritate mesajul autorului privind necesitatea unei angajări ferme, plene și consecvente pentru instituirea unor noi raporturi atît pe plan economic, cît și sub raport social, pe fondul valorificării cît mai depline a resurselor interne și eforturilor creatoare endogene în slujba dezvoltării, într-o societate concepută să asigure afirmarea, emanciparea tuturor membrilor săi. Acordînd un rol primordial acestor principii A. Têvoedjre subliniază că eforturile de dezvoltare nu pot fi concepute izolat, în actualul context internațional marcat de interese contradictorii, în care există sisteme sociale diferite și unde se mențin tendințe de dominare și aservire din ce în ce mai sofisticate. Colaborarea țărilor afectate de sărăcie și amenințate cu noi forme de dominație din partea lumii industrializate, participarea tuturor țărilor la eforturile de dezvoltare trebuie să constituie unul din principiile care să stea la baza unei noi ordini internaționale. O ordine nouă, guvernată de **principiul dialogului**, o ordine din care să dispară privilegiile ce au permis pînă acum unei minorități să dicteze celor mulți legile și normele de comportament, o ordine în care goana după profit și putere să cedeze locul principiilor de justiție și echitate. Devine imperios necesar ca în această lume nouă să apară un alt tip de dezvoltare și un **alt tip de echilibru**, care să nu aibă nimic din vechiul echilibru al forței. Este necesar să fie, astfel, reformulate modelele de dezvoltare pentru a le face să țină seama de factorii și fenomenele sociale, în virtutea orientării către satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale oamenilor.

Desigur, sînt obiective greu de atins dat fiind amploarea lor și răsturnările radicale pe care le presupun; ele sînt însă perfect posibile și trebuie realizate pe calea tratativelor, a negocierilor, fără încordări și tensiuni, fără rețineri de moment sau conjuncturale, de natură să îndrepte decizia în direcții nedorite. „**Ne trebuie — arăta Têvoedjre — o perspectivă și aceasta trebuie să fie o perspectivă socială.** Ajungerea la o nouă ordine internațională echitabilă presupune adoptarea — și acceptarea de către toți membrii comunității internaționale — a unor principii care să facă într-adevăr legitimă această ordine nouă, iar principiile trebuie definite împreună cu popoarele lumii a treia”.

Participarea internațională este, astfel, concepută să contribuie la rezolvarea problemelor de dezvoltare ale fiecărei țări, prin sprijin eficient și concret din partea celorlalte țări în curs de dezvoltare, al organizațiilor internaționale, precum și din partea statelor industrializate cu condiția eliminării oricăror forme de amestec politic sau economic. Autorul se pronunță în același timp și pentru dreptul fiecărei țări de a participa la luarea deciziilor care privesc economia mondială, cooperarea economică internațională, indiferent de diferențele de ordin politic, economic sau social care le despart. În acest context se impune — subliniază Têvoedjre — ca pe lîngă instrumentele existente (Declarația și Programul de acțiune pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor), organizațiile internaționale, în special Organizația Națiunilor Unite, să joace un rol mai activ pentru impulsivarea dezvoltării economice și sociale a statelor rămase în urmă, pentru facilitarea intrării în vigoare a programelor de dezvoltare asumate de acestea, pentru instituirea reală și grabnică a unor raporturi noi, bazate pe dreptate și echitate.

Em. STANCU

Siderurgia: creșterea productivității

ÎN ULTIMELE DECENII industria siderurgică din țările capitaliste a înregistrat sporuri sensibile de competitivitate, înainte de toate pe calea modernizării continue a tehnologiilor utilizate. Exprimată prin indicatorul „consum de timp de muncă per tonă de oțel” (vezi tabelul de mai jos), productivitatea muncii a crescut sensibil, dar diferențiat în principalele țări capitaliste producătoare de oțel. Astfel, siderurgia americană care deținea un avans apreciabil, ca nivel al productivității, față de principalele sale concurente din Europa occidentală și, mai ales, din Japonia, a trecut pe locul doi, fiind devansată chiar de siderurgia japoneză. În general, se constată o reducere a ecartului între valorile extreme ale productivității muncii în siderurgia țărilor menționate, care poate fi determinată și de o tendință de epuizare a rezervelor încă nevalorificate.

Consumul de timp de muncă pentru producerea unei tone de oțel (în om-ore)

Țara	1958	1977
Japonia	69	9
S.U.A.	14	11
R.F.G.	36	13
Franța	35	15
Anglia	35	22

Sursa : E.K.O., nr. 7 1979.

U.R.S.S.: experimentarea carburanților de alternativă

CERCETĂRILE care se efectuează în Uniunea Sovietică în legătura cu folosirea unor carburanți de alternativă (la produsele petroliere) pentru mijloacele de transport urmăresc comitent și prevenirea poluării atmosferei sau depoluarea acesteia, în cadrul concentrărilor urbane. Un asemenea experiment se desfășoară, de pildă, în orașul Alma-Ata, capitala R.S.S. Kazah.

Este vorba de trecerea de la consumul de benzină la cel de gaze lichiefiate (propan-butan) în transportul urban. Deocamdată funcționează o primă stație de alimentare cu gaze lichiefiate, care poate furniza 61 tone de gaze în 24 de ore, respectiv poate încărca rezervoarele speciale pentru propan-butan (montate în locul celor de benzină) de pe circa 600 de automobile. Se află, în construcție o a doua stație, mai puternică, care va permite trecerea și a autoturismelor la acest sistem de aprovizionare.

Prin extinderea utilizării gazelor lichiefiate va scădea considerabil gradul de poluare a atmosferei în zona orașului Alma-Ata, întrucât motoarele acționate cu acest combustibil poluează aerul de 40—10 ori mai puțin (în funcție de turația motorului) decât cele care folosesc drept carburant benzină. În ceea ce privește efectele economice nemijlocite, gazele lichiefiate revin cu 40—50% mai ieftin decât benzina, iar durata funcționării autovehiculului între două reparații capi-

tale se poate prelungi până la de 2,5 ori.

Politica energetică și șomajul

PROGRAMUL DE MĂSURI vizînd reducerea consumului de energie în Statele Unite, restructurarea balanței sale energetice în sensul sporirii ponderii surselor reînnoibile de energie, vizează — între altele — ca în 1990 economia națională să consume aceeași cantitate de petrol ca în anul 1977. Una dintre reticențele manifestate în fața aplicării măsurilor de economisire s-a datorat temerii că prin aceasta s-ar restringe o serie de activități și s-ar crea — implicit — condiții favorabile agravării șomajului.

Or, un studiu publicat anul trecut de subcomitetul pentru energie al Comitetului economic comun al Congresului S.U.A. demonstrează tocmai contrariul. Se apreciază, astfel, că reorientarea parțială a investițiilor din domeniul energiei va determina o reducere a locurilor de muncă în industria petrolului și a energiei electrice, dar va duce în același timp la sporirea lor în ramurile care vor beneficia de transferul de investiții. Pe de altă parte, un important număr de locuri de muncă ar urma să fie creat prin dezvoltarea producțiilor legate de conservarea energiei și de utilizarea crescîndă a energiei solare, soldul final net de noi locuri de muncă fiind evaluat, la nivelul anului 1990 la 2,9 milioane. Printre activitățile care se consideră că se vor dezvolta figurează cele avînd ca profil: izolarea termică a locuințelor și instalarea sistemelor de captare a energiei solare; fabricarea și instalarea unor sisteme mai eficiente de încălzire și răcire; îmbunătățirea bilanțului energetic al localurilor comerciale; realizarea și funcționarea unor noi sisteme de transport în comun; reciclarea materialelor; unele operații de prelucrare a metalelor; anumite meserii în domeniul construcțiilor ș.a.

Servicii comerciale

FĂCÎNDU-SE ecoul metamorfozelor prin care trec — în vederea actualizării și eficientizării funcțiilor și atribuțiilor lor — serviciile comerciale din cadrul diferitelor societăți industriale occidentale, revista *L'Usine Nouvelle* creionează principalele tendințe și orientări în acest domeniu.

În contextul adîncirii diviziunii muncii, ale modernizării — inclusiv electronizării — continue a proceselor de producție, sporește rolul serviciilor comerciale în privința asigurării procurării tuturor componentelor producției respective în condiții care să permită menținerea și chiar întărirea competitivității întreprinderii respective. Ceea ce a determinat sporirea rolului acestui serviciu în adoptarea unor decizii de către conducerea întreprinderilor, iar, pe de altă parte, a generat exigențe sporite față de pregătirea și stilul de lucru ale personalului în cauză. Este vorba aici de variate formule organizatorice și de lucru, ca — de pildă — gruparea sub o singură autoritate a

serviciului de achiziții și a celui de subcontractare, sau utilizarea — în relațiile cu furnizorii — a binomului tehnician-achizitor. O componentă nu mai puțin importantă a stilului nou de lucru o constituie trecerea treptată în relațiile cu furnizorii — de pe pozițiile de cumpărător-vinzător, cu interese uneori antagonice, la un spirit de colaborare, de cunoaștere reciprocă a proiectelor de dezvoltare.

Către un deficit de metale neferoase?

PRESA DE SPECIALITATE semnalează apariția de tensiuni în aprovizionarea cu unele metale neferoase, ca titanul, molibdenul ș.a. Se apreciază că principalele cauze ale neconcordanței dintre cerere și ofertă pe piața mondială le constituie extinderea utilizării metalelor respective și rămînerea în urmă a investițiilor în domeniul extracției acestora.

În cazul molibdenului, de pildă, sporește continuu utilizarea sa în domenii cum sînt: siderurgia (pentru îmbunătățirea proprietăților oțelurilor aliate), construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor, industria chimică etc. Pînă la extinderea în perspectivă a capacităților de producere a metalelor neferoase deficitare (o parte din molibden, de pildă, se obține, ca metal asociat, în industria cuprului), într-o serie de țări occidentale se mizează pe economisirea metalelor de aliere, pe substituirea posibile ale oțelurilor aliate prin mase plastice, precum și pe promovarea recuperării lor din produsele uzate. Se aplică, între altele, procedee de recuperare a molibdenului din fier vechi conținînd aliaje, a molibdenului și cobaltului din catalizatori uzați (proveniți din industria petrolului), a tungstenului și altor metale.

Cea mai ieftină energie este energia economisită

UNA DINTRE MĂSURILE vizînd economisirea energiei în R.F.G. o constituie îmbunătățirea sistemului de încălzire a locuințelor; este vorba aici în primul rînd de locuințele încălzite cu păcură, urmîrindu-se fie modernizarea instalațiilor respective, fie modificarea lor în vederea înlocuirii păcurii cu cărbune, gaze etc. Aceasta, ținîndu-se seama de faptul că „factura” pentru importul de petrol în R.F.G. a sporit de la 14 miliarde mărci în 1978 la peste 60 de miliarde mărci în prezent.

A fost pus în aplicare un program pe perioada 1978—1982, numai în acest an prevăzîndu-se în bugetul federal și în cele ale landurilor o sumă globală de un miliard de mărci pentru stimularea acțiunilor de modificare a sistemului de încălzire. Se apreciază că în intervalul menționat va putea fi îmbunătățită încălzirea a peste un milion de locuințe, cu perspectiva continuării acțiunii și după 1982. Ea constituie componenta unui complex de măsuri în curs de aplicare, sub lozincă în vogă că „cea mai ieftină energie este energia economisită”.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 8 din 22 februarie 1980

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- În întâmpinarea alegerilor de deputați de la 9 martie
  - Responsabilitatea față de progresul țării — trăsătură definitorie a omului societății noastre (prof. dr. Constantin Enache) 2
  - Modificarea configurației agriculturii românești prin realizarea unei profunde revoluții (Ovidiu Popescu) 4
- Plan ● angajamente. Cerințe ale realizării exemplare a planului și ale recuperării restanțelor la producția fizică (Gh. Drăghici) 6
- Repararea și modernizarea utilajelor într-o concepție unitară (Tiberiu Șerbănescu) 8
- Reciclarea complexă a resurselor materiale refolosibile (V. Boescu, Marius Costea) 10
- Note. Un indicator cu utilitate practică: îndeplinirea uniformă a planului pe sortimente (R. Cresin) 12
- Adaptarea la dinamica pieței internaționale și eficiența comerțului exterior (dr. Ioan Georgescu) 13
- Cititorii au cuvîntul 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Disciplina și răspundere în elaborarea și aplicarea normelor de muncă (Adrian Rusu) 16

TEORII ● IDEI

- Gîndirea economică contemporană referitoare la eficiența progresului tehnic (I) (M. Horovitz, Gh. Zaman, Șt. Sandu, M. Ciumara, I. Resteman, M. Pop) 18
- Puncte de vedere. Stimulentele și pîrghiile economice, ca elemente ale mecanismului economico-financiar (Nicolae Florescu) 20
- Școli ● curente ● economiști. Tradiții progresiste ale gîndirii economice românești (conf. dr. Gheorghe Ciulbea) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDATILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Politica industrială a Partidului Comunist Român (prof. dr. Dumitru Pugna) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Noua ordine economică și sistemul monetar internațional (dr. Dorel Oprescu) 26
- Documentar. Aurul: evoluția utilizărilor 27
- Tendințe — conjuncturi 28
- Rolul hotărîtor al efortului propriu în accelerarea dezvoltării (Em. Stancu) 29
- Mondorama 31

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- Responsibility for the progress of the country — a characteristic of the people of our society (Prof. Dr. Constantin Enache) 2
- Modifying the configuration of the Romanian agriculture through a deep revolution (Ovidiu Popescu) 4
- Economic incentives and levers as factors of the economic and financial mechanism (Nicolae Florescu) 20
- Schools ● trends ● economists. Progressist traditions of the Romanian economic thought (Lecturer Dr. Gheorghe Ciulbea) 22
- The new economic order and the international monetary system (Dr. Dorel Oprescu) 26
- Accelerating the development through decisive domestic efforts (Em. Stancu) 29

DANS LE NUMERO

- Responsabilité envers le progrès du pays — trait caractéristique de l'homme de notre société (prof. dr. Constantin Enache) 2
- Modifier la configuration de l'agriculture roumaine par une profonde révolution (Ovidiu Popescu) 4
- Les stimulants et les leviers économiques comme élément du mécanisme économique et financier (Nicolae Florescu) 20
- Ecoles — courants — économistes. Traditions progressistes de la pensée économique roumaine (maître de conférences dr. Gheorghe Ciulbea) 22
- Le nouvel ordre économique international et le système monétaire international (dr. Dorel Oprescu) 26
- Le rôle décisif de l'effort propre dans l'accélération du développement (Em. Stancu) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Ответственность за прогресс страны — определятельная черта человека нашего общества (проф. др. Константин Енаке) 2
- Изменение конфигурации сельского хозяйства Румынии путем осуществления глубокой революции (I) (Овидиу Попеску) 4
- Поощрительные меры и экономические рычаги, как элемент экономико-финансового механизма (Николае Флореску) 20
- Школы ● течения ● экономисты. Прогрессивные традиции румынского экономического мышления (ст. преп. выс. шк. Георге Чулба) 22
- Новый экономический порядок и международная валютная система (др. Дорел Опреску) 26
- Решающая роль собственных усилий в ускорении развития (Эм. Станку) 29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P.: nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1, București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Asigurarea mixtă de viață constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin suplimentarea sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

● Asigurarea familială mixtă de viață dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 65 de ani, oricare din aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întimplat.

● Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este o variantă la care suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare.

● Asigurarea mixtă de viață cu indemnizație pentru urmași garantează urmașilor înscriși în poliță primirea eșalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește: o jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurările mixte de viață prezintă o serie de caracteristici, dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 65 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 15 ani.

● Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de mărimea sumei asigurate, putînd fi achitate și în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se plătesc concomitent cu o indemnizație de 10%.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident – chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării – de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se la ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care, în urma unui accident, s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul nu mai plătește prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite. În acest scop se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris”, prin împuternicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le va încheia sau reinnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

Litoralul Mării Negre
are un singur sezon

„SEZONUL SĂNĂTĂȚII”

Stațiunile de pe litoral sînt renumite și în extrasezon datorită condițiilor favorabile existente pentru tratamentul balnear de prevenire și recuperare medicală.

În sanatoriul balnear din Mangalia se asigură tratamente adecvate pentru afecțiunile reumatismale, ale aparatului respirator, căilor biliare, aparatului renal, sistemului nervos periferic, precum și în tulburările de metabolism și maladiile alergice.

Eforie Nord dispune de două baze de tratament, de secție de electroterapie, ultrasunete, aerosoli, săli de gimnastică medicală, masaje, saună, împachetări cu nămol cald, băi de plante.

Locurile pentru tratament și odihnă cu tarife reduse se pot obține de la toate oficiile județene de turism din țară.

**UN CONCEDIU PE LITORAL
ÎN EXTRASEZON ESTE BINEVENIT**